

ಶ್ರೀ
ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವಾಯನಮಃ.

ಖಚರದರ್ಪಣಗ್ರಂಥಃ.

ಮಧ್ಯಾಧ್ಯಾಯಪ್ರಾರಂಭಃ.

ಓಂ || ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಮಯಂದೇವಂ ನಿರ್ಮಲಸ್ಪಟಿಕಾಕೃತಿಂ |
ಆಧಾರಂ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ ಹಯಗ್ರೀವ ಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ||
ಯಸ್ಯಾಸ್ಮರಣಮಾತ್ರೇಣ ವಾಗ್ವಿಭೂತಿರ್ವಿಜೃಂಭತೇ |
ಸಾಭಾರತೀ ಸದಾನಿತ್ಯಂ ರಮತಾಂ ಮನ್ಮುಖಾಂಬುಜೇ ||
ಆನಂದಂಬ್ರಹ್ಮಚಿದ್ರೂಪಂ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಫಲಪ್ರದಂ |
ಮಂದೇಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಸಿಂಹಂ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪಿಣಂ ||

ಶ್ರೀಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಕೃಪ್ಣಮಾತ್ಮಮನೀಷಿಣಾ ಕರ್ಣಾಟ ಟೀಕಾ
ಖಚರದರ್ಪಣಸ್ಯ ಸಮೀರಿತಾ.

ಅ ಪ ತ ರಿ ಣಿ ಕಾ.

ಶ್ರೀಮಛಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರವರು ಸುರ್ದಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಮ್ಮತವಾಗಿ
ಖಚರದರ್ಪಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಘ್ನವಿಲ್ಲದೆ
ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ತದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು
ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮುಖ || ಓಂನಮಃಕಾಲಕರ್ಮಾದಿ ಲೋಕಾದಿವ್ಯಾನವಸ್ತುನೇ |

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೇಶಾಸ್ತ್ರಯೋನಯೇ || ೧ ||

ಟೀ || ಕಾಲಾದಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಮತ್ತು ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾದ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತಿ ಕಾರಣನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಅವ || ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಾರ್ಥನಾಗಿ ಗಣಪತಿಸ್ತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮುಖ || ಶ್ರೀಸರ್ವಮಂಗಳಾತ್ಮಜ ಮಜಹರಿಹರಮರುದ್ಗಣೈರ್ವಂದ್ಯಂ |

ವಂದೇಹಮಂತರಾಯದ್ವಾಂತಾರ್ಕಂಶ್ರೀಗಣಾಧಿಪಂನಿತ್ಯಂ || ೨ ||

ಟೀ || ಪಾರ್ವತೀಪುತ್ರನಾಗಿಯು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರೇ ಮೊದಲಾದ
ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯು ಮತ್ತು ವಿಘ್ನವೆಂಬ
ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸೂರ್ಯನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವ || ಅಂಬಿಕಾಸ್ತವ.

ಮೂ || ಸ್ಮರಹರವಾಮಾಂಗಸ್ಥಾಂ ಸ್ಮರಜನಕಪ್ರಮುಖದೇವತಾಭಿನುತಾಂ |

ನಿತರಾಂ ಸ್ಮರಾಮಿಸತತಂ ಸಕಲಜಗನ್ಮಾತರಂ ನ ತಾರ್ತಿಹರಾಂ || ೩ ||

ಟೀ || ಈಶ್ವರನ ವಾಮಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋತ್ಪಾದಕ ನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಕ್ಕೂ ತಾಯಿಯಾದ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತರಾದಂತಾವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಪಾರ್ವತೀಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವ || ಶಾಸ್ತ್ರಮುಖ್ಯರವ್ಯಾದಿಸ್ತವ.

ಮೂ || ರವಿಶಶೀಭೂನುತನೌಪ್ರಾಪ್ಯಮರ ಗುರುಕವಿರವಿತನೂತ್ಮ

ರಾಹುಮುಖಾಃ | ಖಚರಾನಪ್ಪದಿಗೀ ಶಾನಿಂದ್ರಹುತಾ

ಶನ ಯಮಾದಿಕಾನ್ವಂದೇ

|| ೪ ||

ಟೀ || ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಂಗಾರಕ, ಬುಧ, ಗುರು, ಶುಕ್ರ, ಶನಿ, ರಾಹು, ಕೇತು, ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷಚಾರಿಗಳನ್ನೂ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಯಮು ಸೈರುತ್ಯವರುಣವಾಯು ಕುಬೇರ ಈಶಾನರೇಂಬ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರೇ ಮುಂತಾದವ ರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅವ || ಮಾಡುವಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಿದ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂ || ವೇದಾಂಗಮಲ್ಪಬುದ್ಧೀನಾಂ ದುರೂಹಂ ಫಲವದ್ಯತಃ |

ಕಾಲದೇಶಾನುಸಾರೇಣ ಪ್ರಕೃತೋಚಿತಮುಚ್ಯತೇ ||೫||

ಟೀ || ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರವು ವೇದಕ್ಕೆ ನೇತ್ರಾಂಗವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಫಲವತ್ತಾದ ವೇದಾಂಗಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ಉಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಲದೇಶಾನು ಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತೋಚಿತವಾದ ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅವ || ತಾವುಮಾಡಿರ ತತ್ಕಗ್ರಂಥದಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೂ || ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣಾದಿ ಜ್ಯೋತಿಸಿದ್ಧಾಂತಸಂಹಿತಾಃ |

ನಿಷ್ಕಲ್ಪಸ್ಯ ಬಾಲಬೋಧಾಯ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಖಚರದರ್ಪಣಂ || ೬ ||

ಟೀ || ವೇದಮತ್ತು ನಾರದೀಯಾಧ್ಯವ್ಯಾಧಶಸ್ತ್ರೂತಿ, ಅವ್ಯಾಧಶಪುರಾಣ, ಸೂರ್ಯಸೋಮ ಬ್ರಹ್ಮವಾಸಿಷ್ಠ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಾದ್ಯಷ್ಟಸಿದ್ಧಾಂತಃ ಮತ್ತು ಭಾರ್ಗವ, ವಾಸಿಷ್ಠ್ಯ, ಗರ್ಗಸಂಹಿತಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನಿಷ್ಕರ್ಷಮಾಡಿ ಬಾಲಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಖಚರದರ್ಪಣ (ಅಂದರೆ ನಕ್ಷತ್ರಗ್ರಹಗೋಳಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂಥಾ ಕನ್ನಡಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅವ | ಮಧ್ಯರವಿಮೇಷ ಪ್ರವೇಶವಾರಘುಗಳಿಗೆ ಸಾಧನೋಪಾಯ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತ.

ಮುಾ || ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಬ್ದಗಣೋಫಸಪ್ತಗಗನಾಕ್ಷಿಘ್ನಃ ಖರ್ಚೇಬೈರ್ದ್ರವೃತ್ತಸ್ತು

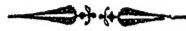
ಜ್ಞಿನದಿನಾದಿಕೇನಸಹಿತೋ ಸೌನಪ್ತತಪ್ತಾಪ್ಯವೇತ್ |

ಶಿಷ್ಯೋಭಾರ್ಗವವಾಸರಾದಿದಿನಕೃತ್ಯೈಷಪ್ರವೇಶಧ್ಯವೋಜ್ಞಯೋ

ಮಧ್ಯಂತೀತರಗ್ರಹಗಣಾನಾಮನ್ಯಥಾಸಾಧ್ಯತೇ || ೭ ||

ಟೀ || ಕಲಿಗತ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ೧ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬರದು ೧ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ೨೦೭ ರಿಂದಾಗುಣಿಶಿ ೪೦೦ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಶಿಬಂದ ಲಬ್ದವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿ ಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ದಿನಸಾಗುವದು ಶೇಷವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೪೦೦ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ ಘಳಿಗೆಯಾಗುವದು ಪುನಹಾ ಶೇಷದಿಂದ ವಿಘಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ದಿನಸಮಾಹಗಳನ್ನು ೭ ರಿಂದ ಭಾಗಿಶಿದ ಶೇ ಷವೇ ಶುಕ್ರವಾರಾದಿಯಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು.

ಉದಾಹರಣಂ.

ಕಲಿಗತ ೪೯೭೫ ನೇ ವರ್ತಮಾನ ಭಾವ ಸಂವತ್ಸರಮಧ್ಯ ರವಿಮೇಷ ಸಂ ಕ್ರಮಣಕಾಲಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಧ್ರುವಕನ್ನಿರ್ದಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಗತಕಲ್ಯಾಣ್ಯವನ್ನು ೧ ಪ್ರತಿಫಟ್ಟ ೧ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ೨೦೭ ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿದ್ದು ೧೦೯೪೦೫ ರನ್ನು ೪೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಶಿದಲಬ್ದವು ೧೯೪೭-೧೬-೫೦ ಕಲಿಗತ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ೬೦೬೦-೧೬-೫೦ ಈ ದಿನಸಮಾಹವನ್ನು ೭ ರಿಂದಭಾಗಿಶಿದಶೇಷ ೪-೧೬-೫೦ ಶುಕ್ರವಾರಾದಿಯಾಗಿ ೪ನೇ ವಾರವಾದ ಸೋಮವಾರ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಾನಂತರ ೧೬-೫೦ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರವೇಶಕಾಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಅವ || ಚಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಷಾಂತಧ್ರುವವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತ.

ಮುಾ || ಅರ್ಕಾನ್ಯಧ್ರುವನಿರ್ದಯಿತುಗುಣಕಾನ್ವತ್ಯೈ ಕ್ರಮಾದ್ಧಾರಕಾಣಕಲ್ಯಾ ಣ್ಯಬ್ದಗಣಪ್ತ ಡಕ್ಷಿಣಿಗಮಾಮ್ನಾಯಾಹತಸಂಹೃತಃ | ಶೂನ್ಯಾಭ್ರಾಭ್ರ ಕರೆಂದುಭಿಸ್ತು ಭಗಣಾಧ್ಯಶ್ಚೈದ್ರವರ್ಷ ಧ್ರುವಸ್ಯದ್ವ್ಯಾಮನ್ಯನಿಧೀಂ ದುರಾಮನಿಹತಶ್ಯೂನ್ಯಾಭ್ರತರೈ ಪ್ರಹೃತಃ || ೪ || ಬುಧಸ್ತತರೈವೇದೇಂದು ಹತಶ್ಯೂನ್ಯಾಂಗರಂಧ್ರಹೃತ್ | ಗುರೋಸ್ಪ್ರಾಭ್ರತರೈ ಘ್ನಶ್ಯೂನ್ಯಾಭ್ರಕರ ಬೊಧರೈ || ೫ || ಶುಕ್ರಸ್ತರಾಮತರೈ ಮಹತಃಖಾಭ್ರಾಂಬುವಾಹಕೈಃ | ಶನೈ ಶ್ಯಲಾಭ್ರವೇದಘ್ನ ಖತ್ರಯಾರ್ಕ್ಯೈ ರ್ವಿಭಾಜಿತಃ || ೧೦ || ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ಸ್ಥಾನಿರುದ್ರಘ್ನಸ್ಸಹಸ್ರೇಣಿವಿಭಾಜಿತಃ | ರಾಹೋಸ್ತಿವೇದೈರ್ಮುಖಾಬ್ದಃ | ಖನಾಗೈರ್ದಿಭಾಜಿತಃ || ೧೧ || ಲಬ್ದುಚಂದ್ರಮುಖಾನಾಂತುಗ್ರಹಾಣಾಂ

ಭಗವಾದಿಕಂ ಭವೇತ್ ಕಾರ್ತೃತೋಽಪಿ ಸಂತಮಸ್ತುಂ ಗಂತ್ರಿಭೈರ್ಯುತಂ || ೧ ||
 ತೇ || ಚಂದ್ರಾದ್ರಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಗುಣಕಾರಭಾಗಕಾರಸಂಖ್ಯೆಗಳು.

ಗುಣಕಾರಸಂಖ್ಯೆ. ಭಾಗಕಾರಸಂಖ್ಯೆ.

ಚಂದ್ರ	೪೪೦೬	೧೦೦೦೦	ಕಲಿಗತ ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನು ಆಯಾಯ
ಕುಜ	೩೦೯	೬೦೦	ಗ್ರಹಗುಣಕಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗ
ಬುಧ	೧೪೬	೯೬೦	ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಚಂದ್ರಾದ್ರಿಗಳಿಗೆ
ಗುರು	೬೦೭	೭೦೦೦	ಭಗವಾಂಸು ವದು ಶೇಷವನ್ನು ೧೦ರಿಂದ ಗು
ಶುಕ್ರ	೫೬೩	೯೦೦	ಣಿಸಿ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆಯು ಭಾಗಿಸಲು ರಾಶಿಯಾ
ಶನಿ	೪೦೭	೧೦೦೦೦	ಗುವದು ಶೇಷವಂ ೩೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗಸಂ
ರಾಹು	೪೩	೯೦೦	ಖ್ಯೆಯುಂಭಾಗಿಸಲು ಭಾಗವಾಂಸು ವದು ಶೇಷವಂ
ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ	೧೧೩	೧೦೦೦	೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗ

ಿಸಲು ಲಿಪ್ತಿಯಾಗುವದು ಶೇಷವನ್ನು ೬೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ವಿಲಿಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಈ ಭಗವಾದಿ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಾಂಸು ವದು ಬಿಟ್ಟು ರಾಶ್ಯಾದ್ರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಬರದಿಟ್ಟು ರಾಹುವನ್ನು ೬ ರಾಶಿಯಿಂದ ಕಳೆಯುವದು ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಕ್ಕೆ ೩ ರಾಶಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರಾ ಕೊಡಬೇಕು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಕಲ್ಯಾಣ ರ್ವಿಂಶತಿಗುಣ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೪೦೬ ಇಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೨೦೯೩೫೦ ಇದನ್ನು ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦೦೦ ಇಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧ ಭಗವಾಂಸು ವದು ೨೦೯೩೫ ಶೇಷ ೧೦೩೫೦ ವನ್ನು ೧೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೧೦೩೫೦೦ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧ ರಾಶಿ ೧೧ ಶೇಷ ೪೦೦೦ವನ್ನು ೩೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೧೨೦೦೦೦ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗ ೧೦ ಶೇಷ ೬೦೦೦ವನ್ನು ೬೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೩೬೦೦೦೦ ಭಾಗಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಿಪ್ತಿ ೩೦ ಶೇಷವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ರೀತ್ಯಾ ವಿಲಿಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಧಿತವಾದ ಕುಜಾದ್ರಿಗ್ರಹಗಳು ಭಗವಾದಿ ಕುಜ ೨೬೪೫-೦-೧೫-೦-೦ ಬುಧ ೫೭೬-೭-೧೧-೧೫-೦ ಗುರು ೪೦೯-೫-೧-೧೫-೦ ಶುಕ್ರ ೩೦೧೨-೧-೨೦-೦ ಶನಿ ೧೬೯-೯-೨೪-೪೫-೦ ರಾಹು ೨೬೭-೪-೨೬-೧೫-೦ ಭಗವಾಂಸು ವದು ಬಿಟ್ಟು ರಾಶ್ಯಾದ್ರಿಯನ್ನು ೬ ರಾಶಿಯಿಂದ ಕಳೆಯಲು ೧-೩-೪೫-೦ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫೬೦-೨-೩-೦-೦ ಇದರಲ್ಲಿ ೩ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ೫೬೦-೫-೩-೦-೦ ಈ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಾಂಸು ವದು ಬಿಟ್ಟು ಬರದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅವ || ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಅಬ್ಧ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮಾ || ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಾದ್ವಿಂಶತ್ ಸಂಧ್ಯಾ ಶ್ರೀಲಾಕ್ಷಹಸ್ತೈರ್ಭಕ್ತಾ ಲಬ್ಧಿ ಗುಣಿಕಾಧ್ಯಂ

ರವೆಸ್ವಂ | ಚಂದ್ರನಾಭಬಾಧಾ ವೈಷಮಶೂನ್ಯಾಕ್ಷಭಕ್ತಾದ್ಭಾಗಾದ್ಯಸ್ಯಾ
 ಲ್ಲಬ್ಧಮೇತದ್ವಿಶೋಧ್ಯಂ || ೧೩ || ಭೌಮಸ್ಯ ಪಂಚನಿಗಮಾಗ್ನಿಭಿ
 ರಾಪ್ತಲಬ್ಧಂ ಸೌಮ್ಯಸ್ಯ ಖಾಭೃಕರಂ ಭಕ್ತಫಲಂಗುರೋಸ್ತು | ಶೂ
 ನಾಭಬ್ಧಿ ರುದ್ರವಿಶೃತಂ ಫಲಮಂಶಕಾದ್ಯಯೇಜ್ಯಂ ನಿಜಧ್ಯವಕಭಾಗಕ
 ಲಾದಿಭಿಸ್ಪಾತ್ || ೧೪ || ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಶೂನ್ಯರೂಪಾಗ್ನಿಫಲಂಭಾಗಾದಿ
 ಕಂತ್ವ್ಯುಣಂ | ಶನೈತ್ಯದ್ಯಯೇನಾಪ್ತಂ ಧನಂಭಾಗಾದಿಕಂಭವೇತ್ || ೧೫ ||
 ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಸ್ತಕಲೇರಾತ್ಯತೋವಹ್ನಿವೇದವಿನಿಘ್ನತಃ | ಶತದ್ವಯಂಶೃ
 ತಾಲಬ್ಧಂ ಕಲಾದ್ಯಾಹಿಧನಂಭವೇತ್ || ೧೬ || ತಮಸೋಪ್ಪಗುಣಫು
 ಬ್ಧಾ ವೇದತತ್ಕೈಂದುಭಾಜತಾಃ | ಫಲಂಲಿಪ್ತಾದಿಕಂಶೋಧ್ಯಂ ಸ್ಯ
 ಧ್ರುವಸ್ಯವಿಶುದ್ಧಯೇ || ೧೭ ||

ಟೀ || ಕಲಿತಾಬ್ದವನ್ನು ೧೫೭೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿ ಫಲವನ್ನು
 ರವಿಧ್ರುವಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಹೀಗೆ ಕಲ್ಪಬ್ದವನ್ನು ೫೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಭಾ
 ಗಾದಿಫಲವನ್ನು ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ಕಲ್ಪಬ್ದವನ್ನು ೩೪೫ರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ
 ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಕುಜನಲ್ಲಾ ೫೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಭಾಗಾದಿಬುಧನಲ್ಲಾ
 ೧೧೪೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಭಾಗಾದಿಗುರುವಿನಲ್ಲಾ ಕೂಡುವದು, ೩೦೦ರಿಂದ ಭಾ
 ಗಿಸಿಬಂದ ಭಾಗಾದಿಫಲವನ್ನು ಶುಕ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು ೫೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ
 ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಶನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಕಲ್ಪಬ್ದವು ೩೪೦ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೧೬೪ರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿಫಲವನ್ನು ರಾಹುವಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ಕಲ್ಪಬ್ದವು ೪೩
 ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೫೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಕಲಾದಿಫಲವನ್ನು ಚಂದ್ರೋಚ್ಚದಲ್ಲಿ
 ಕೂಡುವದು, ಹೀಗೆ ಅಬ್ದ ಸಂನ್ಯಾಸಂಸ್ಕೃತ ಮಧ್ಯಗ್ರಹಗಳಾಗುವದು.

ಉದಾ|| ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತ್ಯಾಸಾಫಿತವಾದ ಫಲಗಳು, ರವಿ, ಲಿಪ್ತಾದಿ ೧-೫೫
 ಭಾಗಾದಿಚಂದ್ರ ೯-೫೭-೦ ಭಾಗಾದಿಕುಜ೧೪-೨೫-೧೨ ಭಾಗಾದಿಬುಧ೨೪-೫೭-
 ೩೦ ಭಾಗಾದಿಗುರು ೪-೨೧-೫೦ ಭಾಗಾದಿಶುಕ್ರ ೧೬-೨-೫೪ ಭಾಗಾದಿಶನಿ ೨೪-
 ೫೨-೩೦ ರಾಹುಖಗೇ ೩೪ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೧೬೪ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿ೧೧೫೨-
 ೪೪ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಕ್ಕೆ ೪೩ರಿಂದಗುಣಿಶಿ ೫೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿ೧೬೯-
 ೩೩ ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಿದ ವರ್ಷಾಂತಧ್ರುವಗಳೂ
 ರವಿಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರವೇಶಧ್ರುವವೂ, ರವಿ ೪-೧೪-೪೩ ಚಂದ್ರ೧೧-೦-೩೩-೦
 ಕುಜ ೦-೨೯-೨೫-೧೨ ಬುಧ ೪-೬-೭-೩೦ ಗುರು ೫-೫-೩೬-೫೩ ಶುಕ್ರ ೧-
 ೩-೫೭-೬ ಶನಿ ೯-೧೯-೩೭-೩೦ ರಾಹು ೦-೧೪-೩೨-೧೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ
 ೫-೨೦-೪೪-೩೩.

ಅವ || ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು || ಚಂದ್ರಧ್ರುವಾಂಶಾ ಕರಭೂವಿಭಕ್ತಾ ದ್ಭುವಂತ್ರತಿಕ್ರಾಂತದಿ
ನಾನಿತಾನಿ | ಗತರತ್ನವಶ್ಚೈತ್ರಮುಖದಿನೌಘೋನಾನಿಚೇದಿಸ್ವದಿ
ನದ್ಯುಸಂಚಯಃ || ೧೪ || ದ್ಯುಗಣೋಯುಸಪ್ತತಪ್ತಾಭ್ಯೇಷಂ
ವಾರಧ್ರುವಾನ್ವಿತ | ಲಂಕಾಯಾಮರ್ದರಾತ್ರಸ್ಯಭವದ್ವಾರೇನ
ಸಂಶಯಃ || ೧೫ ||

ಟೀ || ಚಂದ್ರಧ್ರುವಾಂಶಯನ್ನು ಒಂದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಭಾಗವನ್ನು ಶೇರಿ ೧೦
ರಿಂದಾಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಲಬ್ಧವೆ ಚೈತ್ರಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪದಾದಿ ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ ಪರ್ಯಂ
ತದಿನವಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಯೆಷ್ಟುರುತು ಕಳೆದಿರೆಯೋ ಅಷ್ಟುಕೂಡಿ ಚೈತ್ರಾದಿ
ಇಷ್ಟದಿನ ಪರ್ಯಂತ ಸಂವಸದಿನ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿಕಳೆದಶೇಷವೇ ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ
ಪ್ರವೇಶಾದಿಇಷ್ಟದಿನ ಪರ್ಯಂತಸೌರದ್ಯುಗಣವಾಗುವದು. ಇದರಕೂಡಮೇಷಸಂ
ಕ್ರಮಣ ಪ್ರವೇಶಕಾಲಿಕವಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಶೇರಿ ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಲಂಕಾ
ರ್ದರಾತ್ರಕಾಲಿಕ ಶುಕ್ರವಾರಾದಿಯಾಗಿ ಶೇಷವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಭಾವಸಂವತ್ಸರ ಪೈಶಾಖಶುಕ್ಲ ೧೫ ಶುಕ್ರವಾರ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ಬರುವದ
ರಿಂದ ಆದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಹರ್ಮಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುವದು, ಚಂದ್ರಧ್ರುವಗಂ-೦-೩೩-೦
ರಾಶಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಂದಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೩೩೦ ಭಾಗಶೂನ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ೩೩೦
ಭಾಗವನ್ನೆ ೧೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧ ೩೩ ಇದೆ ಅತಿಕ್ರಾಂತದಿನ, ಚೈತ್ರಾದಿ ಪೈಶಾ
ಖಶುಭಪರ್ಯಂತದಿನ ೪೫ ರಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಾಂತದಿನವನ್ನು ಕಳೆದ ಶೇಷವೇದ್ಯುಗಣ ೧೪
ರುತುಗಳು ಕಳೆಯಲ್ಲಿವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ. ದ್ಯುಗಣಕ್ಕೆ ಮೇಷಸಂಕ್ರಮಣ
ವಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ ೪ನ್ನು ಕೂಡಿ ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಶೇಷ ೧ ಕಲ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಶುಕ್ರವಾರವಾದ ಕಾರಣ, ಲಂಕಾವಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಗಣನಕಾಲಾರ್ದರಾತ್ರ ಸಮಯಕ್ಕೆ
ಶುಕ್ರವಾರಾಂತ ವಾಗುವದು.

ಅವ || ಮಧ್ಯಗ್ರಹಸಾಧನೋಪಾಯವು ಹೇಳುತ್ತೆ.

ಮು || ದ್ಯುಗಣಖನಗಾಂಶೋಪೋಭಾಗಾದಿಗೃಹ್ಯಮೇರವಿ |

ಸೋರ್ಕ ಫ್ನಾ ಪ್ನಾಂಗಾಂಶಯುತಸ್ತೇನೇಪರಿಯುತಶ್ಯಶೀ || ೧೬ ||

ಮೇಷಾಧ್ಯಹರ್ಮಣಶೂನ್ಯಬಾಣಚಂದ್ರೈತಿವಿಭಾಜಿತಃ | ಫಲಂ

ಕಲಾದಿಕಂಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಯೋಶೋಭ್ಯಮನ್ವಹಂ || ೧೭ ||

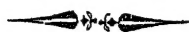
ವೇದಫ್ನುದ್ಯುಗಣೋಲಂಕಾಕ್ಷಿಕರಭಕ್ತೋಪನೀಸುತಃ | ವೈಷಮ

ಮಹತಃಪಂಚನೇತ್ರಾಕ್ಷಿವಿಹೃತಸ್ತತಃ || ೧೮ || ದ್ಯುಗಣಸ್ಯೇಶ

ರಾಕ್ಷ್ಯಗ್ನಿ ಭಾಗೇನ ಸಹಿತೋ ಬುಧಃ | ರೂಪವತ್ಕುಣಸಂಭಕ್ತಾದ್ಗು
ರಸ್ಯಾದ್ಧ್ಯುಗಣಃ ಕವೇ || ೧೩ || ಪ್ರೋಮವೇದಹತೋಂಕಾಬ್ಧಿಶೈಲ
ಭಕ್ತಸ್ತತಃ ಪರಂ | ಸಪ್ತರಂಧ್ರಾಪ್ತಸಂಭಕ್ತೋ ದ್ಯುಗಣಸ್ತು ಶನೈ
ಶ್ವರಃ || ೧೪ || ತುಂಗಂ ತ್ರಿಘ್ನೋಪ್ತಶೋನೈಘ್ನೈಸ್ತಮಸ್ಯಾತ್ಮರ್ಮಪಟ್ಟ
ರೈ | ಭಾಗಾದಿಕಾಪರ್ಮಚಂದ್ರಾ ರಾಶ್ಯಾದ್ಯಾಭೋನುತಾದಯಃ || ೧೫ ||
ದ್ಯುಗಣತಾಸ್ತಾಫಿತಾಶ್ಚೈತಸ್ವಸ್ಯಾಬ್ಧಿಧ್ರುವಸಂಯುತಾಃ | ರಾಹು
ರ್ದ್ವಿಯೇಜಿತಶ್ಚೈತಭವಯುರ್ಮಧ್ಯಮಗ್ರಹಾಃ || ೧೬ ||

ಟೀ || ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗಾದಿ ಫಲವನ್ನು ದ್ಯುಗಣದಲ್ಲಿ
ಕಳೆಯಲು ಭಾಗಾದಿಮಧ್ಯರವಿ ಯಾಗುವದು. ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ಎಂದಿಂದ ಗುಣಿಶಿ
೧ ಪ್ರತಿಫಲೈಃ ೧ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ೬೪ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು
ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಕೂಡಿ ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ಕೂಡಲು ಭಾಗಾದಿಮಧ್ಯ ಚಂದ್ರನಾಗು
ವದು. ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೧೫ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಕಲಾದಿಫಲವನ್ನು ರವಿಚಂದ್ರರಲ್ಲಿ
ಕಳೆಯಬೇಕು, ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೪ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೧೨ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಕುಜ
ನಾಗುವದು, ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ೩ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೧೨ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿ
ಯೋಡನೆ ಪುನಃ ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೩೫ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೂಡಲು
ಬುಧನಾಗುವದು, ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ೩೬ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿಗುರುವಾಗು
ವದು, ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೪ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ೩೪ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಶುಕ್ರ
ನಾಗುವದು, ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ೪೬ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಶನಿಯಾಗುವದು,
೩ರಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ಅಹರ್ದಿಣವನ್ನು ೫೬ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ರಾಹುವಾ
ಗುವದು, ತ್ರಿಗುಣಿತಾಹರ್ದಿಣವನ್ನು ೪೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಚಂದ್ರೋ
ಚ್ಚವಾಗುವದು. ಈ ಮಧ್ಯ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾನ್ವಿತ ವರ್ಷಾಂತಧ್ರುವಗಳಲ್ಲಿ
ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೂಡಲು ಶುದ್ಧಮಧ್ಯಗ್ರಹಗಳಾಗುವದು, ರಾಹುಧ್ರುವದಲ್ಲಿ
ರಾಹುವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಸ್ವುತಶುದ್ಧ ರಾಹುವಾಗುವದು, ರಾಹುವಿಗೆ ೬ ರಾಶಿ
ಶೇರಿಶಿದರೆ ಕೇತುವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ದ್ಯುಗಣ ೧೪ ಇದನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೦-೧೫-೦೫ವನ್ನು
ಅಹರ್ದಿಣದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಭಾಗಾದಿ ರವಿ ೧೩-೪೪-೩೫ ದ್ವಾದಶಗುಣಿತದ್ಯುಗಣ
೧೦೬ ಇದನ್ನು ೬೪ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗಾದಿ ೩-೧೦-೩೫ ಯನ್ನು ದ್ವಾದಶಗುಣಿ
ತಾಹರ್ದಿಣವಾದ ೧೦೬ ಮತ್ತು ದ್ಯುಗಣವಾದ ೧೪ನ್ನು ಸಹಾ ಕೂಡಿದ್ದು ೧೩೩-

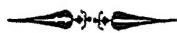
೧೦-೩೫ ಭಾಗಾದಿಚಂದ್ರ, ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೧೫೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಿಪ್ತಾದಿಫಲವನ್ನು
 ೦-೧೭ರವಿ ಚಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲು, ರವಿ ೧೭-೪೪-೧೪, ಚಂದ್ರ ೦೩೩-೧೦-೧೪
 ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೪ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೭೭ನ್ನು ೧೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ
 ೦-೯-೦೫-೫೬ ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೩೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೫೪೦ ಇದನ್ನು ೧೦೫ ರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ೧-೧೧-೧-೦ ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೩೦೫ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾ
 ಶ್ಯಾದಿ ೦-೧-೩೯-೪೦ನ್ನು ಕೂಡಲು ೧-೧೩-೩೯-೪೦ ಅಹರ್ಮಣವನ್ನು ೩೬೦ರಿಂದ ಭಾ
 ಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿಗುರು ೦-೧-೦೯-೪೦ ದ್ಯುಸಂಘವನ್ನು ೪೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೩೪೯ರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿಶುಕ್ರ ೦-೦೮-೫೦-೧೪ ದಿನ ಸಮಾಹವನ್ನು ೪೯೩ರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿಶನಿ ೦-೦-೩೬-೦ ಅಹರ್ಮಣವನ್ನು ೫೬೬ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ
 ರಾಶ್ಯಾದಿರಾಹು ೦-೦-೫೩-೧೪ ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೩ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೫೪ನ್ನು ೪೦೪
 ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೦-೦-೦-೧೪ ಈ ಮಧ್ಯಗ್ರಹಗಳನ್ನು
 ವರ್ಷಾಂತಧ್ರುವಗಣಿಸಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತ್ಯಾಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
 ರವಿ ೦-೧೭-೪೪-೩೫ ಚಂದ್ರ ೬-೦೭-೩೬-೦೪ ಕುಜ ೧-೪-೫೧-೪ಬುಧ ೧೦-
 ೧೯-೪೩-೧೧ಗುರು ೫-೭-೬-೩೩ ಶುಕ್ರ ೧-೦-೪೩-೦೪ ಶನಿ ೯-೦೦-೧೩-೩೩
 ರಾಹು ೦-೧೩-೩೫-೧೦ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೦೦-೪೯-೫೫.

ಅವ || ಪೂರ್ವೋತ್ತಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅನ್ವರಾತ್ರಚಾಲನಹೇಳುತ್ತ.

ಮು || ಗ್ರಹಾಣಾಮಧ್ಯಗತಯಸ್ಸಂಕ್ರಾಂತಿಘಟಕಾಹತಾಃ ಪಷ್ಠಿಭಕ್ತ
 ಫಲಂಶೂರ್ಧ್ಯಂಗ್ರಹೇಷುನ್ಯಾತ್ಮಲಾದಿಕಂ || ೩೭ ||

ಟೀ || ಗ್ರಹಮಧ್ಯಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ರಮಣಘಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೬೦ರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಿಪ್ತಾವಿಲಿಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ರಾಹುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು
 ಅನ್ವರಾತ್ರಕಾಲಿಕ ಗ್ರಹವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ ೦.

ಸಂಕ್ರಮಣಘಳಿಗೆ ೧೪-೪೩ ಇಂದಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯಗತಿಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸಿ
 ೬೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದಫಲ ರವಿಗೆ ೧೪-೩೦ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ೪-೦೭-೦೯ ಕುಜನಿಗೆ
 ೯-೫೧ ಬುಧನಿಗೆ ೧-೧೬-೫೧ ಗುರುವಿಗೆ ೧-೩೪ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ೩೦-೫ ಶನಿಗೆ ೦-೩೫
 ರಾಹುವಿಗೆ ೦-೫೯ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಕ್ಕೆ ೧-೫ ಇದನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಅರ್ಧರಾತ್ರ
 ಕಾಲಿಕ ಗ್ರಹಗಳು ರವಿ ೦-೧೭-೦೬-೫ ಚಂದ್ರ ೬-೦೩-೩೫-೫೯ ಕುಜ ೧-೪-
 ೪೧-೧೪ ಬುಧ ೧೦-೧೪-೩೦-೧೯ ಗುರು ೫-೭-೪-೫೯ ಶುಕ್ರ ೧-೦-೧೭-೧೯
 ಶನಿ ೯-೦೦-೧೩-೦ ರಾಹು ೦-೧೩-೩೬-೧೧.

ಅವ || ಅರ್ದರಾತ್ರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಸಾಧನವಂಜೇಳುತ್ತೆ.

ಮೂ || ಏವಂನಿಶ್ಯರ್ದಭವಾಃ ಪೇಟಾಃ ಸ್ವಸಾಧ್ಯರ್ದಭುಕ್ತಿವಿಯುತಾಶ್ಚ |

ಸಹಿತಾಸ್ತೆ ಪೂರ್ವಾಪರದಿನದಳಕಾಲೇ ನಪೇ ಚರಾನ್ಯದಿಮೇ || ೮ ||

ಟೀ || ಗ್ರಹಗಳಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ದಭಾಗವಂ ಕಳೆಯಲು ಪೂರ್ವದಿನಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಿಕವಾಗುವದೆ ಕೂಡಲು ಪರದಿನಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಿಕವಾಗುವದು ಪಾದಗತಿಕಳೆಯಲು ಅಸ್ತಕಾಲಗ್ರಹವಾಗುವದು ಕೂಡಲು ಉದಯಕಾಲಗ್ರಹವಾಗುವದು. ರಾಹುವಿಗೆ ವಿಲೋಮವಾಗಿ ಮಾಡುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಗ್ರಹಗತಿಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗ್ರಹವಾಗುವದು ರವಿ ೧-೧೬-೫೬-೨೧ ಚಂದ್ರ ೬-೧೭-೧-೪೯ ಕುಜ ೧-೪-೨೫-೨೫ ಬುಧ ೧೦-೧೭-೨೭-೨೦ ಗುರು ೫-೭-೨-೨೯ ಶುಕ್ರ ೨-೧-೨೯-೧೫ ಶನಿ ೯-೨೦-೧೨-೦ ರಾಹು ೮-೧೨-೨೭-೨೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೨೨-೪೪-೨೦ ||

ಅವ || ಇಷ್ಟಕಾಲಗ್ರಹಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ಗತಗಮ್ಯಕಾಲನಿಹತಾಗ್ರಹಗತಯಸ್ಸ ಪಿಪ್ಲಭಕ್ತತಃ ಪ್ರಪ್ತಂ ಫಲ

ಮಯುತಾಸ್ಸ ಹಿತಾತ್ಮತ್ವಾ ಲಭವಾನ್ಸ್ಯ ಸ್ತಸುಸ್ತಗಗನಚರಾಃ ||

ಟೀ || ೨೭ ನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಷ್ಟಘಳಿಗೆ ಇಂದ ಗ್ರಹಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವನ್ನು ಅದರಂತೆಯೇ ಗತವಾದರೆ ಕಳೆಯುವದು ಗಮ್ಯವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ರಾಹುವನ್ನು ಸ್ವಾತ್ಮಸ್ತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವದು.

ಅವ || ಗ್ರಹಮಧ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ರವಿಗತಿರೇಕದಿನಸ್ಯಾನ್ವ ವಶರಲಿಪ್ತಾ ಭರವ ಪ್ರವಿಕಲಾಭಃ ಚಂದ್ರ ಸ್ಯಾಂಕಶೈಲೈಃ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ರೇವಭುಕ್ತಿರೇಕದಿನೇ || ೨ || ಭಾಮಸ್ಯ ಭೂಮಿರಾಮೈಸ್ಸ ಣ್ಣೇತ್ರೈಶ್ಯಶಿಸುತಸ್ಯ ಬಾಣಜೈಃ ದಂತ್ರೈಶ್ಚಾ ಧಗುರೇಸ್ಯಾತ್ಪಂಚಕಲಾಭಿಸ್ತ ಶೂನ್ಯವಿಕಲಾಭಃ || ೩ || ಶುಕ್ರ ಸ್ಯಾಂಗನವೈಗ್ಲಿಪ್ತಾಂಕೈರಗ್ನಿಶ್ಯ ಸೂರ್ಯತನಯಸ್ಯ ನೇತ್ರೈಸ್ತಮ ಸೇರಾಮೈರ್ದಿವಕಲಾಂಕೈಶ್ಯವಮಿತ್ರೈರ್ದಿವಚ್ಚಾಸ್ಯ || ೪ || ರಶ್ಮಿ ಪ್ತಾಂಕೈರ್ದಿವಕಲಾಂಕೈರಗ್ನಿವೇದೈರಗ್ನಿಶ್ಯ ಚಕ್ರಸ್ಯ | ಏಕಸ್ಥಿನ್ನು ಚ್ಚದಿವಕಲಾದೈರಗ್ನಿತಿರಬ್ಧಿ ಬಾಣಕೈರೇವ || ೫ ||

ಟೀ || ರವಿದಿನಗತಿ ೫೯-೪ ಚಂದ್ರದಿನಗತಿ ೭೯-೨೫ ಕುಜ ೨೧-೨೬ ಬುಧ ೨೪-೨೫ ಗುರು ೫-೮ ಶುಕ್ರ ೯೬-೪ ಶನಿ ೨-೦ ರಾಹು ೨-೧೧ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೬-೪೦ ಲಿಪ್ತಿ ವಿಲಿಪ್ತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಅವ || ರವ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಯಾದಿಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂದೋಚ್ಚ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ಮುಂದೋಚ್ಚ ಧ್ರುವಕಶ್ಯಪುರ್ದಸುರಾವಶರೇಂದ್ರವಃ | ವೇದಾಂಕನಗ
ಬಾಣಾಕ್ಷಿನಿಗವಾಭಾಸುತಧ್ರುವಃ || ೩೪ || ಶ್ರೀಲಾಶಾಂಕಧರಾವದ್ವಿಭಾ
ಮಯಶ್ಚಂದ್ರಜಸ್ಯಚ | ವಂಚಾಕ್ಷಿಕರಷಡ್ವಾಹುವೇದಾದೇವಗುರೇಸ್ತ
ತಃ || ೩೫ || ಕರಾಂಕರಾವನಿಧ್ಯಗ್ನಿವದ್ವಿಬಾಣಾಂಕವೇರಭವೇತ್ | ಶನೈರ
ವ್ಯಾಕ್ಷಿನಾಗೇಂದುನವಾಕ್ಷೀಣಿಕ್ರಮಾದಿಮೇ || ೩೬ ||

ಟೀ || ಮುಂದೋಚ್ಚ ಧ್ರುವ ರವಿ ೧-೧೪-೧೫-೮ ಕುಜ ೪-೯-೫೭-೪೦
ಬುಧ ೭-೧೦-೧೯-೧೩ ಗುರು ೫-೦೦-೬-೪೦ ಶುಕ್ರ ೧-೧೯-೩೯-೫೩ ಶನಿ ೪-
೧-೧೪-೦೯ ಕಲ್ಯಾದಿಕಾಲಿಕವು.

ಅವ || ಮುಂದೋಚ್ಚ ಹಾರಕವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ಶ್ರೀಲೇಂದುಬಾಣೈರಗ್ಗನಾಪ್ಪನಂದ್ರೈಃ ಕೃತಾಬ್ಧಿ ಬಾಣೈರ್ದಯನಾ
ಶ್ವಿನೇತ್ಯಗ್ಗಃ | ಯುಗಾದಿರಾಮೈರಗ್ಗಜಭಾನುಬಾಣೈರ್ದ್ವಿದ್ವಿತ್ವಾಽಽ
ರ್ದ್ವಿಬುಧೈಸ್ತುಹಾರಕಾಃ || ೩೭ ||

ಟೀ || ರವಿಕುಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಮುಂದೋಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕಾರಹಾರಕಗಳು ರವಿ ೫೧೭-
ಕುಜ ೯೪೦ ಬುಧ ೫೪೪ ಗುರು ೦೦೦ ಶುಕ್ರ ೩೭೪ ಶನಿ ೧೦೪ ವಿದ್ವಾಂಸರು
ಗಳಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಅವ || ಮುಂದೋಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ರವಿಭೌಮಬುಧಾದಿನಾಂಹಾರಕೈಃ ಕಲಿವತ್ಪರಾಃ |

ಭಕ್ತಾಕಲಾದಿಕಂಯೋಜ್ಯಂವಲಂಸ್ವಸ್ವಧ್ರುವೇಷುವೈ || ೩೮ ||

ಟೀ || ಕಲಿಗತಾಬ್ದವನ್ನು ತತ್ತ್ವದ್ವೈರಹಾರಕದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಕಲಾದಿ
ಫಲವನ್ನು ತತ್ತ್ವದ್ವೈರಮುಂದೋಚ್ಚ ಧ್ರುವಕದಲ್ಲಿಕೂಡಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕಮುಂದೋ
ಚ್ಚವಾಗುವದು

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಪೂರೋತ್ತರೀತ್ಯಾ ಹಾರಕದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದಫಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಮುಂದೋ
ಚ್ಚವು. ರವಿ ೧-೧೪-೦೪-೩೭ ಕುಜ ೪-೧೦-೦೪-೪೬ ಬುಧ ೭-೧೦-೦೪-೦೦
ಗುರು ೫-೦೦-೦೯-೬ ಶುಕ್ರ ೧-೧೯-೫೩-೧೦-೨೫ ೪-೦-೧೯-೦೭.

ಅವ || ಕುಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಷಾತಧ್ರುವವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮೂ || ಭೌಮಸ್ಯವಿಷಾತಸ್ಯಾತ್ವಾಬ್ಧ್ಯುಶ್ರೇಶ್ಚಂದ್ರಜಸ್ಯವಿಶತಿಭಿಃ | ಜೀವ
ಸ್ಯಾಶೀತ್ಯುಶ್ರೇಭ್ಯಗುಜಸ್ಯತುಷ್ಪಿಭ್ಯಶ್ಚೈಸ್ತುಶನೇಃ || ೩೯ ||

ಟೀ || ಕುಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಷಾತಭಾಗಗಳನ್ನು ಧ್ರುವರಾವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕುಜ ೪೦ ಬುಧ ೨೦ ಗುರು ೧೦ ಶುಕ್ರ ೬೦ ಶನಿ ೧೦೦ ಪಾತ ಭಾಗಂಗಳು.

ಅವ || ದೇಶಾಂತರ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮುಖ || ಸ್ವಪುರಸ್ಕಾರವನೀಮಧ್ಯರೇಖೆಯಾಶ್ಚಾಂತರಸಿಂಹತ್ವ ||

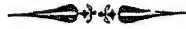
ಯೋಜನೆಗೆ ರ್ನಿ ಕತಾಶ್ಯ ಸವೈವಮಾಪ್ತವ್ಯವಿಹಿತಾಗತಃ || ೪೦ ||

ಫಲಂಕಲಾಧಿಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯಾ ಪೂರ್ವದೇಶತಃ | ರುಣೀಕು

ರಾಧ್ಯದ್ಧನಂವಶ್ಯಾದ್ಧ್ರಾಹರಾಂತಿಕೇಶ್ವರಃ || ೪೧ ||

ಇತಿಶ್ರೀಶಂಕರಭಾರತೀವಿರಚಿತೇಶ್ವರ

ದರ್ಪಣೆ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯಃ.

ಟೀ || ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಗೂ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಂತರಾಳ ಯೋಜನ ದಿಂದ ಗ್ರಹಮಧ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿತಿ ೪೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಕಲಾದಿ ಫಲ ವನ್ನು ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದೇಶವಾದರೆ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಯಬೇಕು ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದವಾದರೆ ಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡಬೇಕು ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಸ್ವದೇಶೀ ಯ ಗ್ರಹಗಳಾಗುವವು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಕುಂಡಿನೀನಗರಕ್ಕೆ ಭೋರೇಖೆಗೆ ಪೂರ್ವಯೋಜನ || ೪೦ || ಇದರಿಂದ ಗ್ರಹಗ ತಿಯಂ ಗುಣಿತಿ ೪೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಫಲ ರವಿ ೦-೮೯ ಚಂದ್ರ ೬-೪೫ ಕು ಜ ೦-೧೫ ಬುಧ ೨-೨ ಗುರು ೦-೨ ಶುಕ್ರ ೦-೪೯ ಶನಿ ೦-೧ ರಾಹು ೦-೧ ಚಂ ದ್ರೋಚ್ಚ ೦-೩ ಪೂರ್ವದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಯಬೇಕು.

ಇಂತು ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ಜಟಿವಲ್ಲಭ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ

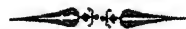
ವರ್ಮತನೂಭವ ಕೃಷ್ಣದೈವಜ್ಞಾ ವಿರಚಿತವಾದ

ಭಾವಬೋಧಿನೀ ಎಂಬ

ಖಚರದರ್ಪಣದ ಟೀಕಿಸೋಳ

ಮಧ್ಯಗ್ರಹ ನಾಮಕ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು.

ಶ್ರೀ.

ಖ ಚ ರ ದ ವ ಣ ಗ್ರಂಥ.

ಮಂದಸ್ಕುಟಾಧ್ಯಾಯಪ್ರಾರಂಭ.

ಮು || ಯಸ್ಸುರ್ದೈವ್ಯದಯವರಿತೀನೈವ್ಯದಯಾರ್ಥಿರ್ದೈವ್ಯದೀಶ ||

ನತ್ಯಾತಮಾತ್ಮರೂಪಾತೀತಸ್ಕುಟಾಧ್ಯಾಯದಕರ್ಮಕ್ಷಣಮಿ ||

ಟೀ|| (ಈ ಸ್ವರಸ್ಯಭೂತಾನಾಂ ಹೃದೈಶೇರುನ್ಮನಶಿವೃತ್ತಿ) ಎಂಬಂತೆ ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮಸ್ತಜನಗಳ ಹೃದಯಾಂತರ್ದರಿಯಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನ ಮಯನಾಗಿಯೂ ದೇವತಾಸಮಾಹಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಇಧಾನೆಯೇ ವರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ, (ಆತ್ಮಾನಂಯೋವಿಜಾನೀಯಾದಹಮಸ್ಮಿತಿಪೂರುಷ) ಎಂಬಂತೆ ಅಂಥಾ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ಫುಟೀಕರಣೋಪಯೋಗ ವಾಗಿರುವ ಮಂದಕರ್ಮ ಮಂದೋಚ್ಚ ಶೋಧನದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೇಂದ್ರಲಭ್ಯ ವಾದ ಫಲಸಂಸ್ಕಾರೋಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅವ || ಕೇಂದ್ರಭುಜಕೋಟಿಸಾಧನವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು|| ಮಧ್ಯಮಖೇಟವಿಹೀನಮಂದೋಚ್ಚಕೇಂದ್ರನಾಮಕಂತತ್ತು

ತ್ರಿಭತಸ್ವಲ್ಪವಂದೋಸ್ಯಾದಧಿಕೇಷ್ವಡ್ಭೂನಿತ್ಯಂಚತದಧಿಕತಃ ||೮||

ಷಡ್ರಾಶೋನನವತೋಯದ್ಯಧಿಕಂಚಕ್ರಕುದ್ಧಮೇವಭುಜ ||

ಕೇಂದ್ರೇಮೇಷಧಟಸ್ಥಕ್ರಮತಸ್ಸರ್ವಂಭವದ್ಗ್ರಹೇಚಾಥ || ೩ ||

ಓಜಿತೈಗ್ಮತ್ಯೈವಂಕೇಂದ್ರಾತ್ಪದಚತುಷ್ಪಯಿ-ಚಾತ್ರ ||

ಓಜಿಭುಜಸ್ತುಯಾತೋಯುಗ್ಮಗಮ್ಯಸ್ತ್ರಿಭೋನತೋಕೋಟಿ ||೪||

ಓಜಾತ್ಯೇಂದ್ರಾದ್ಗಮ್ಯಾಯುಗ್ಮತ್ಯೂಟಿಸ್ಸದಾಭವತಿ ||

ಭುಜಕೋಟಿಜ್ಯೋಸಾದ್ಯೋದ್ಧೃತ್ಪುಜಕೋಟಿಜನ್ಯಫಲಸಿದ್ಧಿಃ || ೫ ||

ಟೀ || ರವ್ಯಾದಿಮಧ್ಯಗ್ರಹವನ್ನು ಆಯಾಯಗ್ರಹ ಮಂದೋಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ (ಚಂದ್ರನಂಚಂದೋಚ್ಚದಲ್ಲಿ) ಕಳೆಯಲು ಕೇಂದ್ರವಾಗುವಧೂ ಈ ಮಂದಕೇಂದ್ರರಾಶಿಸ್ಥಾನವು ೩ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅದೇಭುಜ ೩ ರಾಶಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ೬ ರಾಶಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ೬ ರಾಶಿಯಿಂದ ಕಳೆದದ್ದು ಭುಜ ೬ ರಾಶಿಗೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ೯ ರಾಶಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ೬ ಕಳದುಮಿ ಕ್ಕುದ್ದೇಭುಜ ೯ ರಾಶಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದಾಗ ೧೦ ರಿಂದ ಕಳೆದದ್ದೇಭುಜ ಕೇಂದ್ರರಾಶಿ ತ್ರಯ (ಮಿಥುನರಾಶ್ಯಂತ) ದವರಿಗೂ ಓಜವದವು ಅನಂತರ ೬ ರಾಶಿ (ಕನ್ಯಾಂತದ) ವರಿಗೂ ಯುಗ್ಮವದ ನಂತರ ೯ ರಾಶಿ (ಧನುರಂತದ) ವರಿಗೂ ಓಜವದವು ನಂತರ

೧೦ ರಾಶಿ (ವಿಾನಾಂಶದ) ಪರಿಗೂ ಯುಗ್ಮಪದವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಭುಜ ಕ್ಕಾ ೩ ರಾಶಿಗೂ ಉಷ್ಣ ಅಂತರವೇ ಕೋಟಿ ಅಂದರೆ ಭುಜವನ್ನು ೩ ರಾಶಿಯಿಂದ ಕಳದಶೇಷವೇ ಕೋಟಿ. ಓಜಪದಕೇಂದ್ರವಾದಾಗ ಗಮ್ಯಕೋಟಿಯೆಂತಲೂ ಯುಗ್ಮಪದಕೇಂದ್ರವಾದಾಗ ಗತಕೋಟಿಯೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಭಚಕ್ರರೇಖೆಯನ್ನು ವಕ್ರವಾದ ಧನುಸ್ಸಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು ಭುಜಕೋಟಿಗಳಾದ ಜ್ಯಾರ್ದವನ್ನು ಸೂಪಾದಿಸಿ ಮೇವಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಧನಭೂಮಿಫಲವೆಂದು ಮಧ್ಯಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು ತುಲಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ರುಣಭೂಮಿಫಲವೆಂದು ಮಧ್ಯಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಳಯುವದೆಂದು ಭಾವವು.

ಅವ || ಇನ್ನು ಜ್ಯಾರ್ದವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು || ಪ್ರಥಮಜ್ಯಾರ್ದಸ್ಸು ಫುಲ್ವಬ್ದಿರಂಶೈಸ್ಸದ್ವಿತೀಯರಾಶಸ್ತು |

ಸಿಂಜನ್ಯಾರ್ದಸ್ಸು ರ್ದತ್ರಯಶೈದ್ವರ್ಯಂಶೈಸ್ತತೀಯಜೇವಾರ್ದಂ ||

ಟೀ || ಪ್ರಥಮಜ್ಯಾರ್ದ ೪ ಭಾಗ ೧೫ ಲಿಪ್ತಿಗಳು ದ್ವಿತೀಯಜ್ಯಾರ್ದ ೩ ಭಾಗ ೩೦ ಲಿಪ್ತಿಗಳು ತೃತೀಯಜ್ಯಾರ್ದ ೨ ಭಾಗವು ಎಂದು ಧ್ರುವರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು || ೬ ||

ಅವ || ಇಷ್ಟ ಜ್ಯಾಸಾಧನೋಪಾಯವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು || ಏತಾಕ್ರಮೇಣಭಾಗಾರ್ಧೈರ್ನೇತ್ರನಿಘ್ನುಭಾಗೈಶ್ಚ | ತುಲ್ಯಕಲಾನಾ

ಸ್ತಿಸವ್ಯಜ್ವಲ್ಯಸ್ಸುಗ್ರಿಘ್ನುಶ್ಚ ಬಾಹುರೂಪೇಣ || ೭ ||

ಟೀ || ಕೇಂದ್ರರಾಶಿಸ್ಥಾನ ಶೂನ್ಯವಾದರೆ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಅರ್ದಿಕಲಾದಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಥಮಜ್ಯಾರ್ದಧ್ರುವಕಲಾದಿಯನ್ನು ಕೂಡುವದು ರಾಶಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೧ ಇದ್ದರೆ ಇದರ ಅರ್ಧವಾದ ೧೫ ಭಾಗವನ್ನು ಕಲಾದಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಥಮಜ್ಯಾರ್ದಧ್ರುವಕಲೆಯಲ್ಲಿಕೂಡುವದು ಆಗಧ್ರುವಭಾಗವು ೪ ಕ್ಕೆ ಆಗುವದು ೧ ಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ೨ ಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯಾದಾಗ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಕಲಾದಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ದ್ವಿತೀಯಜ್ಯಾರ್ದಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೨ ಇದ್ದರೆ ಅರ್ಧವಾದ ೩೦ ಭಾಗವನ್ನು ಕಲಾದಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ದ್ವಿತೀಯಜ್ಯಾರ್ದಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ೨ ರಾಶಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದಾಗ ರಾಶಿಯೆಂಬಿಟ್ಟು ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ ಕಲಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ತೃತೀಯಜ್ಯಾರ್ದದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಜ್ಯಾರ್ದವನ್ನು ೨ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದರೆ ಭುಜಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಜ್ಯೆಯಾಗುವದು || ೭ ||

ಅವ || ಇಷ್ಟ ಜ್ಯಾಸ್ಸು ಟೀಕೆಯವು.

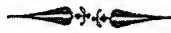
ಮು || ಬಾಹೋ ಕೋಟೀರ್ವಾರಾಶಶೂನ್ಯಂಯದಿತದೇವಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯಂ |

ಏಕಶ್ಚ ತ್ರಿಯುತೋರ್ದ ರಾಶಿನೈದಿದಿಶರೇಣಸಂಯೋಜ್ಯ || ೮ ||

ಅಥಭುಜಕೋಟ್ಯೋರ್ಜ್ಯಾಭ್ಯಾಂಭಾಗಕಲಾದ್ಯಂಹತಂಖತರ್ಮಹೃತಂ |

ಮಧ್ಯಯುತಂತದಧೊಧಃಕ್ಷಪಾತ್ರಾತ್ರಾಂಹಿಬಾಹುಕೋಟಿಜ್ಯೋ || ೯ ||

ಟೀ|| ಭುಜಜ್ಯಾ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಭುಜಜ್ಯೆಯೇ ಪ್ರಕೃತ ಕೋಟಿಜ್ಯಾ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿರಾಶ್ಯಾದಿಯೇ ಪ್ರಕೃತ ರಾಶಿಸ್ಥಾನ ಶೂನ್ಯವಾದರೆ ಅದೆ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ರಾಶಿ ೧ ಇದ್ದರೆ ೩ ರಾಶಿಕೂಡಿ ೪ ನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವದು ೨ ರಾಶಿ ಇದ್ದರೆ ೫ ಕೂಡಿ ೩ ನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವದು ಇವುಗಳನ್ನು ಭಾಗಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಭುಜಕ್ಕಾದರೂ ಕೋಟಿಗಾದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಇಷ್ಟಜ್ಯಾರ್ಧದಿಂದ ಭಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಚತುಷ್ಟದ ನ್ಯಾಯದಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ಸವರ್ಣಿ ಶಿ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಯಥಾಸ್ಥಾನ ಕೂಡಬೇಕು ಅಲ್ಲಿ ಭಾಗಕಲಾವಿಕಲಾಪರೆ ಯಂದು ತಿಳಿದು ಯಥಾಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಭುಜಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲು ಭುಜಕೋಟಿಜ್ಯಾಸ್ಸುಟವಾಗುವದು ಕೋಟಿಫಲವಂ ಕೋಟಿಯಲ್ಲೂ ಭುಜಾಫಲವನ್ನು ಭುಜೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡಬೇಕೆಂದಭಿಪ್ರಾಯವು

ಅನ || ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಭೇದಕವೂ ಸ್ಫುಟೀಕರಣವೂ.

ಮಾ|| ಸೂರ್ಯಭೇದಸ್ಯಾಜ್ಜನನೇತ್ರೈಶ್ಚಂದ್ರಸ್ಯಸುಪ್ತಧಯಶ್ಚ |

ಭೌಮಸ್ಯತರ್ಮವೇದಾಂಬಾಹುಜ್ಯೋದ್ಧಿ ನಶೋಧಿಕಾಶ್ಚೈದಂ || ೧೦ ||

ಬುಧಮಂದಭೇದಶ್ಯತಮುಧಜೇವಸ್ಯತುಗಜೇಭಸಂಖ್ಯಾಚ |

ಶುಕ್ರಸ್ಯಮಂದಕರ್ಮಣಿವಿಘ್ನೇದೋಭವತಿಶೂನ್ಯಗಜನೇತ್ರೈಃ || ೧೧ ||

ಖರಕರತನಯಸ್ಯೇಹತುಸಂಭೇದಸ್ಯಾಸ್ತ್ರೀತರ್ಮಸಂಖ್ಯಾಚ |

ರವ್ಯಾದೀನಾಂಬುಧ್ಯಭೇದಾಸ್ತುಸ್ವಸ್ವಕೂಟದಳವಿಯುತಾಂ || ೧೨ ||

ಸಹಿತಾಃಕಟಕಮೃಗಾದಿಗತಕೇಂದ್ರಸ್ಸುಟಾಸ್ತೀಮೇಭೇದಾಂ ||

ಟೀ || ರವಿಗೆ ಮಧ್ಯಭೇದ ೨೦೪ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ೯೩ ಕುಜನಿಗೆ ೪೬ ಬುಧನಿಗೆ ೧೦೦ ಗುರುವಿಗೆ ೧೪ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ೨೦ ಶನಿಗೆ ೩೩ ಈಮಂದ ಭೇದಕವನ್ನು ಭುಜಜ್ಯಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುವದು. ಹೀಗೆ ಕೋಟಿಕಟಕಾದಿಕೋದ್ರಿವಾದರೆ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಅರ್ಧಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಭೇದದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು ಮಕರಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಅರ್ಧಿ ಕೂಡುವದು ಹೀಗೆ ಭೇದ ಕಸ್ಸುಟವಾಗುವದು.

ಅನ || ಭುಜಾಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮಾ|| ಪಿಕ್ವೀಕ್ವತಾಭುಜಜ್ಯಾಭೇದನಾಪ್ತಂತುಮಧ್ಯಖಗ್ನಿ || ೧೩ ||

ಕೇಂದ್ರಮೇವತುಲಾದಿಗತಸತಿಯುತಮಯುತಮುಘ್ನಹಂಕಾರ್ಯಂ |

ಭೇದಹೃತಂಫಲಮಖಿಲಗ್ರಹಭಾಗಾದಿಸ್ವನಾರತಂಕಾರ್ಯಂ || ೧೪ ||

ಟೇ || ಸ್ಫುಟಭುಜಜ್ಯಾಭಾಗವನ್ನು ೬೦ ರಿಂಗುಣುಶಿ ಲಿಪ್ತೀಕರಿಸಿ ಸ್ಫುಟ ಭೇದದಿಂದಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಮಂದಫಲವನ್ನು ಮೇಸಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಮಧ್ಯಗ್ರಹ ದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು ತುಲಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಕಳೆಯುವದು.

ಅವ || ಅರ್ಕಬಾಹುಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮು|| ರವಿಬಾಹುಫಲವಿನಿಘ್ನಾಃ ಗ್ರಹದಿನಗತಯಸ್ತು ಚಕ್ರಲಿಪ್ತಾಭಿ |

ವಿಷ್ಯತಾಃ ಫಲಮರ್ಹ ಪದ್ಯಃ ಧನಮನುದಿನಮಖಿಲಚರೇಷು ಸ್ಯಾತ್ ||

ಟೇ || ಸೂರ್ಯ ಭುಜಾಫಲವನ್ನು ಲಿಪ್ತೀಕರಿಸಿ ಗ್ರಹ ಗತಿಗಳಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವನ್ನು ಸೂರ್ಯಕೇಂದ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆಯಾ ಯ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಧನ ರುಣ ಮಾಡುವದು ಹೀಗೆ ಮಧ್ಯಗತಿಇಂದ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಮಧ್ಯಗ್ರಹದಲ್ಲೂ ಸ್ಫುಟಗತಿಇಂದ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಸ್ಫುಟಗ್ರಹದಲ್ಲೂ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವದು.

ಉದಾಹರಣಂ ರವಿಸ್ಫುಟಕ್ಕೆ.

ದೇಶಾಂತರಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಧ್ಯ ರವಿ: ೦-೧೬-೫೫-೫೫ ರವಿ ಮಂದೋೀ ಚ್ಚ ೧-೧೪-೦೪-೩೨ ಮಂದಕೇಂದ್ರ ೧-೧-೧೪-೪೦ ಇದೇ ಭುಜ ಇದನ್ನು ೩ ರಾಶಿಇಂದ ಕಳೆಯಲು ೦-೧೪-೩೧-೧೪ ಇದೇ ಕೋಟಿಭುಜಜ್ಯೆ ೩-೧೦-೫೦ ಮಕರಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದ್ದರಿಂದ ಧನಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೩-೫೦ ಮಂದಭೇದ ೦೦೪ ಕೋಟಿ ಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ ೦೦೫-೫೬ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯಾದ ೩-೧೦-೫೦ ರನ್ನು ಭಾಗಿಸಿದ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೧-೦೫-೪೫ ವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತವಾಸ್ಫುಟ ರವಿ ೦-೧೪-೦೧-೪೦.

ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟ.

ದೇಶಾಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರ ೬-೧೬-೫೪-೧೫ ರವಿ ಭುಜಾಫಲ ೪೫-೪೫ ಚಂದ್ರ ಮಧ್ಯತಿಯಿಂದ ಗುಣುಶಿ ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಕಲಾದಿಫಲ ೩-೯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರ ೬-೧೬-೫೩-೦೪ ಚಂದೋೀಚ್ಚ ೫-೦೦-೪೪-೩೦ ಕೇಂದ್ರ ೧೧-೫-೪೩-೬ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೯ ಕಳೆದ ಕೋಟಿ ೦-೫-೪೩-೬ ಕೇಂದ್ರವಂ ೧೦ ರಿಂದ ಶೋಧಿಸಿದ ರುಣ ಭುಜ ೦-೦೪-೧೦-೫೪ ರುಣ ಭುಜಜ್ಯೆ ೩-೧೯-೦೫ ಧನಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೩-೦೪ ಚಂದ್ರ ಮಂದಭೇದ ೯೩ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ೩-೪೪ ಸಂ ಸ್ಕೃತ ಸ್ಫುಟಭೇದ ೧೦೦-೪೪ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಮಂದಫಲ ೧-೫೪-೪೬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ಫುಟ ಚಂದ್ರ ೬-೧೪-೫೪-೩೪.

ಕುಜಸ್ಫುಟ.

ಕುಜ ಮಧ್ಯ ೧-೧೪-೪೫-೩೫ ಕುಜ ಮಂದೋೀಚ್ಚ ೪ ೧೦-೦-೪೬

ಮಂದಕೇಂದ್ರ ೧-೧೧-೧೬-೧೧ ಇದ ೩ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಳದ ಕೋಟಿ ೦-೧೪-೪೩
 ೪೯ ಧನ ಭುಜಜ್ಯ ೭-೪೪-೧೭ ಧನ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೬-೩೫-೪೩ ಭುಜಜ್ಯಾರ್ಧ
 ದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಮಂದಭೇದ ೪೦-೪ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ
 ೪೩-೦೬ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಮಂದಫಲ ಭಾಗಾದಿ ೧೦-೪೧-
 ೦೦ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ಥಿತಿ ಕುಜ ೬-೯-೦೬-೫೭

ಬುಧಸ್ಥಿತಿ.

ರವಿ ಬಾಹುಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಧ್ಯ ರವಿ ೦-೧೬-೫೯-೯ ಬುಧ ಮಂದೋ
 ಚ್ಚ ೭-೧೦-೦೪-೦೦ ಮಂದಕೇಂದ್ರ ೬-೬೩-೩೦-೧೩ ರಾಶಿ ೬ಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ
 ಭಾಗಾದಿಗಳು ಕಾಣುವದರಿಂದ ೬ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಳದದ್ದು ರುಣ ಭುಜ ೦-೦೩
 ೩೦-೧೩ ರುಣ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೦-೬-೦೭-೪೭ ಭುಜಜ್ಯ ೩-೧೩-೪೪ ಕೋಟಿಜ್ಯ
 ೭-೩೦ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ ೯೬-೧೫ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯಯ
 ನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಮಂದಫಲ ೦-೪-೦೧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಸ್ಥಿತಿ
 ಬುಧ: ೬-೧೪-೫೫-೪೪.

ಗುರುಸ್ಥಿತಿ.

ರವಿ ಬಾಹುಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗುರುಮಧ್ಯ ೫-೦-೭-೯ ಗುರು ಮಂದೋ
 ಚ್ಚ ೫-೦೦-೦೯-೬ ಕೇಂದ್ರ ೦-೦೦-೬೧-೩೭ ಇದಭುಜ ಧನಕೋಟಿ ೦-೯-
 ೦೪-೦೩ ಧನಭುಜಜ್ಯ ೦-೪೯-೬ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೭-೪೦ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ
 ಮಂದಭೇದ ೯೧-೫೦ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಮಂದ
 ಫಲ ೧-೫೦-೦೪ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಸ್ಥಿತಿ ಗುರು ೫-೩-೫೭-೫೭.

ಶುಕ್ರಸ್ಥಿತಿ.

ರವಿ ಭುಜಾಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಧ್ಯ ರವಿ ೦-೧೬-೫೬-೯ ಶುಕ್ರ ಮಂದೋ
 ಚ್ಚ ೦-೧೯-೫೩-೦೦ ಕೇಂದ್ರವೆ ಧನಭುಜ ೦-೦-೫೭-೩ ಧನಕೋಟಿ ೦-೦೭
 ೦-೫೭ ಭುಜಜ್ಯ ೭-೧೪-೦೪ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೩-೪೧ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ
 ಮಂದಭೇದ ೬೪೧-೫೧ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಭಾಗಾದಿ ಮಂದ
 ಫಲ ೧-೩೩-೧೫ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶುಕ್ರ ಮಂದಸ್ಥಿತಿ ೦-೦೦ ೦೯-೦೪.

ಶನಿಸ್ಥಿತಿ.

ರವಿಭುಜಾಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶನಿಮಧ್ಯ ೯-೦೦-೧೦-೦ ಶನಿಮಂದೋಚ್ಚ
 ೪-೦-೧೯-೦೭ ಮಂದಕೇಂದ್ರ ೧೦-೧೦-೭-೦೭ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೯ ಕಳದ ಕೋಟಿ
 ೧-೧೦-೭-೦೭ ರಾಶಿ ೧೦ ರಿಂದ ಶೋಧಿಸಿದ ರುಣ ಭುಜ ೧-೧೭-೫೦-೩೩ ಭು
 ಜಜ್ಯ ೬-೦-೧೫ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೫-೦೫ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ

೬೫-೮೦ ದಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಮಂದಫಲ ೫-೧೪-
೪೩ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಸ್ಫುಟ ಶನಿ ೯-೧೪-೪೩-೩೩.

ಅವ|| ಗ್ರಹಮಧ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಫುಟೋಪಾಯವು

ಮು|| ಕೋಟಿಜ್ಯಯಾನಿಫನ್ನಾಕೇಂದ್ರಗತಿಶ್ಚದಸಂವಿಧಕ್ತಫಲ |

ಕೇಂದ್ರಕರ್ಕವೃಗಾದೌಯುತವಿಯುತಸ್ಪಷ್ಟಭುಕ್ತಿರೇವಯಂ||

ಟೀ|| ಗ್ರಹಮಧ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಕೋಟಿಜ್ಯಯಾನಿದಾಗುಣಿಶಿ ಸ್ಫುಟಛೇದ
ದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವು ಕೇಂದ್ರ ಕಟಕಾದಿಯಾದ ಗ್ರಹ ಮಧ್ಯಗತಿಯಲ್ಲಿ
ಕೂಡುವದು ಕೇಂದ್ರ ಮಕರಾದಿ ಯಾದರೆ ಕಳೆಯುವದು ಮಂದಸ್ಫುಟ ಗತಿ
ಯಾಗುವದು.

ಏ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ರವಿ ಮಧ್ಯಗತಿ ೫೯-೪೯ನ್ನು ಕೋಟಿಜ್ಯ ೩-೫೧ ದಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ಮಂದಛೇದ
೧೦೫-೫೬ ದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಕಲಾದಿಫಲ ೧-೦ ಕೇಂದ್ರ ಮಕರಾದಿ ಯಾದ
ಕಾರಣ ರವಿಮಧ್ಯ ಗತಿ ೫೯-೪ ರಲ್ಲಿ ಕಳದದ್ದು ೫೪-೪ ರ ಸ್ಫುಟ ಗತಿಯಾ
ಯಿತು. ಚಂದ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಗುಣಿಶಿಬಂದ ಫಲ ೫೪-೬ ಮಕರಾದಿ
ಕೇಂದ್ರವಾದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳದ ಶೇಷವೇ ಚಂದ್ರ ಸ್ಫುಟಗತಿ ೩೩೧-
೧೯ ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮಕರಾದಿ ಕುಜ ಗತಿ ೧೯-೩೪ ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಪಾ
ದಿಸಿದ ಕಟಕಾದಿ ಬುಧ ಗತಿ ೬೩-೪೪ ಮಕರಾದಿ ಗುರುಗತಿ ೪-೩೫ ಮಕರಾದಿ
ಶುಕ್ರಗತಿ ೫೪-೧೧ ಮಕರಾದಿ ಶನಿ ಮಂದಸ್ಫುಟಗತಿ ೧-೫೩.

ಇಲ್ಲಿ ರವಿ ಮಧ್ಯವೇ ಬುಧ ಶುಕ್ರರಿಗು ಮಧ್ಯವು ರವಿಗತಿಯೇ ಬುಧ ಶುಕ್ರ
ರಿಗು ಮಧ್ಯಗತಿಯಿಂದಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅವ|| ಅಯನಾಂಶ ಸಾದನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಖನಖಗಿರಿಭಕ್ತಕಲಿಗತವರ್ಗೈರಯನಗ್ರಹೋತ್ರಭಗಣಾದಿ |

ತದ್ಭುಜರಾಶಿಷ್ವಾಧ್ಯಂತೋರ್ಮಮಧೋಮಧ್ಯಮಂದಶಾಂಶೋನಂ||೧೭||

ಭಾಗಾತ್ಯಕಂತ್ಯತೀಯಂಸ್ವಪಂಚಮಾಂಶೋನಮಪಿಮುಖತ್ವಾತ್ ||

ವಿಭಜೆತ್ತಿ ಭಿಸ್ತಶುದ್ಧಂಭಾಗಾದಿಕಮಯನಮಪಿಸಿದ್ಧಾಂತಂ || ೧೪ ||

ಟೀ|| ಗತ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ೩೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ (ಭಗಣಾದಿಅಯನಗ್ರಹ
ವಾಗುವದು) ಫಲ ಭಗಣವಾಗುವದು ಶೇಷವನ್ನು ೧೧ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿಯಥಾ
ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ರಶ್ಮಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಭುಜೆಯೆನುಮಾಡಿ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ೧

ಇದ್ದರೆ ೩೦ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು ೨ ರಾಶಿ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಧಾನ ರಾಶಿ ಪಿ ಡ ನಾದ ೩೦ ರಲ್ಲಿ ೧೦ನೆ ಭಾಗವಾದ ೩ ಕಳದು ೩೦ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ರಾಶಿ ಎಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಾದಾಗ ತೃತೀಯರಾಶಿ ಪ್ರಂಜವಾದ ೯೦ ರಲ್ಲಿ ೫ನೆ ಅಂಶವಾದ ೧೪ ಕಳದು ಶೇಷವಾದ ೭೬ ರಲ್ಲಿ ೫೭ನ್ನು ಕೂಡುವದು, ಈ ಪಿಂಡವನ್ನು ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಭಾಗಾದಿ ಅಯನಾಂಶವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ

ಪರ್ಮನಾನಭಾವ ಸಂಪತ್ತರಕ್ಕೆ ಗತಕಲ್ಯಾಣ ೪೯೭೫೩ನ್ನು ೭೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಲಬ್ಧ ಶೇಷವನ್ನು ೧೨ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೭೦೦ ರಿಂದ ಬಂದ ಫಲವು ರಾಶಿ ಹೀಗೆ ಭಾಗಾದಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ೪-೪-೪೫-೦ ಭೂಜ ೨-೪-೪೫-೦ ತೃತೀಯ ರಾಶಿ ಪ್ರಂಜ ೪೦-೪೫ ಪಂಚಮಾಂಶ ೧೭ ಕಳಯಲು ೬೪ ಇದನ್ನು ೩ ರಿಂದಭಾಗಿಸಲು ೨೧ ಶೇಷವನ್ನು ೬೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೬೦ ಪುನಹಾ ೩೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಲಿಪ್ತಿ ೨೦ ಶೇಷವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧವೇ ಭಾಗಾದಿ ಅಯನಾಂಶವು ೨೧-೨೦-೦.

ಅನ|| ಚರಸಾಧನವು.

ಮು|| ತ್ರಿಸ್ಥಿಕ್ಷಭಾವಿನಿಹತಾವಿಂಶತಿಭುರೈ ಪ್ರವರೈಶ್ಚ ಗಗನಕಲೈಃ |

ಅಂತ್ಯಾಗುಣಸಂಭಕ್ತಾಯದಿತಾಸ್ಪುಶ್ಚ ರಃ ನಾಡಿಕಾಸ್ಸ ತತ್ರ || ೧೯ ||

ಟೀ|| ಸ್ವದೇಶ ವಿಸ್ತುಪಭಾಯೆ ಯನ್ನು ಮೂರು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕ್ರಮ ವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯನ್ನು ೨೦ ರಿಂದಲು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ೧೬ ರಿಂದಲು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ೨೦ ರಿಂದಲು ಗುಣಿಸಿದ್ದೆ ಆದಿಮಧ್ಯ ಅಂತ್ಯಚರ ವಿಘುಗಳೆಗಳಾಗುವದು ಅ-ತ್ಯಚರ ವಿಘುಗಳೆಮಾತ್ರ ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಮಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಅಂತ್ಯಚರ ವಿಘುಗಳೆ ಯಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಕುಂಡಿನೀನಗರಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತುಪಭಾಯಾಂಗುಳ ೩-೩೬ವನ್ನು ೨೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೭೨ ಇದೆ ಆದಿಚರ ೧೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೫೭-೩೬ ಮಧ್ಯಚರವು ಆದಿಚರವಾದ ೭೨ ರನ್ನು ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ೨೪ ಇದೆ ಅಂತ್ಯಚರವು ಇದರಿಂದಲು ಅಹಃಪ್ರಮಾಣಸಾಧನ.

ಅನ|| ಪಂಚಾಂಗವೆಂಬ ತಿಥಿನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಕರಣಾನಾಥನವು.

ಮು|| ಮಾಂದೈಕಕರ್ಮಸಂಸ್ಕೃತಚಂದ್ರಾರ್ಥತಿಥಿಭಯೋಗಕರಣಾನಾಂ |
ಯೋಗ್ಯಾಸ್ಥಾತಾಂಗ್ರಹಣೆಚಂದ್ರೋಸ್ತೈಸ್ಸಂಸ್ಕೃತಾಗ್ರಾಹ್ಯ ||
ವ್ಯರ್ಥೈಂದುಮುಂದಸುಶುದ್ಧೈಂದುಕಲಾ ಖದ್ವ್ಯದ್ರಿಶ್ಯತ್ಫಲಾದ್ಯತಾ |
ತಿಥಯಸ್ಕೃತಗಮ್ಯಾತ್ತಲ್ಲಿಪ್ತಾಷ್ಟಪಿಪ್ಪತಾಡಿತಾಸ್ತತ್ಯ || ೮೩ ||
ವ್ಯರ್ಥೈಂದುಗತಿವಿಭಕ್ತಾತಿಥಿನಾಡ್ಯಶೇಷತೋವಿನಾಡ್ಯಸ್ಪೃ |
ಚಂದ್ರಕಲಾಃಖನುಗೈರ್ಭಕ್ತಾಲ್ಲಬ್ಧಃ ಭವೇದ್ಗತಾತಾರಾ || ೮೪ ||
ತಚ್ಚೈಷಂಽಪ್ಪಿಪ್ಪಹತಂಯಾತ್ರೈಷ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತೈರ್ಭಕ್ತಮಿಹನಾಡ್ಯಃ |
ರವಿಶಶಿವೋಗಾದೇವಂಯೋಗಸ್ಯಾಧ್ಯೋಗತಾಚ್ಚೈಗಮ್ಯಾಚ್ಚ || ೮೫ ||
ವ್ಯರ್ಥೈಂಮೊಲ್ಲಿಪ್ತಾಸ್ತಾ ಪುಷ್ಕರರಸವಹ್ನಿಭಾಜಿತಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ |
ಫಲಮಕೋನಂಗಿರಿಹ್ಯತಮವಶಿಷ್ಟಂ ಬವಮುಖಾದಿಚರಕರಣಂ || ೮೬ ||

ಟೀ|| ಮಾಂದಕರ್ಮನಾತ್ರ ಮಾಡಿದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿಂದ ತಿಥ್ಯಾದಿ ಸಾಧನ
ಮಾಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ತಿಥಿಯೇ ಶ್ರಾವಾದಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವು ಗ್ರಹಣಾದಿ
ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಾದೃಕ್ಸಂಸ್ಕಾರಾದಿ ಇತರ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಮಂದ
ಕರ್ಮನಾತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ಚಂದ್ರಸ್ಥುಟದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಥುಟವನ್ನು ಕಳದರೆ,
ವ್ಯರ್ಥೈಂದುವಾಯಿತು ಚಂದ್ರಸ್ಥುಟಗತಿಯ ಸೂರ್ಯಗತಿ ಕಳೆಯಲು ವ್ಯರ್ಥೈಂದುಗತಿ
ಯಾಯಿತು ಈ ವ್ಯರ್ಥೈಂದುವನ್ನು ಲಿಪ್ತೀಕರಿಸಿ ೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವೇ
ಶುಕ್ಲ ಏಡ್ಯನಿ ಮೊದಲಾಗತತಿಥಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದು ಶೇಷವನ್ನು ೬೦೦
ರಲ್ಲಿ ಕಳದು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥೈಂದು ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ್ದು ಫುಳಿಗೆ ಶೇ
ಷದಿ, ಹೀಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವದು, ಸ್ಥುಟಚಂದ್ರನನ್ನು ಲಿಪ್ತೀಕರಿಸಿ ೪೦೦ ರಿಂದ
ಭಾಗಿಸಲು ಅಶ್ವಿನಾಭಾದಿಗತ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಾಗುವದು ಶೇಷವನ್ನು ೪೦೦ ರಿಂದ
ಕಳದು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಚಂದ್ರಗತಿಯಿಂದಭಾಗಿಸಿ ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸು
ವದು, ರವಿ ಚಂದ್ರಸ್ಥುಟಯೋಗಮಾಡಿ ಲಿಪ್ತೀ ಕರಿಸಿ ೪೦೦ ರಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರದಂ
ತೆಯೇ ರವಿ ಚಂದ್ರಗತಿ ಯೋಗಮಾಡಿ ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವದು, ಪೂ
ರೋಕ್ಷ ವ್ಯರ್ಥೈಂದು ವನ್ನು ಲಿಪ್ತೀ ಕರಿಸಿ ೩೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಬ್ಧದಲ್ಲಿ ೧
ಕಳದು ಪುನಹಾ ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಶೇಷವೇ ಬವಾದಿಚರಕರಣವಾದ ೩ ಕರಣ
ಸಂಖ್ಯೆ ಯಾಗುವದು ತಿಥಿ ಫುಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವೇ ಕರಣವು ೧ ತಿಥಿಗೆ ೨ ಕರಣ
ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತಿಥಿಫುಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು, ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿ
ವ್ರಭೃತಿ ಶಕುನ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಿರಕರಣವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಶುಕ್ಲವರ್ಣ.			ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ.		
ಪ್ರಥ	ಪೂರ್ವಾರ್ಧ	ಉತ್ತರಾರ್ಧ	ಪ್ರಥ	ಪೂರ್ವಾರ್ಧ	ಉತ್ತರಾರ್ಧ
ವೃಥ	ಕಿಂತುಘ್ನ	ಬವ	ವೃಥ	ಬಾಲವ	ಕೌಲವ
ದ್ವಿತೀ	ಬಾಲವ	ಕೌಲವ	ದ್ವಿತೀ	ತೈತುಲ	ಗರಜ
ತೃತೀ	ತೈತುಲ	ಗರಜ	ತೃತೀ	ವನಜ	ಭದ್ರ
ಚತು	ವನಜ	ಭದ್ರ	ಚತು	ಬವ	ಬಾಲವ
ಪಂಚ	ಬವ	ಬಾಲವ	ಪಂಚ	ಕೌಲವ	ತೈತುಲ
ಷಷ್ಠಿ	ಕಾಲವ	ತೈತುಲ	ಷಷ್ಠಿ	ಗರಜ	ವನಜ
ಸಪ್ತ	ಗರಜ	ವನಜ	ಸಪ್ತ	ಭದ್ರ	ಬವ
ಅಷ್ಟಮಿ	ಭದ್ರ	ಬವ	ಅಷ್ಟಮಿ	ಬಾಲವ	ಕೌಲವ
ನವ	ಬಾಲವ	ಕೌಲವ	ನವ	ತೈತುಲ	ಗರಜ
ದಶ	ತೈತುಲ	ಗರಜ	ದಶ	ವನಜ	ಭದ್ರ
ಏಕಾ	ವನಜ	ಭದ್ರ	ಏಕಾ	ಬವ	ಬಾಲವ
ದ್ವಾದ	ಬವ	ಬಾಲವ	ದ್ವಾದ	ಕೌಲವ	ತೈತುಲ
ತ್ರಯೋ	ಕೌಲವ	ತೈತುಲ	ತ್ರಯೋ	ಗರಜ	ವನಜ
ಚತುರ್ದ	ಗರಜ	ವನಜ	ಚತುರ್ದ	ಭದ್ರ	ಶಕುನಿ
ಪೂರ್ಣಿ	ಭದ್ರ	ಬವ	ಅನುಾ	ಚತುಷ್ಪಾತ್	ನಾಗವಾಕ್

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಸ್ಫುಟ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಳೆದ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ೫-೨೬-೩೬-೫೪ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಗತಿ ೬೩೪-೨೦ ಸವರ್ಣಮಾಡಿದ್ದು ಲಿಪ್ತಿಯನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವಿಲಿಪ್ತಿಯನ್ನು ಶೇರಿಸಲು ಗತಿ ೪೦೪೩೦ ವ್ಯರ್ಥೆಂದುರಾಶಿ ೩೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೧೫೦ ಭಾಗ ೨೬ನ್ನು ಶೇರಿಸಲು ೧೩೬ನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೦೫೬೦ ಲಿಪ್ತಿ ೩೬ ಶೇರಿಸಲು ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಲಿಪ್ತಿಯಾಯಿತು ೧೦೫೬ ಇದನ್ನು ೩೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ೧೪ ಈಸಂಖ್ಯೆ ಶುಕ್ಲ ಚತುರ್ದಶಿ ಕಳೆದು ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಭವಿಷ್ಯದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು, ಶೇಷ ೫೧೬-೫೪ನ್ನು ೩೦ ಲಿಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶೇಷ ೨೦೩-೨ ಇದಂ ಸವರ್ಣಿಸಲು (೨೩ನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೨ ವಿಲಿಪ್ತಿಯನ್ನಕೂಡಲು) ೧೨೧೨ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಸವರ್ಣ ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ಫುಳಗೆ ೧೪ ಶೇಷವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿವೆ ವಿಫುಳಗೆ ೪ ಈಫುಳಗೆ ವಿಫುಳಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪ್ರಮಾಣದ ೧೫-೯೩ ಕೂಡಲು ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಫುಳಗೆ ಯಾಯಿತು ೩೩-೧೨ ಸ್ಫುಟ

ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೫೪-೩೪ ಲಿಪ್ತಿ ೧೧೬೪-೩೪ ಇದಂ ೪೦೦ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ೧೪ ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದಿ ಚಿತ್ತಾಂತಗತ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಯಿತು ಶೇಷ ೪೪-೩೪ ಇದಂ ೪೦೦ ಲಿಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳದು ೩೧-೧೦ ಸವರ್ಣಿಶಿದ್ಧ ೧೪೦೪೦ ಚಂದ್ರಗತಿ ೩೩೦-೮ ಸವರ್ಣಿಶಿದ್ಧ ೪೩೪೪ ಇದರಿಂದ ಸವರ್ಣಿತವಾದ ೧೪೦೪೦ನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಪೂರ್ವ ರೀತ್ಯಾ ಬಂದ ಸ್ವಾತೀನಕ್ಷತ್ರ ಘಳಿಗೆ ವಿಘುಳಗೆಗಳು ೦-೧೪ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೫-೪ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಉದಯಾದಿ ಸ್ವಾತೀನಕ್ಷತ್ರಘಳಿಗೆ ೧೫-೩೩ ರವಿ ಚಂದ್ರ ಸ್ಪುಟಯೋಗ ೩-೩-೧೦-೧೪ ಈಸಾರ್ಕೆಂದು ಲಿಪ್ತಿ ೧೧೪೦೦-೧೪ ಇದನ್ನು ೪೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ೧೬ ವಿಸ್ಕಂಭಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಯೇಗಾತ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಯಿತು ಶೇಷ ೦-೧೪ ಸರ್ವಣಸಲಾಗಿ ೧೪ ವಿಲಿಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಸವರ್ಣಿತಸಾರ್ಕೆಂದು ಗತಿ ೪೩೪೦ ಭಾಗಿಸಲು ಘಳಿಗೆ ಅಲ್ಲವಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೪೩೪ ರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಯೋಗ ಕಳೆಯುತ್ತ ಲಬ್ಧಿ ರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯೇಗ ೧೫-೪.

ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಲಿಪ್ತಿ ೧೦೫೬-೫೪ ಇದಂ ೩೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ೨೯ ರಲ್ಲಿ ೧ ಕಳದ್ದು ೨೪ನ್ನು ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಶೇಷವಿಲ್ಲವಾಗಿ ೩ನೇದ ಭದ್ರ ಕರಣವೇ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಕರಣವಾಯಿತು ಶೇಷ ೧೫೬-೫೪ ಸವರ್ಣಿ ಸಲು ೪೪೧೪ ಇದಂ ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೫೬೫೪೦ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಗತಿ ಸವರ್ಣಿ ೪೦೪೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಘಳಿಗೆ ವಿಘುಳಗೆ ೧೩-೫೩ ಇದು ಗತವಾದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೫-೪ ರಲ್ಲಿ ಕಳದ ಶೇಷವೇ ಭದ್ರ ಕರಣ ಘಳಿಗೆ ೧-೧೨ ಶೇಷವಾದ ೧೫೬-೫೪ನ್ನು ೩೬೦ ಲಿಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳದು ಸವರ್ಣಿಶಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರೀತ್ಯಾ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಗತಿ ಇದ ಬಂದ ಘಳಿಗೆ ವಿಘುಳಗೆ ೧೪-೪ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೬೬ ಕೂಡಲು ಪೂರ್ಣವಾ ಘಳಿಗೆಯಾದ ೩೩-೧೩ ಆಯಿತು ಈಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬವಕರಣ ಘಳಿಗೆ ಆಯಿತು.

ಅನ|| ವಿಷ್ಣುಘಟಿಕಾನಯನವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮಾ|| ಖಗಜನಿಹತವಿಷ್ಣುದ್ರವಮಹಿಕಾಶ್ಯಶಿಭುಕ್ತಿಶೃತ್ವಲಂಕೃತಗತೇ |

ನಕ್ಷತ್ರಸಹಿತಂಯದಿವಿಷ್ಣುನಾಡ್ಯಸ್ಸಂಭವಂತಿಕಿಂಹಮಥಾ||೨೩||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಘಂಕರ ಇಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತೇ ಖಚರದರ್ಶನೇ

ಮಂದಸ್ಪರ್ಶವಿಧಿಯೇ ದ್ವಿತೀಯ

ಟೀ|| ನಕ್ಷತ್ರ ವಿಷ್ಣುಧ್ರವ ಈಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿಷ್ಣುಘಟಿಕಾನಯನ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ (ಅನುಕ್ತಪ್ರಸಂಗ್ರಾಹ್ಯಂ) ಮಂಜರಿವ್ಯಾ ಇತರ ಗ್ರಂಥಾಂತರದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಈವಿಷ್ಣುಧ್ರವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ. ಆಯಾಯ ನಕ್ಷತ್ರ ವಿಷ್ಣುಧ್ರವವನ್ನು ೪೦೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಚಂದ್ರಗತಿಇಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಘಳಿಗೆ ವಿಘುಳಗೆಯನ್ನಾ ಪೂರ್ವನಕ್ಷತ್ರ

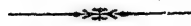
ಘಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಸ್ವಾಮಾನನಕ್ಷತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗುವದು ಈವಿಸ್ತರಣೆಯು ಅಹಃಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಡೆಯಾಗದಾಗ ದಿಸಾತ್ಯಾಜ್ಯವೆಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದಾಗ ಅಹಃಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ರಾತ್ರಿತ್ಯಾಜ್ಯವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ೨೩||
ಉ ದಾ ಹ ರಣ.

ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿಸ್ತರಣೆ ೧೪ ಇದನ್ನು ೧೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೧೪೦೦ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೮೪೦೦ ಸ್ವರ್ದಿಗತ ಚಂದ್ರಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ೪೩೫೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಘಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳು ೧೫-೧೨ ಸ್ವಾತೀ ನಕ್ಷತ್ರಘಳಿಗೆ ೧೫-೨೩ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಬದಲಾಗುವ ವಿಶಾಖಾನಕ್ಷತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳು ೨೦-೧೦ ಅಹಃಪ್ರಮಾಣ ೨೦-೧೪ ಸ್ವಕಳಯಲು ರಾತ್ರಿತ್ಯಾಜ್ಯವಾಯಿತು ರಾ-ವಿ|| ೦-೨೩

ಶು|| ಪೂರ್ಣಿ ೨೩-೨೩ ಸ್ವಾ ೧೫-೨೩ ಸಿದ್ಧಿ ೧೫-೯ ಭ ೧-೧೦ ಬ ೨೩-೧ ರಾ ವಿ ೦-೨೩.

ಇಂತು ಖಚರದರ್ಪಣದ ಭಾವಯೋಧಿನೀತಿಗಳಿಗಾಗಿ

ಮಂ ದ ಸ್ವಾ ಟಾ ಧ್ಯಾಯ ವು
ಸಂ ಪೂ ರ್ಣಂ

ಶ್ರೀ

ಖ ಚ ರ ದ ಪ ಣೆ

ಶ್ರೀ ಘ್ರಸ್ವಾ ಟಾ ಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭ .

ಘೋ||ಯಮಸ್ವಾಘೋರ್ದಿಂಶ್ರಾತಯೇವದಂತಿಯಾತಸ್ಯಶಕ್ತಿಸ್ತನಯಸ್ಸಖಚ |
ಯದ್ಧಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷೀತಿಚಸಪ್ರಪಂಚತದಸ್ಮಿಪಂಚಾಯತನಂನಮೇನ್ಯತ್ ||೧||
ಟೀ|| ವೇದವೇದಾಂಗಗಳೂ ಯಾವಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ವ್ಯಾಧ್ಯವೈಜೀವಾ ಯಾಕಾಶ ವೆಂಬ ಪೂರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೂ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೂ ಯಜಮಾನನೂ ಈ ಅಸ್ವಾಘೋರ್ದಿಂಶ್ರಾತಯೇವದಂತಿಯಾತಸ್ಯಶಕ್ತಿಸ್ತನಯಸ್ಸಖಚ |
ವೃತನಾಗಿ ಸತ್ಯರಜಸ್ತಮಗಳೆಂಬ ಗುಣತ್ರಯರೂಪವಾದ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯು ಯಾವಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಗಣೇಶ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾದ್ಯವತೇವವನೋ ಃ ಸ್ವಾ ಕುಬೇರರೇಮಿತ್ರರೂ ಯಾರುಸೂರ್ಯನೇ ದಕ್ಷಿಣೇಂದ್ರವಾಗಿಉಷ್ಣವನೋ ಯಾವನು ಅದ್ವಿತೀಯನೋ ಆವಿರಾಟಸ್ವರೂಪನಾದಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನಾದ್ದರಿಂದ ನನಗಿಂತಬೇರೆಯಾದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲಾಯಂಬದಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧||

ಅನ|| ಶೀಘ್ರಸ್ವುಟಸಾಧನವು.

ಮೂ|| ಕುಜಜೀವಭಾನುಜಾನಾಮರ್ದ್ಯಶೀಘ್ರೋಚ್ಚನಾಮಕೇಭವತಿ |

ಬುಧಭಾರ್ಗವಯೋಗ್ರಹೋಚ್ಚತೋನೇಕೇಂದ್ರತಸ್ಯಾದ್ವಿಬಾಹುತ್ವ ||

ಟೀ|| ಕುಜ ಗುರು ಶನಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯರಾಯೇ ಶೀಘ್ರೋಚ್ಚವು ಬುಧಶುಕ್ರ ರಿಗೆ ರವಿಯೇಮಧ್ಯಗ್ರಹವು ಕುಜಾದಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶೀಘ್ರೋಚ್ಚಗಳಿಂದಾ ಶೋಧಿತವಾದ ಕೇಂದ್ರದಿಂದಾ ಭುಜಕೋಟಿಜ್ಯಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಅನ|| ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಭೇದಕಾನಯನವು.

ಮೂ|| ಮಂದಸ್ವುಟವಿಚ್ಛೇದೋವೇದಘ್ನೋಮನುವಿಭಕ್ತತಃಪ್ರಾಪ್ತಂ |

ಭೌಮಸ್ಯಮಧ್ಯಕರ್ಣಸ್ಪೃದಧಸೌಮ್ಯಸ್ಯಮೂರ್ಧನಃ ||೨|| ತ್ರಿಘ್ನೋ

ಗುರುಮಂದಭೇದ್ವಿಷ್ಣುಘ್ನೇದಭಾಜಿತೇವ್ಯಾಸು | ಸ್ಯಾದ್ಭಾರ್ಗವನುಕರ್ಣ

ಶ್ಯವತುಲ್ಯಶ್ಚ ತಿನಿಶ್ಚಿತೋವಿಬುದ್ಧೈ ||೩|| ರವಿಸ್ಯಮಂದವಿಭೇದಶೈಲ

ಘ್ನೋರಸೈರ್ದಿಭಕ್ತಸ್ತು | ವ್ಯಾಸೋಮಧ್ಯೋಭವತೀತ್ಯವಂಬಹುಬುಧಜ

ನಾವದಂತೀಹ ||೪||

ಟೀ|| ಪ್ರಾರೋಕ್ತಕುಜಮಂದ ಭೇದವನ್ನು ೮ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಕರ್ಣವಾಗುವದು ಬುಧನಿಗೆ ೮೦ ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಭೇದವು ಗುರುಮಂದಭೇದವನ್ನು ೩ ರಿಂದಗಣಿಸಿ ಲಿಪ್ತಿಕರಿಶಿ ೪೦೦ ರಿಂದಭಾಗಿಸಿದ್ದೇ ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಭೇದವು ಶುಕ್ರನಿಗೆ ೧೦ ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯವು ಶನಿಮಂದಭೇದವಂ ೭ ರಿಂದಗಣಿಸಿ ೬ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದರೆ ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಭೇದವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಶೀಘ್ರಭೇದಸ್ವುಟೇಕರಣೋಪಾಯವು

ಮೂ|| ಏತೇಕುಜಾದಿಕಾನಾಂಬಾಹುಜ್ಯಾತ್ರಾಂಶಸಂಯುತಾಸ್ಪರ್ವೈ |

ಕೋಟಜ್ಯಾಭಿಸ್ಪೃಹಂತಾಃಸಂಯುತಾಸ್ತಿಸ್ವುಟತರಾಸ್ತ್ವಿಮೇಘೇದಾಃ ||೫||

ಧನಕೋಟಜ್ಯಾಚ್ಛೇದ್ಯತಮ್ಯುಣಕೋಟಜ್ಯಯಾದೀಹಸಂಯುತಂಸ್ಯಾತ್

ಧನಮ್ಯುಣಮನಿಶಂಜ್ಞೆಯಂಕೆಂದ್ರಾನ್ಮೃಗಕರ್ಕಟಾದಿಸಂಸ್ಥಾಚ್ಛ ||

ಟೀ|| ಭುಜಜ್ಯಯನ್ನು ೩ ರಿಂದಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವನ್ನು ಶೀಘ್ರಮಧ್ಯಭೇದದಲ್ಲಿ ಕೇರಿಸುವದು ಇದಕ್ಕೆ ಕೋಟಿಜ್ಯಯನ್ನು ಮಕರಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಕಟಕಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಕಳೆಯುವದು ಸ್ವುಟೇಶೀಘ್ರಭೇದವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಭುಜಾಫಲಸಂಸ್ಥಾರವು.

ಮೂ|| ಲಿಪ್ತೀಕ್ಯತಬಾಹುಜ್ಯಾಸ್ವುಟೇಶೀಘ್ರಭೇದಭಾಜಿತಃ ||೬||

ಭಾಗಾದ್ಯಂಧನಮ್ಯುಣಮವಾದಿತುಲಾದಿತ್ವಾಚ್ಛೇದ್ಯಕೇಂದ್ರಾಚ್ಛ ||೭||

ಪೀ|| ಭಾಗಾದಿ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಲಿಪ್ತೀಕರಿಸಿ ಸ್ವುಟಶೀಘ್ರಕರ್ಣದಿಂದ
ಭಾಗಿಸಲು ಬುಧಭಾಗಾದಿಫಲವನ್ನು ಮೇಷಾದಿಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಧನವೂ ತುಲಾದಿ
ಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ರುಣವೂ ಮಾಡಲು ಕುಜಾದಿ ಪಂಚಗ್ರಹಸ್ವುಟವಾಗುವದು||೪||

ಉದಾಹರಣ.

ಮಂದಸ್ವುಟಕುಜ: ೧-೯-೦೬-೫೭ ರವಿಯೇಶೀಘ್ರಚ್ಚ ೦-೧೬-೫೫-
೫೫ ಶೀಘ್ರಕೇಂದ್ರ ೧೦-೭-೩೯-೫೯ ಧನಕೋಟಿ ೧-೭-೩೯-೫೯ ರುಣಭುಜ
೧-೦೦-೦೧-೦ ಭುಜಜ್ಯಾ ೬-೦೬-೭ ಕೋಟಿಜ್ಯಾ ೪-೫೬ ಸ್ವುಟಮಂದಭೇದ
೪೩-೦೬ (ಇದು ೪ ರಿಂದಗುಣಿಸಿ ೧೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ವ್ಯಾಸವು ೧೦-೦೪
ಭುಜಜ್ಯೆಯ ವಿನೆ ಅಂಶ ೧-೯ ಧನಕೋಟಿಜ್ಯಾ ೪-೫೬) ಮೂರನ್ನು ಶೇರಿಸಲು
ಸ್ವುಟಶೀಘ್ರಭೇದವು ೧೯-೦೯ ಇದರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬುಧಭಾಗಾ
ದಿಫಲ ೧೯-೫೦-೫೫ನ್ನು ಕಳವಸ್ವುಟಕುಜ: ೧-೧೯-೩೬-೫೦.

ಬುಧಶೀಘ್ರಸ್ವುಟ.

ಮಂದಸ್ವುಟ ಬುಧ ೮-೧೪-೫೫-೪೯ ಬುಧ ಶೀಘ್ರಚ್ಚ ೧೦-೧೬-೦೭-
೩೩ ಶೀಘ್ರಕೇಂದ್ರ ೧೦-೧-೩೧-೪೫ ಧನ ಕೋಟಿ ೧-೧-೩೧-೪೫ ರುಣ ಭುಜ
೧-೦೯-೦೯-೧೫ ಭುಜಜ್ಯೆ ೭-೦-೭ ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೪-೧೩ ಬುಧ ಮಧ್ಯಕರ್ಣ ೦೧
ಭುಜಜ್ಯೆಯ ವಿನೆ ಅಂಶ ೧-೦೦ ಈಮೂರುಕೂಡಿದ ಸ್ವುಟ ಶೀಘ್ರಭೇದ ೦೭-
೩೩ ಇದರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬುಧ ಭಾಗಾದಿ ಫಲ ೧೫-೧೪-೪೦
ರಹಿತವಾದ ಸ್ವುಟ ಬುಧ ೧೧-೦೯-೪೧-೬.

ಗುರು ಸ್ವುಟ.

ಮಂದಸ್ವುಟ ಗುರು ೫-೩-೫೭-೫೭ ರವಿ ಮಧ್ಯವೆ ಗುರು ಶೀಘ್ರ-೦-೧೬-
೫೫-೫೫ ಶೀಘ್ರಕೇಂದ್ರ ೭-೧೦-೫೭-೫೯ ರುಣಭುಜ ೧-೧೦-೫೭-೫೯ಕೋಟಿ
೧-೧೭-೦-೦ ಭುಜಜ್ಯೆ ೫-೪೦-೪೪ ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೫-೫೫ ಸ್ವುಟಮಂದಭೇದ
೯೧-೫೦ ಇದು ೩ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಲಿಪ್ತೀಮಾಡಿ ೪೦೧ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಮಧ್ಯ
ವ್ಯಾಸ ೪೧-೧೩ ಭುಜಜ್ಯೆಯ ವಿನೆ ಅಂಶ ಸಹಿತ ಮಧ್ಯವ್ಯಾಸ ೪೩-೬ ಕೋಟಿ
ಜ್ಯಾ ರಹಿತಸ್ವುಟ ಶೀಘ್ರಭೇದ ೩೩-೧೧ ಇದರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ
ಬುಧ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೯-೯ ೪೯ ರಹಿತಸ್ವುಟ ಗುರು ೪-೦೪-೪೯-೯.

ಶುಕ್ರ ಸ್ವುಟ.

ಮಂದಸ್ವುಟ ಶುಕ್ರ ೦-೦೦-೦೯-೦೪ ಶೀಘ್ರಚ್ಚ ೦-೧೦-೦೯-೦೫ ಶೀ
ಘ್ರಕೇಂದ್ರ ೧-೧೦-೫೯-೫೧ ಇದೆ ಭುಜ ಧನಕೋಟಿ ೧-೧೯-೦-೯ ಧನಭುಜಜ್ಯೆ
೫-೧೯-೩೩ (ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೬-೭ ಮಧ್ಯವ್ಯಾಸ ೧೧ ಭುಜಜ್ಯೆಯ ವಿನೆ ಅಂಶ ೧-

೪೬) ಈಮೂರು ಶೇರಿದ ಶೀಘ್ರಾಭೇದ ೧೪-೫೩ ಇದರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಫಲ ೧೭-೧೦-೧೭ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶುಕ್ರಸ್ಪೃಟ ೧-೭-೩೯-೪೧.

ಶ ನಿ ಸ್ಪೃಟ

ಮಂದಸ್ಪೃಟ ಶನಿ: ೯-೪-೧೩-೩ ರವಿಮಧ್ಯವೆ ಶನಿ ಶೀಘ್ರ ೦-೧೬-೫೫-೫೫ ಶೀಘ್ರಾಕೇಂದ್ರ ೩-೧೦-೪೦-೩೦ ಧನಭುಜ ೦-೧೭-೧೭-೨೯ ರುಣಕೋಟಿ ೦-೧೦-೪೦-೩೦ ಭುಜಜ್ಯೆ ೪-೪-೪೭ ಭುಜಜ್ಯೆಯ ಖನೇ ಅಂಶ ೦-೪೩ ಕೋಟಿ ಜ್ಯೆ ೧-೪೬ (ರಹಿತ ೦-೫೭ ಸ್ಪೃಟಮಂದಭೇದ ೬೫-೪೦ ಇದನ್ನು ೭ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಒಂದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಬ್ಧವ್ಯಾಸ ೭೫-೪೪) ಈವೃತ್ತದ ಶೇರಿನಲು ಸ್ಪೃಟ ಭೇದ ೭೬-೪೫ ಇದರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೬-೧೧-೩೦ ಸಂಕಲಿತ ಸ್ಪೃಟ ಶನಿ ೯-೧೦-೩೪-೪೩.

ಅನ|| ಕುಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಶೀಘ್ರಗತಿ ಸ್ಥಾನವು.

ಮೂ|| ಶೀಘ್ರೋಚ್ಚಮಂದಗತ್ಯೋನ್ಮುಖರಂಜೋಫಲವಿಹರತನಾಂಶನ |

ಶೋಧಿತದೋಸ್ತ್ಯಂತಯುತವ್ಯಾನಾಹತ್ಯಶೀಘ್ರಜನಿತನ|| ೯||

ಆದೇನನಿಹ್ಯಂತತ್ಯಲಮನಿಶಂಶೀಘ್ರಭುಕ್ತಿತತ್ಕೃತ್ಯಂ |

ಶಿಷ್ಯಂಸ್ವಾಭ್ಯುದ್ಧಗತಿಫಲತಯಾದಿಶೋಧಿತಃಪಿವಕ್ರಗತಿಃ ||

ಟೀ|| ಗ್ರಹಗಳ ಶೀಘ್ರ ಮಧ್ಯಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದಸ್ಪೃಟಗತಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ನಿಂತ ಶೇಷವೇ ಗತ್ಯಂತರವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೋಟಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರವಾದುದೆ ಇರುವ ಭೇದದಲ್ಲಿ ಭುಜಾಫಲದ ೧೦ನೇ ಅಂಶವನ್ನು ಕಳೆದು ನಿಂತ ಶೇಷದಿಂದ ಗತ್ಯಂತರವನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ಸ್ಪೃಟ ಶೀಘ್ರಾಭೇದದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವನ್ನು ಶೀಘ್ರ ಭುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುವದು ನಿಂತ ಶೇಷವೇ ಶುದ್ಧ ಶೀಘ್ರಗತಿ ಶೀಘ್ರ ಭುಕ್ತಿಕಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾದಾಗ ಫಲದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ ಶೋಧಿಸಿ ನಿಂತ ಶೇಷವೇ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದ ವಕ್ರಗತಿಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ ೦.

ಕುಜ ಮಂದಸ್ಪೃಟಗತಿ ೨೯-೩೪ ಶೀಘ್ರೋಚ್ಚಗತಿ ೫೯-೫೯ ಅಂತರ ೨೯-೩೪ (ಭುಜಾಫಲ ದ್ವಂದ್ವಾಂಶ ೧-೩೯ ಕೋಟಿಜ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ, ಭುಜಾಫಲದ ಖನೇ ಅಂಶ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಾಸ ೧೪-೩೦) ಈವೃತ್ತಕ್ಕೂ ಅಂತರ ೧೦-೫೫ ಇದರಿಂದ ಗತ್ಯಂತರವನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ಶೀಘ್ರಾಭೇದವಾದ ೧೯-೨೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲ ೧೯-೩೫ನ್ನು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಾದ ೫೯-೪ ರಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಶೇಷವಾದ ೩೯-೩೩ ಇದೆ ಕುಜಸ್ಪೃಟಗತಿ. ಹೀಗೆ ಸುಪಾದಿತವಾದ ಬುಧಗತಿ ೯೯-೫೭ ಹೀಗೆ ಪಾಥಿಶಿದ್ಧಿ ೫೩-೩೯ ಇದನ್ನು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುಣಿಸಿದನಾ

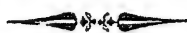
ದ್ವರಿಂದ ಶೀಘ್ರಗತಿಯಾದ ೫೯-೧ನೇ ಕಳೆದ ಶೇಷವಾದ ೮-೩೧ ಸ್ಪುಟ ಗುರು
ಗತಿ. ಪೀಗೇ ಪೂರೋಕ್ತರಿತ್ವಾನೇತ್ರ ಒಕ್ಕಗತಿ ೩೩-೮೦ ಇದರಂತೆ ಸಾಧಿಸಿ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಶನಿಸ್ಪುಟಗತಿ ೦-೫೬.

ಅನ|| ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ವಕಾ ರಂಭವಕ್ರತ್ಯಾಗ ಶೀಘ್ರ ಕೇಂದ್ರಭಾಗವು.

ಮಾ|| ಗುಣಪ್ಪ ಚಂದ್ರೇಯ್ಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯ ಚಂದ್ರೇಯ್ಯ ರಿತರ ಚಂ
ದ್ರೇಯ್ಯಃ || ತ್ರಿಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರೇಯ್ಯ ಶಿವಕೃತಾಪ್ತ 'ಕುಜಾದಿಕಾನಾಂ ಬಗಣೋನಿ
ತಾಂತಾ|| ೧೧||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮುಖ್ಯಂಕರ ಭಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತೇ ಖಚರದರ್ಶನೇ

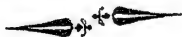
ಶೀಘ್ರಸ್ವರಾಧ್ಯಾಯಸ್ತುತೀಯ

ಟೀ|| ಕುಜಾದಿಗಳಿಗೆ ವಕ್ರಾರಂಭ ಶೇಫ್ರುಕೇಂದ್ರ ಭಾಗವು ಕುಜನಿಗೆ ೧೬೩ ಬುಧನಿಗೆ ೧೮೫ ಗುರುವಿಗೆ ೧೦೫ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ೧೩೩ ಶನಿಗೆ ೧೦೩ ಈ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವಕ್ರಾರಂಭವು ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಭಗವಂತಂತ್ರಿಯಾದ ೧೦ ರಾಶಿ ಭಾಗ ೩೬೦ ರಲ್ಲಿ ಕಳವೆ ಶೇಷಭಾಗಕ್ಕೆ ರುಜುಗತಿ ಪ್ರಾರಂಭವು ಹೀಗೆ ಕಳಯೆಲ್ಲುಟ್ಟ ವಕ್ರತ್ಯಾಗ ಶೇಫ್ರುಕೇಂದ್ರ ಭಾ. ವು ಕುಜನಿಗೆ ೧೯೩ ಬುಧನಿಗೆ ೧೫ ಗುರುವಿಗೆ ೩೫ ಶುಕ್ರನಿಗೆ ೧೯೩ ಶನಿಗೆ ೧೮೩ ಈ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವಕ್ರನಿಸ್ತೃತ್ತಿಯಾಗುವದು ಈ ಕುಜಾದಿಗಳಿಗಿರುವುದು ದೃಕಿ ದ್ವಂದ್ವಕಾರವಾಗಿಯೇ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ರಾಢಿಯಾಗಿರುತ್ತ.

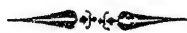
ಇಂತು ಉಪರದ್ಧವಾದ ಭಾವಬೋಧಿನೀಯಂಬ

ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಾ ಪೀಠಿಕೆಗೋಳ್ ಶೀಘ್ರಸ್ವರೂಪಾಯವು.

3, 2

ಉಪಕರಣಾಃ ದ್ವಯಂ.

ಅವಃ॥ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ತಪ್ಪು.

ಮೂ|| ಸತ್ಯಂ ರಾಜಸತಾಮಸಂ ಸರ್ವತಂ ಭೂತಿವೈದಿಕಂ ವಸ್ತುಂ |

ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳಂ ತದೂಪಂ ಶಿವಮದ್ವೈತಂಜಿವೇಕರಸನಿರಾಡೆ|| ೧||

ಟೀ|| ರಾಜನ ತಾಪಸಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸತ್ವಗುಣ ಪ್ರಧಾನ
 ವಾಗಿಯು ವೇದವ್ಯೂಹವಾಗಿಯು ವಿಷ್ಣುವೈಂಬಿ ಹೇರುಳ್ಳಿದ್ದಾಗಿಯು ತತ್ತ್ವ
 ರೂಪನುಯವಾಗಿಯು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯು ಮೂಳಕರವಾದದ್ದಾ

ಗಿಯು ಅದ್ವಿತೀಯವಾಗಿಯು ಇರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಕವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಸ|| ಶಂಕುಭಾಯಾ ವಿಷ್ಣುವತ್ಕರ್ಣ ಸಾದಸೋಪಾಯಂನು.

ಮು|| ಮೇಷತುಲಾಯನೇ ಖರಕಿರಣೇ ಸಮಭೂಮೌ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶಂಕು . |

ರುಜುರಾಂಗುಳಪರಿನಿತುಚ್ಚೈರಾತಪದೃಷ್ಟಾಂತಸ್ಯಭಾಯಾಂ || ೨ ||

ವಿಷ್ಣುಭಾಯಾಮಾಹುರುದೀಚೀಮಾರ್ಯಸ್ತದ್ಭಂಗುಳತ್ಯತಿಯುಕ್ತಾ |

ಶಂಕುಶೃತಿವ್ರನ್ಮೂಲಂವಿಷ್ಣುವತ್ಕರ್ಣ ಇತಿತ್ರಯಮಾದೌಜ್ಞಯಂ || ೩ ||

ಹೀ|| ಸಾಯನರವಿ ಮೇಷತುಲಾಯನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಜಲಮುಟ್ಟುವಾದ ಭೂಮಿ

ಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ಮೊನೆಯಾದ ಅಗ್ರಭಾಗ ಉಚ್ಚ ೧೦ ಅಂಗುಳಪ್ರಮಾಣ ವಿರುವ ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಧ್ಯಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವಿಗೆ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭಾಯೆಯನ್ನು ಅಂಗುಳ ಪರಿಮಾಣದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಭಾಯೆಯನ್ನು ವರಗ ಮಾಡಿ ಶಂಕು ಪ್ರಮಾಣವಾದ ೧೦ ರವರಗ ೧೪೪ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಮೂಲಮಾಡಿ ದರೆ ಸ್ವದೇಶ ವಿಷ್ಣುವತ್ಕರ್ಣ ವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಕುಂಡಿನೀನಗರಕ್ಕೆ ಮೇಷ ತುಲಾಯನಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕು ಉತ್ತರಭಾಯೆ ಅಂಗುಳಾದಿ ೩-೩೬ ಇದರವರಗ ೧೦-೫೭-೩೬ ಶಂಕುವರಗ ೧೪೪ ಸುಯೋಗ ೧೫೬-೫೭-೩೬ ಇದರಮೂಲ ೧೦-೩೧-೪೦ ಇದೆ ವಿಷ್ಣುವತ್ಕರ್ಣವು ಶಂಕುಭಾಯಾಶಂಕ್ಯಗ್ರಸಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಭುಜಕೋಟಿ ಕರ್ಣಗಳೆಂಬ ಈಮೂರು ಪ್ರಥಮತಃ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಅಸ|| ಕ್ರಾಂತಿಸಾಧನಂನು.

ಮು|| ಸಾಯನಚಿಟಭುಜಪ್ರಾಪ್ತಿ ಘ್ನಾಶಿಪ್ತಾಸ್ವಪ್ರತಿಪ್ತಾ |

ಕ್ರಾಂತಿರಗ್ನವಾದಿಕಾಸ್ಯಾತ್ಕ್ರಿಯಧಟಯೋನ್ಮಾಸ್ಯಯಾಮಾಖ್ಯಾ || ೪ ||

ಹೀ|| ಸಾಯನಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭುಜ

ಪ್ರಾಯಸ್ಕರ್ಮ ೩ ರಿಂದ ಗುಣಿತದ ಭಾಗದಿಂದ ಸ್ವ ಕಲಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಸಂತದ್ದೇ ಕ್ರಾಂತಿ ಭಾಗಾದಿ ಯಾಗುವದು ಮೇಷಾದಿ ಉತ್ತರಕ್ರಾಂತಿ ತುಲಾದಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣಂ.

ಭಾವಸಂವತ್ಸರ ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಶುಕ್ರವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ನು ಟವನಿ ೦-೧೯-೫೦-೪೦ ಅಯನಾಂಶ ೨೧-೨೦-೦ ಸಾಯನರವಿ ೧-೧೦-೧೦-೪೦ ಭುಜಪ್ರಾಪ್ತಿ ೫-೭-೪೬ ತ್ರಿಗುಣಿತ ಭುಜಪ್ರಾಪ್ತಿ ೧೫-೨೩-೧೯ ಇದನ್ನು ಕಲಾದಿಸ್ಥಾನ

ದಲ್ಲಿ ಕಲಾಬಯಸ್ಸಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಕಳದ ಶೇಷ ೧೫-೭-೫೫ ಸಾಯನ ಸೂರ್ಯನು ಮೇಷಾ ಯಾದಕಾರಣ ಉತ್ತರಕ್ರಾಂತಿ ಭಾಗಾದಿಯಾಯಿತು.

ಅನ|| ಅಕ್ಷಾಂಶನತಾಂಶಸಾಧನವು.

ಮಾ|| ಪಂಚಕತಾಕ್ಷಾಂಶಯಾಭ್ಯಾಂಶದಶಮಾಂಶೇನಾಹ್ಯಕ್ಷಾಂಶಾಸ್ತು |

ಸೂರ್ಯಕ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಷಾಂಶವಿಯೇ, ಗೋಮೇಗೋದಿಗ್ವಶತೋಹಿನತಾಂಶಾ ||

ಟೀ|| ಸ್ವದೇಶ ವಿಷುವಫಾಯಿಯನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವಿಷುವಫಾಯಾ ವರ್ಗದ ೧೦ನೆ ಅಂಶವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಅಕ್ಷಾಂಶವಾಗುವದು ಈ ಅಕ್ಷಾಂಶವನ್ನು ಸೂರ್ಯಕ್ರಾಂತಿ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏಕದಿಕ್ಕ್ವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಭಿನ್ನದಿಕ್ಕ್ವಾದರೆ ಕಳೆಯುವದು ಇದು ನತಾಂಶವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ವಿಷುವಫಾಯಿ ೩-೩೬ ಪಂಚಗುಣಿತ ೧೪-೦-೦ ವಿಷುವಫಾಯಾವರ್ಗ ೧೦-೫೭-೩೬ ಇದರ ೧ನೆ ಅಂಶ ೧-೧೭-೪೫ ಪಂಚಗುಣಿತಾಕ್ಷ ಫಾಯಿಯಾದ ೧೪-೦-೦ಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಶೇಷ ೧೬-೪೦-೧೫ರ ವ್ಯುತ್ಕ್ರಾಂತಿ ೧೫-೭-೫೫ ಶೋಧಿಸಲು ದಕ್ಷಿಣ ನತಾಂಶವಾಯಿತು ೧-೩೪-೨೧.

ಅನ|| ನತಕಾಲಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ದಿನಾರ್ಧದಿಕೆಷ್ಟಂನತಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಕ್ಷಿಂ ದಿನಾರ್ಧೋಸಿತಂ ಪ್ರಾಚ್ಯತನದ್ಭಿರುಕ್ತಂ | ಅಥನೋದಯೇಗ್ರಿಸ್ವ ಕಾಲಾದ್ವಿಲಗ್ನಂನತೆ ನಾಥಲಂಕೋದಯೈರ್ಮಧ್ಯಸಿದ್ಧಿ || ೬ ||

ಟೀ|| ದಿನಾರ್ಧ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಇಷ್ಟ ಕಾಲಘುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದದ್ದು ಪಶ್ಚಾತ್ತತ ಇಷ್ಟಕಾಲ ಘುಳಿಗಳು ದಿನಾರ್ಧದ ವೇಳೆಗೆ ಇದ್ದಾಗ ದಿನಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳದ ಶೇಷವೇ ಪೂರ್ವನತ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೋಮವಾಗಿ ನೋಡುವದು ನತವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಕಳದ ಶೇಷವೇ ಉನ್ನತವುಯಂದು ಚತುಷ್ಟ ಪಾಲವಹವು ಸ್ವದೇಶೋದಯ ಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟಕಾಲದಿಂದಲೂ ಲಗ್ನ ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ದಶಮಲಗ್ನವನ್ನು ನತಕಾಲದಲ್ಲಿಲಂಕೋದಯದಿಂದ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಇಷ್ಟಕಾಲ ೪-೧೭ ದಿನಾರ್ಧ ೧೫-೪೭ ರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ಶೇಷವೇ ಪೂರ್ವನತ ೭-೩೦.

ಅನ|| ಲಂಕಾಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣ ಸ್ವದೇಶಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣವು.

ಮಾ|| ಲಂಕೋದಯಾನ್ವರ್ಗಜನಕ್ತಾಕ್ಷ ಪ್ರ ಹಾಂತವಹಾಗು ಏಕಕ್ಷರಾಂಶಾಃ ಮೇಷತ್ರಿಕೇತಾವಿಕಲಾವಿಲೋಮಂಕರ್ಕ್ವಾದಿಕೆನ್ಯತ್ರತತೋವಿಲೋಮಂ || ೭ ||

ಅಪಾದಿಸ್ತುನಾನಿಚರಾರ್ಥ ಕಾನಿಕ್ರಮೇಣಕರ್ತ್ಯಾದಿಸುಯೇಜತೇನಿ |

ಮೆಪಾದಿಲಗ್ನಪ್ರಮಿತಿಸ್ವದೆಜೋಕಾದಿಕಾನಾಂತವಿವರ್ಣಯೇ|| ೧೧||

ಟೀ|| ಲಂಕಾಲಗ್ನ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಮೇಪಾದಿ ತ್ರಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತ ಚರಾರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆಯುವದು ಕಟಕಾದಿರಾಶಿ ತ್ರಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂತ್ಯ ಮಧ್ಯ ಆದಿ ಚರಾರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡುವದು ತುಲಾದಿಯಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಉದಾಹರಣ.

ಲಗ್ನಗಳು	ಲಂಕೆಗೆ.	ಕುಂಡಿನೀನಗರಕ್ಕೆ.	ಕರ್ಣಾಟದೇಶಕ್ಕೆ.
ಮಾನಮೇಷ	೨೭೧	೨೪೨	೨೪೧
ವೃಷಭ ಕುಂಭ	೨೯೯	೨೭೦	೨೭೫
ಮಿಥುನ ಮಕರ	೩೦೩	೩೦೦	೩೦೩
ಕಟಕ ಧನುಸ್ಸು	೩೦೩	೩೩೫	೩೩೩
ಸಿಂಹ ವೃಶ್ಚಿಕ	೨೯೯	೩೦೧	೩೦೩
ಕನ್ಯಾ ತುಲಾ	೨೭೧	೩೦೪	೩೦೧

ಅನ|| ಲಗ್ನ ಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಸಾಯನಭಾನೋರೈಭಗ್ಯಲವಾಸತ್ಯಸ್ವದಯನಿಭಾನ್ವಾ 'ಖಗುಣವಿಭಕ್ತಾ : |

ಇಷ್ಟೈಕಲಾಸುತ್ಯಕ್ತಾಶೈಷೆಗವ್ಯುಸ್ವದಯನಿಶಿತವಿವರ್ಣ|| ೯||

ಖಗುಣಹತಂತೃಪ್ತಿವಿಹಾವ್ರೋದಯಹೃದಯಯುಗ್ಗತರಾಶಿಗಣಾಲಗ್ನಂ |

ನಿರಯನಮೇತತ್ಯಸ್ವದ್ಧಂರಾತ್ರೌತ್ವರ್ಯಾದ್ರಸರಾಶಿಯುತಾತ್ವಾಧ್ಯಂ|| ೧೦||

ಟೀ|| ಸಾಯನರವಿಯ ಭೋಗ್ಯಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶ ಉದಯ ಲಗ್ನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸವರ್ಣಿತಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಂದುದು ಭೋಗ್ಯ ವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳು ಕವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟೈಕಾಲಘುಗಳಿಗೆ ವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುವದು, ಭೋಗ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆಂತಲು ಇಷ್ಟೈಕಾಲ ಅಲ್ಪವಾದರೆ ಇಷ್ಟೈಕಾಲ ವನ್ನೆ ಒಂ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಉದಯಲಗ್ನದಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಭಾಗಾಡಿಫಲವನ್ನು ಸಾಯನರವಿಯ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಶಿ ಕಳಗೆ ಬರೆಯಲು ಸಾಯನಲಗ್ನ ವಾಗುವದು, ಭೋಗ್ಯವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳು ಇಷ್ಟೈಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರೆ ಸಾಯನರವಿಯ ರಾಶಿಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ೧ ಕೂಡುವದು ಮತ್ತು ಎಷ್ಟ ಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣಗಳು ಕಳಯಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಕಳದು ಅಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸಾಯನರವಿಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಯಾವ ಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣ ಕಳಯುವುದೆ ಸ್ಥಿಲ್ಲವದೋ ಅವಾಗ ಶೇಷ ವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಂ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಕಳಯದೆ ಇರುವ ಲಗ್ನಪ್ರಮಾಣ

ದಿಂದ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಸಾಧಿತಿ ಸಾಯನರವಿಯ ಭಾಗಾದಿಬಿಟ್ಟು ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಶೇರಿ
ಶಿದರೆ ಸಾಯನ ಲಗ್ನವಾಗುವದು, ಅಯನಾಂಶವನ್ನು ಕಳದರೆ ತತ್ಕಾಲ ಶುದ್ಧ
ಲಗ್ನವಾಗುವದು, ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ೬ ರಾಶಿ ಕೂಡಿದ ಸಾಯನ ರವಿಯಿಂದ ಲಗ್ನ
ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮ ಇಷ್ಟವ್ಯಕಾಲ ೧೦-೩೫ ತಾತ್ಕಾಲಸ್ಫುಟ ರವಿ
೦-೧೪-೪೫-೩೪ ಗತಿ ೫೪-೪ ಅಯನಾಂಶ ೨೧-೨೦-೦ ಸಾಯನರವಿ ೧-೯-೪೫-
೩೪ ಭೋಗ್ಯ ಭಾಗಾದಿ ೨೦-೧೪-೨೨ ಈಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶ ವೃಷಭೆ ಲಗ್ನ
ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಸವರ್ಣಿತಿ ೩೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಂದ ರಾಶಿಸ್ಥಾನ ವಿಘುಳಗೆ
ಗಳು ೧೪೨ ಇಷ್ಟವ್ಯಕಾಲ ವಿಘುಳಗೆ ೬೩೫ ರಲ್ಲಿ ಕಳದ ಶೇಷ ೪೫೦-೫೧ ಇದ
ರಲ್ಲಿ ಮಿಥುನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಳದ ಶೇಷ ೧೪೧-೫೧ ಕಟಕ ಪ್ರಮಾಣ ಹೋಗುವ
ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ೩೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಕಟಕಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಂದ
ಭಾಗಾದಿ ೧೨-೪೨-೧೦ ಧುನರಾಶಿ ಪರ್ಯಂತರವು ಕಳದದ್ದರಿಂದ ರಾಶಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
೩ನ್ನು ಬರೆಯಲು ರಾಶ್ಯಾದಿ ಸಾಯನಲಗ್ನ ೩-೧೨-೪೨-೧೦ ಅಯನಾಂಶ ಕಳ
ಯಲು ಶುದ್ಧಲಗ್ನವು ೨-೨೧-೨೨-೧೦.

ಅನ|| ನತಕಾಲಭಾ ಯಾಸಾಧನಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಹಾರಕವು.

ಮು|| ಬಾಣಶ್ಯತಚರವಿನಾಡೋಮನುಚಂದ್ರಯೋಜಿತಾವಿಯುಕ್ತಾಶ್ಚ |

ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣಚರತೋಹಾರಕಮೇತದ್ವಿಸ್ಥಿತಿತಮಧ್ಯಂ || ೧೧||

ಹೀ || ಇಷ್ಟದಿನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಧ್ಯಾಯೋಕ್ತರೀತ್ಯಾಚರ ಘುಳಗೆಗಳನ್ನು
ಸಾಧಿತಿ ೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಲಬ್ಧವು ಉತ್ತರ ಚರವಾದರೆ ೧೧೪ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು
ದಕ್ಷಿಣ ಚರವಾದರೆ ಕಳಯುವದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಮಧ್ಯ ಹಾರಕ ವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಸ್ಫುಟ ರವಿ ೦-೧೪-೪೫-೩೪ ಸಾಯನರವಿ ೧-೯-೪೫-೩೪ ಉತ್ತರ ಚರ
ವಿಘುಳಗೆ ೪೫ ಇದನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಂದ ಫಲ ೯ ಇದನ್ನು ೧೧೪ರಲ್ಲಿ ಕೂ
ಡಲು ೧೨೩ ಮಧ್ಯಹಾರಕವಾಯಿತು.

ಅನ || ಅಭಿಮತಹಾರಕಸ್ಫುಟೇಕರಣವು.

ಮು|| ತ್ರಿಶದ್ವಿಕಲಾಯುತನವರಾಗ್ಧಂಪ್ರೋಚ್ಯತೆನಮಾಖ್ಯತಿ |

ಸಾರ್ಥತ್ರಯೇದಾಧಿಕನಕಭಾಗಚತುರ್ದಶೋನಿತಾವ್ಯಕ್ತಾ || ೧೨ ||

ಪ್ರಸ್ಫುಟಸ್ತಮಾಖ್ಯಯೋನೀಮಧ್ಯಹರಸ್ತ್ವಕ್ಷಕರ್ಣಸಂಭಕ್ತಃ |

ಲಬ್ಧುಸ್ಫುಟಹಾರಕಮಿತಿಮಂತವ್ಯಂಸ್ತೇಷ್ವಭಾಸಿದ್ಧೌ || ೧೩||

ಟೀ|| ನತಫುಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯಫುಳಗೆಯಾದ ೩೦ ವಿಫುಳಗೆಯನ್ನುಕೂಡಿ ವರಗವನ್ನುಮಾಡಿ ಅದರ ಅಗ್ಧವೆ ಸಮಾಖ್ಯವು, ಈಸಮಾಖ್ಯಯು ೧೩-೩೦ ಫುಳಗೆಗಿಂತಲೂ ನತಫುಳಗೆ ಕಮ್ಮಿಯಾದಾಗ ಅದೆಸ್ಕುಟ ಅಭಿಮತ ಹಾರಕವು; ೧೩-೩೦ ಫುಳಗೆಗಿಂತಲೂ ಅಫಿಕವಾದಾಗ ೧೩-೩೦ ಫುಳಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಶೇಷವನ್ನು ೪ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಸಮಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲು ಸ್ಕುಟವಾಗುವದು ಈ ಸ್ಕುಟ ಸಮಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಹಾರಕದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿ ಅಕ್ಷಕರ್ಣದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವೇ ಸ್ಕುಟ ಅಭಿಮತ ಹಾರಕವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಪೂರ್ದನತ ೩-೩೦ ಅರ್ಘ್ಯಫುಳಗೆ-೩೦ ಕೂಡಲು ೪-೦ ಇದರವರಗ ೬೪ ಇದರರ್ದ ೩೦ ಇದೆ ಸಮಾಖ್ಯವು, ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಹಾರಕವಾದ ೧೦೩ಲ್ಲಿ ಕಳವ ಶೇಷ ೯೦ ಇದಂ ಅಕ್ಷಕರ್ಣದಿಂದ ೧೦-೩೦-೪೦ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಸ್ಕುಟ ಹಾರಕವು ೩-೦೫.

ಅನ್ಯ|| ಉದಾಹರಣವು.

ಪೂರ್ದನತ ೧೪-೩೦ ಅರ್ಘ್ಯ ಫುಳಗೆ ಕೂಡಲು ೧೫-೦ ಇದರವರಗ ೧೦೫ ಇದರರ್ದವಾದ ಮಧ್ಯ ಸಮಾಖ್ಯೆ ೧೧೦-೩೦ ನತ ೧೪-೩೦ ಇದನ್ನು ೧೩-೩೦ರಲ್ಲಿ ಕಳವ ಶೇಷ ೧೦ ಇದ ೪ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೪ ಇದಂ ಮಧ್ಯ ಸಮಾಖ್ಯೆ ೧೧೦-೩೦ ಕಳವು ಶೇಷ ೧೦೪-೩೦ ಈಸ್ಕುಟ ಸಮಾಖ್ಯೆಯು ಮಧ್ಯಹಾರಕ ೧೦೩ಲ್ಲಿ ಕಳವ ಶೇಷ ೧೪-೩೦ ಅಕ್ಷಕರ್ಣದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಸ್ಕುಟಹಾರಕವು ೧-೯.

ಅವ|| ಇವ್ಯಕ್ತರ್ಣ ಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ದಶಘ್ನಾಕ್ಷ ಭಾಪ್ತಂಚರಂ ತಸ್ಯವರೋನಿತಾದ್ವಿ ನಿಘ್ನಾಸ್ವಬಾಣಾಂಶಮು ಸ್ವೀಂದುಯುಕ್ತಃ | ಭವದ್ಭಾಜ್ಯರಾಶೀರ್ವಿಭಕ್ತೋಹರೇಣಸ್ಕುಟಿನಾಥ ಲಬ್ಧಂ ಭವದಿವ್ಯಕ್ತರ್ಣಃ || ೧೪||

ಟೀ || ವಿಷುವಫಾಯೆಯನ್ನು ೧೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಚರವಿಫುಳಗೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧವಂ ವರಗಮಾಡಿ ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ ಇದರ ಮ-ಚರಮಾಂಶವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ೧೦೪ನ್ನು ಕೂಡಲು ಭಾಜ್ಯವಾಗುವದು, ಈಭಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಕುಟ ಹಾರಕದಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಇವ್ಯಕ್ತರ್ಣವಾಗುವದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ

ವಿಷುವಫಾಯೆ ೩-೩೬ ದಶಗುಣಿತ ೩೬-೦ ಇದರಿಂದ ಚರವಿಫುಳಗೆ ೪೫ ನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧ ೧-೧೫ ಇದರವರಗ ೧-೩೪-೩೫ ಇದನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿದ್ದು ೩-೯-೧೦ ಇದರ ಪೂರ್ವಮಾಂಶ ೦-೩೩-೪೫ ದ್ವಿಗುಣಿತವರಗ (೩-೯-೧೦) ಈ

ಯರಡು ಯೋಗಮಾಡಲು ೩-೪೬-೫೪ ಇದಂ ೧೧೪ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಭಾಷ್ಯರಾಶಿ ೧೧೬-೪೬-೫೪ ಇದನ್ನು ಸ್ಫುಟಾಭಿಮತ ಹಾರಕದಿಂದ ೬-೧೫ ಭಾಗಿಸಿದ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧ ೧೬-೧೪.

ಅನ್ಯ || ಉದಾಹರಣ.

ಪೂರೈವೀಕ್ತ ಭಾಷ್ಯರಾಶಿ ೧೧೬-೪೬-೫೪ ಅಭಿಮತಹಾರಕ ೧-೯ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧ ೧೦೧-೦೬.

ಅನ|| ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧಾಭಿಯಾಚ್ಛಾಸೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧೈಕಶಂಕುವರ್ಗ ಯೋರಂತರಸ್ಯಪದಮಿಷ್ಟಭಾಭವೇತ್ |

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಿ ಮಕಪಾಲಯೋರಿಯಂಹ್ರಾಸವೃದ್ಧಿವಶತೋನತಸಮಾ|| ೧೫||

ಟೀ|| ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧವರ್ಗಕ್ಕೆ ಶಂಕುವರ್ಗಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳ ಅಂತರದ ಮೂಲವೇ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧಾಯೋಗವದು, ಪೂರ್ವನತವಾದರೆ ಭಾಯಿ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಲು ಪಕ್ಷಿ ಮನತವಾದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಭಾಯಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲು ಇರುವದು.

ಉದಾಹರಣ.

ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧ ೧೬-೧೪ ಇದರವರ್ಗ ೦೬೩-೩೧-೧೬ ಶಂಕುವರ್ಗ ೧೪೪ ಅಂತರ ೧೧೯-೩೧-೧೬ ಇದರಮೂಲ ೧೦-೫೫-೫೬ ಇದೆ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧಾಭಿಯಾಗು ಳಾದಿ'.

ಅನ್ಯ || ಉದಾಹರಣ.

ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧ ೧೦೧-೦೬ ಇದರವರ್ಗ ೧೦೪೯೦-೩೫-೦ ಶಂಕುವರ್ಗ ೧೧೪ ಅಂತರ ೧೦೩೪೪-೩೫ ಮೂಲ ೧೧೧-೪೩ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧಾಯ.

ಅನ|| ಭಾಯಿಯಿಂದ ನತಘಟಿಕಾ ಚ್ಛಾಸೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಭಾಶಂಕುವರ್ಗೈಕ್ಯಪದಂಶ್ರುತಿತ್ವತ್ಯಕ್ತಭಾಜ್ಯೋಭಿಮತಾಖ್ಯಹಾರಃ | ತದಕ್ಷಕರ್ದ್ಧೈನಚಗುಣ್ಯಮಧ್ಯಹಾರವಿಶೇಷೋದ್ವಿಗುಣೀಕೃತಂಚ || ೧೬ || ವೇದಾಂಕಭೂಮಿ ರಥಿಕಂ ಚಯತ್ಪ್ರಧಗ್ಯದಾಂಕಭೂನಸ್ತಿ ಭರಾಪ್ತಯುಕ್ತಂ | ತನ್ಮೂಲಸಂಶೋಧಿತ ಮರ್ದನಾಡೀಭವನ್ನತಂ ಪ್ರಾಗಪರೇಕಪಾಲತಃ || ೧೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮುಖಂಕರ ಭಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತೇ ಖಚರದರ್ಪಣೆ

ಉಪಕರಣಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ಚತುರ್ದ

ಟೀ|| ಅಕ್ಷಭಾಯಾವರ್ಗ ಶಂಕುವರ್ಗಗಳ ಯೋಗದ ಮೂಲವೆ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧವು. ಈ ಇಷ್ಟೈಕರ್ದ್ಧದಿಂದ ಪೂರೈವೀಕ್ತ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧವೆ ಇಷ್ಟೈಕಹಾರಕವು. ಇದನ್ನು ಅಕ್ಷಕರ್ದ್ಧದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಮಧ್ಯಹಾರಕದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲು

ನಂತ ಶೇಷ ಸಮಾಖ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿತ ೧೯-೪ ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ೧೯-೪ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದಾಗ ೨ ಪ್ರತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೧೯-೪ ಕಳವ ಶೇಷವನ್ನು ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಬ್ಧವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಃಘುಳಗೆಯಾ ೩೦ ವಿಘುಳಗೆ ಕಳಯಲು ನತಘುಳಗೆ ಯಾಗುವದು ಈನತಘುಳಗೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟ ಘುಳಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಕೈಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣ.

ಇಷ್ಟಭಾಯೆ ೧೦-೫೫-೫೬ ಇದರವರ್ಗ ೧೧೯-೩೧-೧೬ ಶಂಕುವರ್ಗ ೧೪೪ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಂಯೋಗಮಾಡಲು ೨೬೩-೩೧-೧೬ ಇದರಮೂಲ ೧೬-೧೪ ಇದೆ ಇಷ್ಟಕರ್ಣವಾಯಿತು ಪೂರೈಕೈಕ್ತಭಾಜ್ಯರಾಶಿ ೧೧೭-೪೬-೪೯ ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟಕರ್ಣದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಲಬ್ಧ ೭-೧೪ ಇಷ್ಟಹಾರಕವಾಯಿತು ಇದನ್ನು ಅಕ್ಷಕರ್ಣದಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೯೦-೩೯-೨೯ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಹಾರಕದಿಂದ ೧೨೩ ಕಳವ ಶೇಷ ೩೨-೨೦ ಇದು ದ್ವಿಗುಣಮಾಡಲು ೬೪-೪೦ ಇದರಮೂಲ ೮-೨ ಇದರಲ್ಲಿ ೩೦ ವಿಘುಳಗೆ ಕಳಯಲು ಪೂರ್ವನತ ೭-೩೨ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಾಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ೧೫-೪೭ ರಲ್ಲಿ ಕಳಯಲು ಇಷ್ಟಘುಳಗೆ ೮-೧೫.

ಅನ್ಯಉದಾಹರಣ.

ಇಷ್ಟಭಾಯೆ ೧೦೧-೪೩ ವರ್ಗ ೧೦೩೪೮-೩೫ ಶಂಕುವರ್ಗ ೧೪೪ ಈ ಯರಡರ ಯೋಗ ೧೦೪೯-೩೫ ಮೂಲ ೧೦೨-೨೫ ಇದೆ ಇಷ್ಟಕರ್ಣವು ಪೂರೈಕೈಕ್ತಭಾಜ್ಯ ೧೧೭-೪೬-೪೯ ಇಷ್ಟಕರ್ಣದಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಇಷ್ಟಹಾರಕ ೧೯ ಇದಂ ಅಕ್ಷಕರ್ಣದಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೧೩-೫೪-೧೯ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಹಾರಕ ೧೨೩ ರಲ್ಲಿ ಶೋಧಿತ ಶೇಷ ೧೯-೫-೪೨ ದ್ವಿಗುಣಿತ ೨೧೮-೧೧-೨೪ ಇದನ್ನು ಯರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ೨೧೮-೧೧-೨೪ ನಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೧೯-೪ ಶೋಧಿತ ಶೇಷ ೨೪-೧೧-೨೪ ಇದನ್ನು ೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧ ೮-೩-೨೯ ಇದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ೨೨೬-೧೪-೫೨ ಇದರಮೂಲ ೧೫-೨ ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦-೩೦ ಘುಳಗೆ ಕಳಯಲು ೧೪-೩೨ ಈಪೂರ್ವನತವನ್ನು ಮಧ್ಯಾಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ೧೫-೪೭ ರಲ್ಲಿ ಕಳಯಲು ಇಷ್ಟಕಾಲ ೧-೧೪.

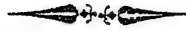
ಇಂತು ಖಚರದರ್ಪಣದ ಭಾವಬೋಧಿನೀ ಯೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಿನೋಳ್

ಉಪಕರಣಾಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀ

ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭಃ.

ಅನ || ಅದ್ವೈತಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮು|| ದೃಷ್ಟಿ ಭ್ರಮಾದ್ಯಥಾರ್ಥೈರ್ದೋರುಪರಾಗಸ್ತಥಾಜಗತ್ |

ಆತ್ಮನ್ಯಾರೋಪ್ಯತತಸ್ತಶುದ್ಧಸ್ಯೈತರಾಸ್ವಯಂ || ೧ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿಗೆ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತವು ಗ್ರಹಣವೆಂಬುವದು ದೃಷ್ಟಿ ಭ್ರಮೆಯು, ಚಂದ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ರಾಹುಯೆಂಬದಾಗಿ ಸಂಕೇತ ವಿಸುವದರಿಂದ ರಾಹು ಗ್ರಸ್ತವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತವೆ ಉಪರಾಗವೆಂಬದಾಗಿ ಭ್ರಮೆ ಯುಂಟಾಗುವದು, ಆದರೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಗೋಳವು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಚಂದ್ರ ಗೋಳಕ್ಕೆ ಭೂಮ್ಯಭಿಮುಖವಾಗುವದರಿಂದ ಭೂಭಾಯೆಯೇ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮರೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯು ಸೂರ್ಯಗೋಳಕ್ಕೆ ಭೋಗೋಳಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ “ಮೇಘಾವರಣವಾದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ” ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮರೆಮಾಡುತ್ತದೆ (ಸೂರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ) (ಭಾದಕೋ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೆಂದು ರಘುಭಾಯಾಭಾದಕೋವಿಧು:) ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ “ರಾಹುಗ್ರ ಸ್ತದಿವಾಕರೇಂದು ಸಪೃಶೋಮಾಯಾಸಮಾಭೇದಿತ” ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಾರ್ಯಕಾಲವು ಸ್ವಪ್ರಕಾಸತ್ವವು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿರ್ವಾಹಿಸಲ್ಪಡುವದೋ ಹಾಗೆ ಪರಮೋ ತ್ಕೃಷ್ಣವಾಗಿ ಸಕಲ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅತಿತನಾಗಿ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮಂದಿ ನದೆ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದದ್ದು ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವ್ಯಾವದೋ ಅಂಥಾ ಸ್ವರೂಪವೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನ|| ಗ್ರಹಣಾದಿಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟೋಚರಾರ್ಥವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ಯಾರವು
ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು|| ಕಲಿಗತವಮಾಘಪುಷ್ಕರಗನಶರೈರ್ಭಾಚಿತಾತ್ಮಲಂತುಕಲಾಃ |

ವಿಕಲಾಶ್ಚ ತಾಸ್ಸೂರ್ಯೇಯಾಜ್ಯಾಸ್ಯರ್ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಗೋಚರಾಯೈವ || ೧ ||

ಖದ್ವಯರಂಧ್ರವಿಭಕ್ತಾತ್ಮಲಿವಮಾಘಪ್ರಾಪ್ತಭಾಗಲಿಪ್ತಾದ್ಯಾಃ |

ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಸ್ತನಿವೋಚ್ಯಾದ್ಯತ್ಕರ್ಮಾವೇಶಿತನದ್ರಿವನಿವಾ || ೨ ||

ರಾಹೋ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಬ್ಧಾಽಖಿತರೈರ್ದ್ವೈಭಾಜಿತನಫಲಂ |

ವಿಕಲಾತ್ಮಕಂವಿಮೋಹ್ಯಂಽನುಕರಶರಸಾಧನಸ್ಯಹಿತಮಖಿಲೈಃ || ೪||

ಟೀ|| ಗತಕಲ್ಯಾಣ್ಯವನ್ನು ಇಂ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಬಂದ ಲಬ್ಧಿ ಕಲಿ ಶೇಷ ವನ್ನು ಒಂದಿಂವ ಗುಣಿತಿ ಇಂದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದಲಬ್ಧವೆ ಈಕಲಿ ವಿಕಲೆಯನ್ನು ಸೂ ರ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಗತಕಲ್ಯಾಣ್ಯವನ್ನು ಒಂದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಫಲವನ್ನು ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ಸುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ಗತಕಲ್ಯಾಣ್ಯವನ್ನು ೨೦೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ವಿಕಲೆಯನ್ನು ರಾಹು ನಾಮಕವಾದಂಥಾ ಚಂದ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ದೃಕ್ಸಿದ್ಧ ಗ್ರಹದಿಂದ ಸಾಧಿತ ಶಿಥ್ಯಾದಿಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧದಿಕರಾನರ್ಹವಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ, “ಶಾಕಲ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಾರದರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ” (ಗ್ರಹಣಿಗ್ರಹಯೋಗೇಚಕಾಲ ಭಾಲ್ಗು ಸಾಧನ ಶೃಂಗೋನ್ನತ್ಯುದಯಾಸ್ತೌಷು ಗ್ರಹಬೀಜಂ ವಿಧೀಯತೆ || ತಿ ಥ್ಯಾದಿಸಾದನೇಕ್ವಾಪಿ ಸಾರಿಂ ದೋವಿರೋಜಯಾಗಿತಾ || ಅನ್ಯಥಾ ಸಾಯನಾರ್ಕ ಸ್ಯ ರಾಶಿಸಂಕ್ರಮಸುಭವ || ಶುದ್ಧ ಸಂಕ್ರಮಣಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪ್ರಸಜ್ಯತ ನಯುದ್ಯುತ || ಮಾಂದೈಕಕರ್ಮಣಾರ್ಹಂ ದೂ ತಿಥ್ಯಾದೌ ವಿದ್ಧಿ ನಾರದ || ಈದೃಗ್ವಿನಾದ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಭಾಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಮಾಹದಲ್ಲಿ ಕರುಂಗುಳಂ ಕೃಷ್ಣ ದೈವಜ್ಞರಿಂದ ಖಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತಾರ ಭೀತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು.

ಅನ || ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರವರು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ದೃಗ್ಗೋಚರಾರ್ಧವಾಗಿ

ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾ|| ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಮಧ್ಯಮರವೇಕೃತ್ವಾಸ್ಥಿಟಮತ್ರಚಂದ್ರಸ್ಯ |

ದೃತ್ಸಂಸ್ಕಾರೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ವಪ್ರತ್ಯುಪಂಚಭಿಸ್ತುತಾನ್ವಜೈಃ || ೫||

ಟೀ|| ರವಿಗೆ ಬೀಜಸಂಸ್ಕಾರವು ಮೂರುವಿದ ಮಾಂದಸಂಸ್ಕಾರವು ಈ ಯರಡು ಫಲಸಂಸ್ಕಾರವು ನಿತ್ಯಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮಧ್ಯ ರವಿಗೇ ಬೀಜಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಮೂರುಪ್ರಕಾರ ಮಾಂದಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆಮಾತ್ರ, ಯರಡುಪ್ರಕಾರ ವಃಂದಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರಾ ನಂತರ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಅದರಲ್ಲಿ ೧ ಮೂರನೇ ಸೂರ್ಯ ಭುಜಾ ಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು ೨ ಪಾತೋನಚಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವು ೩ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ಸಾರ್ಕ ವ್ಯರೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವು ೪ ವ್ಯರೈಂದು ಫಲಸಂಸ್ಕಾರವು ೫ ಪ್ರಾಣಕ ಲಾಂತರ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಎಂಬ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರವು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಅನ|| ೧ನೆ ಸಂಸ್ಕಾರವಾದ ತೃತೀಯರವಿಬಾಹುಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮು|| ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಭಾನುಬಾಹೋಫಲವಿಕಲಾಂಖಾಕ್ಷಿಬಾಣಭಕ್ತಫಲಂ |

ಲಿಪ್ತಾದ್ಯಂಪೂರ್ವಕೃತಾದ್ಯತ್ಯಯತುಕಾರ್ಯಮತ್ರಪ್ರಪ್ನವತೋ|| ೬||

ಟೀ|| ದೃಕ್ಸಿದ್ಧ ಸ್ಫುಟರವಿ ಭುಜಾಫಲವನ್ನು ವಿಲಿಪ್ತಮಾಡಿ ೫೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಲಿಪ್ತಾದಿ ಫಲವನ್ನು ಪೂರೋಕ್ತ ಸ್ಫುಟಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಧನಭುಜಾಫಲವಾದರೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ರುಣಭುಜಾಫಲವಾದರೆ ಕೂಡುವದು.

ಅನ || ೨ನೆ ಪಾತೋನಚಂದ್ರಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮು|| ಪಾತೋನಚಂದ್ರಬಾಹುಜ್ಯಾಕೋಟಜ್ಯಾಪರಸ್ಪರೇಣತಾ |

ಪಂಚಕೃತಾತ್ಫಲವ್ಯುಣಧನಮೋಜೆಯುಗ್ತೆಪದ್ವಿತೀಕಂದ್ರೆ|| ೭||

ಟೀ || ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟದಲ್ಲಿ ರಾಹುವನ್ನು ಕಳೆದು ಭುಜಕೋಟಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಭುಜಕೋಟಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಬಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿಫಲವನ್ನು ಓಪದಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ರುಣವು ಯುಗ್ಮಪದಕೇಂದ್ರವಾದರೆ ಧನವು ಪ್ರಥಮ ಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡಿದ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುವದು.

ಅನ|| ೩ನೆ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಸಾರ್ಥವ್ಯರ್ಥೈಂದುಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮು|| ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಾಭೋಗದಿಹರವಿಕೋಟಜ್ಯಾವರ್ತನಿಧುಭುಜಗುಣೇನ |

ನಿಹತಾಕಲಿಕೃತಾನಾತಿಧಿಹತಶೇಮುಂದಹಾರಕೃತ್ಪಲ್ಲಂ || ೮||

ಭಾಗಾದಿಕಮಿಂದೂಚ್ಚೋನರವಾಮಕರಾದಿರಾಶಿಷಟ್ಕನೈ |

ವ್ಯರ್ಥೈಂದೂರೂಪಾದಿಕತೋಯದಿಧನವ್ಯುಣಮಾಜಾದಿಸಂಸ್ಥೈತ್ಯತಃ || ೯||

ಕರ್ಕಾಶದಿಸಾಧಕೋಟಜ್ಯವ್ಯರ್ಥೈಂದೌಮಪ್ತಮುಖಸಂಸ್ಥೈ |

ಸ್ಯಾದ್ಧನಮತದ್ವ್ಯರ್ಥೈಂದೌಜೂಕಾದಿನೈಗ್ರಹೈತುರುಣಂ || ೧೦||

ಟೀ || ಚಂದ್ರೋಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರವಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಕೋಟಜ್ಯಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ವ್ಯರ್ಥೈಂದು ಸಂಪಾದಿತ ಭುಜಜ್ಯೆಯಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಲಿಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಮುಂದಹಾರಕವನ್ನು ೧೫ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಫಲವನ್ನು, ಚಂದ್ರೋಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರವಿಯುಂ ಶೋಧಿತ ಕೋಟಜ್ಯಯು ಮಕರಾದಿ ರಾಶಿ ಷಟ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯರ್ಥೈಂದು ತುಲಾದಿಷಟ್ಕವಾದರೆ ಧನವನ್ನು ಮೇವಾದಿ ರಾಶಿ ಷಟ್ಕವಾದರೆ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮಾಡುವದು. ಪೂರೋಕ್ತ ಕೋಟಜ್ಯಯು ಕಟಕಾದಿರಾಶಿ ಷಟ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯರ್ಥೈಂದು ಮೇವಾದಿಯಾ

ದರೆ ಧನವು ತುಲಾದಿಯಾದರೆ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ರುಣವು ಮಾಡುವದು.

ಅನ|| ೪ನೆ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಫಲಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮೂ|| ವ್ಯರ್ಥೆಂದೊರಾಪ್ಪದು ಜ್ಯೋತೀಟಜ್ಯೋನೈವ್ಯಗುಣಿತರಾಶಿಸ್ವಾತ್ |

ಲಿಪ್ತಾದ್ಯಂಫಲಮೊಜಿಸ್ವಯಂಯುಗ್ಮತ್ವೈರ್ಣಮನ್ವಹಂಖೇಟ|| ೧೧||

ಟೀ|| ತೃತೀಯಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟರವಿಯನ್ನು ಶೋಧಿತಿ ಭುಜಕೋಟಜ್ಯೆಯಂ ಸುಧಿತಿ ಪರಸ್ಪರ ಗುಣಿತಿ ಭಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಲಿಪ್ತಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿತಿ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಓಜಪದವಾದರೆ ಕೂಡುವದು, ಯುಗ್ಮಪದವಾದರೆ ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು.

ಅನ || ೫ನೆ ಪ್ರಾಣಕಲಾಂತರ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಮೂ|| ನಾಯನಸೂರ್ಯಭುಜಜ್ಯೋತೀಟಜ್ಯಸಂಹತಾಚಪುನರಸಾ |

ಸತ್ಯಂಘ್ರವೇದ(೩||)ನಿಘ್ನಾ ಪ್ರಾಣಕಲಾಂತರಮಿತಿಹಸಾಪ್ರೋಕ್ತಾ||

ಪ್ರಾಣಕಲಾಂತರನಿಹತಾ ಗ್ರಹಗತಯಶ್ಚಕ್ರಲಿಪ್ತಿಕಾವಿಹೃತಾಃ |

ಲಿಪ್ತಾದಿಕಂಭವತ್ಫಲಮೊಜಿಸ್ವಯಂಯುಗ್ಮಗೇದನಂಸೂರ್ಯ|| ೧೨||

ಸಂಸ್ಕಾರಪಂಚಕೈರೆಕ್ವೇರಿಂದುರ್ದೃಕ್ಸಮಾನವಿವಭವತ್ |

ಗತಿರಸ್ಯತುಪೂರ್ವಾಪರಖಗಯಿಸ್ಪ್ಯದಂತರಂಗತ್ವೈರ್ಣ|| ೧೩||

ಟೀ || ದೃಕ್ಸ್ಫುಟಸಾಯನ ಭುಜಕೋಟಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಗುಣಿತಿ ಯೆಥಾಸ್ಥಾನ ಭಾಗಾದಿಗಳನ್ನಿರಿತಿ ೪|| ಅಂದರೆ ೪ ಭಾಗ ೪ಗೆ ಕಲೆಯುಂಟ ಯೆಥಾ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಗುಣಿತಿಬ್ದು ಪ್ರಾಣ ಕಲೆಯಾಗುವದು, ಇದರಿಂದ ಗ್ರಹಸ್ಫುಟ ಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿಫಲವನ್ನು ಸಾಯನ ಸೂರ್ಯನು ಓಜಪದವನ್ನಾದರೆ ಪುನರ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ರುಣವು ಯುಗ್ಮಪದವನ್ನಾದರೆ ಧನವು ಮಾಡಬೇಕು ಹೀಗೆ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ದೃಕ್ಸ್ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗುವನು. ಈಪ್ರಾಣಕಲಾಂತ ಸಂಸ್ಕಾರವು ರವ್ಯಾದಿ ಸಪ್ತ ಗ್ರಹಗಳಿಗು ತತ್ತದ್ಗತಿ ಸಾಧಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

ಕಲಿಗತ ೪೯೭೫ ಪರ್ಮಾನಭಾವನಂವತ್ಸರ ಮೇಷಪ್ರವೇಶವಾರಾಹಿ ವ ಪೂರ್ವಾಂತಧ್ರುವ ೪-೧೪-೪೭ ಚಂದ್ರರಾಶ್ಯಾದಿಧ್ರುವ ೧೧-೦-೩೩-೦ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೧೦-೪೪-೩೭ ರಾಹು ೦-೧೪-೩೦-೬ ನೈಋತಿ ಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಶುಕ್ರವಾರ ಸೌರವರ್ಷಾಂತಾಭ್ಯ ಹರ್ಮಣ ೧೪ ಈ ದ್ಯುಗಣ ಶಿರಶಿಂಶ ೦-೦-೧೫-೬೫ ಅಹರ್ಮಣಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ರವಿ ೦-೧೭-೪೫-೩೫ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅಹರ್ಮಣವನ್ನು

ಎರಡುಪ್ರತಿಪದ್ಯವು ಸಂಮುಖ ತೀಯನ್ನು ೧೦ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೧೦೬ ಇದರ ೬೪ನೆ
ಅಂಶವನ್ನು ಕೂಡಲು ೧೦೬-೧೦-೨೫ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಯಾದ ಅಹರಣವನ್ನೂ
ಕೂಡಲು ೧೦೬-೧೦-೨೫ ಮಧ್ಯೆ ಚಂದ್ರವಾಯಿತು, ಅಹರಣವನ್ನು ೧೫ರಿಂದ
ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಕಲಾದಿಫಲ ೦-೨೨ನಿ ಚಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೋಠಿಸುವದು, ಅಹರಣವನ್ನು
೨ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೫೪ ಇದನ್ನು ೪೦೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ
೦-೧-೦-೪೪ ದ್ಯುಗಣವನ್ನು ೫೬೬ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿ ರಾಹು ೦-೦-
೫೬-೦೪ ಈಗ್ರಹಗಳನ್ನು ವರ್ಷಾಂತಧ್ರುವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕಲನ ಮಾಡುವದು ರವಿ
೦-೧೬-೪೪-೨೫ ಚಂದ್ರ ೬-೨೬-೨೬-೦೪ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೦೦-೦೯-೫೫
ವರ್ಷಾಂತ ಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ರಾಹುವನ್ನು ವ್ಯವಕಲನ ಮಾಡುವದು ರಾಹು ೦-೧೬-
೨೫-೦೦ ಸಂಕ್ರಮಣ ಘಳಿಗೆ ೧೪-೪೬ ಇದರಿಂದ ಗ್ರಹಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ
೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಅರ್ದರಾತ್ರಿ ಸಮಯ ರವಿ ೦-
೧೬-೦೫-೫೪ ಚಂದ್ರ ೬-೦೬-೨೫-೫೪ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೦೦-೪೬-೫ ಫಲ
ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಹು ೦-೧೬-೨೬-೦ ಅರ್ದಗತಿ ರಹಿತ ದೇಶಾಂತರಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲ ರವಿ ೦-೧೬-೫೬-೦ ಚಂದ್ರ ೬-೧೬-೫೪-೦೯ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ
೫-೦೦-೪೪-೨೦ ರಾಹು ೦-೧೬-೨೬-೨೬.

ದೃಕ್ಸಂಸ್ಕಾರವು.

೪೬೫ ಕಲ್ಯಾಣ ೫೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಕಲಾದಿಫಲ ೯-೫೬ ಸಂಯು
ಕ್ತರವಿ ೦-೧೬-೫-೫೪ ಕಲ್ಯಾಣವು ೯೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೫-
೨೧-೪೦ ಕಳಿದ ಚಂದ್ರ ಉಚ್ಚ ೫-೧೬-೧೦-೫೦ ಕಲ್ಯಾಣವು ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ
ಭಾಗಿಸಿದ ಕಲಾದಿಫಲ ೦- ರಹಿತ ರಾಹು ೦-೧೬-೨೬-೨೬.

ಸ್ಥಳೀಕರಣೋಪಾಯವು.

ದೃಕ್ಸಿದ್ಧ ಮಧ್ಯರವಿ ೦-೧೬-೫-೫೪ ರವಿ ಮಂದೋಚ್ಚ ೧-೧೪-೦೪-
೨೬ ಕೇಂದ್ರ ೧-೧-೧೪-೨೪ ಇದೆ ಭುಜವು ೨ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಳಿದ ಕೋಟಿ ೦-
೧೪-೪೧-೦೦ ಭುಜಜ್ಯ ೬-೧೦-೧೦ ಕೋಟಿಜ್ಯ ೨-೫೪ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂ
ಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ ೦೦೫-೫ ರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ
ಫಲ ೧-೫೪-೪೨ ಸಂಕಲಿತ ಮಧ್ಯರವಿ ೦-೧೯-೦-೪೦ ಸ್ಥಳಗತಿ ೫೪-೬.

ಮಧ್ಯಚಂದ್ರ ೬-೧೬-೫೪-೦೯ ದೃಕ್ಸಿದ್ಧ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೧೬-೧೦-
೫೦ ಸೂರ್ಯ ಭುಜಾಫಲ ಲಿಪ್ತಾದಿ ೧೧೪-೪೨ ಚಂದ್ರ ಮಧ್ಯಗತಿಯಿಂದ ಗುಣಿಸಿ
೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ರವಿಭುಜಾಫಲ ಲಬ್ಧ ಲಿಪ್ತಾದಿ ೪-೧೫ ಸಂಕಲಿತ
ಮಧ್ಯಚಂದ್ರ ೬-೧೬-೫೪-೨೪ ಕೇಂದ್ರ ೧೧-೦-೧೪-೧೬ ರುಣಭುಜ ೦-೧೯-

೪೫-೪೮ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ೯ ರಾಶಿ ಕಳೆದ ಕೋಟಿ ೨-೦-೦೪-೧೬ ಭುಜಜ್ಯಾ ೪-೨-೬ ಕೋಟಿಜ್ಯಾ ೭-೪ ಕೋಟಿಜ್ಯಾರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಂದಭೇದ ೧೦೦-೩೪ ರಿಂದ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿ ಮಂದಫಲ ೨-೨೪-೨೬ ಇದರನ್ನು ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಕಲನ ಮಾಡಿದ ಸ್ಫುಟಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೩೪-೪.

೧ನೆ ಬಾಹುಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಸೂರ್ಯ ಭುಜಾಫಲ ೧-೫೪-೪೩ ನಿಖಿಪ್ತೀಕರಿತಿ ೫೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಕಲಾ ದಿಫಲ ೧೩-೦೪ ಧನ ಭುಜಾಫಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕಳೆಯಲು ರವಿ ೦-೧೪-೪೭-೨೪ ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೨೦-೫೪.

೨ನೆ ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೨೦-೫೪ ರಾಹು ೬-೧೩-೩೭-೩೭ರಾಹು ರಹಿತ ಚಂದ್ರ ಕೇಂದ್ರ ೬-೦-೪೨-೧೪ ಪಡ್ತಾಶಿ ರಹಿತ ಭುಜ ೦-೦-೪೨-೧೪ ಕೋಟಿ ೨-೮೯-೧೭-೪೨ ಭುಜಜ್ಯೆ ೦-೬ ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೪-೧೪ ಪರಸ್ಪರ ಗುಣಿತ ೦-೦-೪೪ ಇದರ ಪಂಚಮಾಂಶ ೦-೦-೯ ಓಜವದಕೇಂದ್ರ ವಾದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೨೦-೪೫.

೩ನೆ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚಸ್ಥಾರ್ಥವ್ಯರ್ಥೆಂದುಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಸ್ಫುಟರವಿ ೦-೧೪-೪೭-೨೪ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೫-೧೭-೧೨-೫೦ ಕೇಂದ್ರ ೪-೨೪-೨೫-೨೨ ಕೋಟಿ ೧-೨೪-೨೫-೨೨ ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೨೦-೪೫ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ೫-೨೫-೩೩-೧೭ ಭುಜ ೦-೪-೨೬-೧೧ ಜ್ಯಾ ೦-೩೪ ರವಿ ರಹಿತ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೬-೫೯ ಇಂದ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಭುಜಜ್ಯೆ ೦-೩೪ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಗುಣಿತ ೫-೩೨-೨೨ ಚಂದ್ರ ಮಂದಸ್ಫುಟಹಾರಕ ೧೦೦-೩೪ ಪಂಚದಶ ೧೫ ಗುಣಿತ ೧೫೦೪-೩೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಭಾಗಾದಿಫಲ ೦-೧೨-೩ ಇದನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೩೨-೪೪.

೪ನೆ ವ್ಯರ್ಥೆಂದುಫಲ ಸಂಸ್ಕಾರವು.

ಸ್ಫುಟರವಿ ೦-೧೪-೪೭-೨೪ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ೫-೨೫-೪೪-೦ ಭುಜ ೦-೪-೧೬-೦ ಕೋಟಿ ೨-೨೫-೪೪-೦ ಭುಜಜ್ಯೆ ೦-೩೪ ಕೋಟಿಜ್ಯೆ ೪-೬ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಗುಣಿತಲಿಪ್ತಾದಿ ೪-೫೧ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಯುಗ್ಮಪದವಾದ್ದರಿಂದ ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಚಂದ್ರ ೬-೦೪-೨೭-೫೭ ಗತಿ ಸಾಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ಮರುದಿಸ್ಸ ಇದೆವ್ರಕಾರ ಸಾಧಿತ ಚಂದ್ರ ೬-೨೬-೨೬-೪೧ ಈ ಯರಡರಾ ಅಂತರವೇ ಗತಿ ೭೧೪-೪೪.

೪ನೆ ಪ್ರಾಣಿಕಲಾಂತರ ಸುಸ್ಕಾರವು.

ಸ್ಫುಟರವಿ ೦-೧೪-೪೭-೧೪ ಅಯನಾಂಶ ೩೦-೧೦-೦-೦ ಸಾಯನರವಿ ೧-೧೦-೭-೧೪ ಇದೆ ಭುಜಕೋಟಿ ೧-೧೪-೫೭-೩೦ ಭುಜಜ್ಯಾ ೫-೧೧ ಕೋಟಿ ಜ್ಯಾ ೬-೧೧ ಅನೋನ್ಯ ಗುಣಿತ ೩೦-೯ ಇದನ್ನು ೪-೪೫ ಭಾಗವಾದ ೧೪೫ ಲಿಪ್ತಿಯಿಂದ ಗುಣಿಸಲು ೧೫೦-೪೦ ಇದೆ ಪ್ರಾಣಿಕಲಿ ಇದರಿಂದ ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟ ಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿ ೫-೫ ಇದನ್ನು ಸಾಯನರವಿ ಓಜವದಸ್ಥಾನಾದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಳದ ಚಂದ್ರ ೬-೧೪-೧೦-೫೦ ಗತಿ ೭-೧೪-೪೪ ಹೀಗೆ ರವಿಸ್ಫುಟ ಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಕಲಾಂತರದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಚಕ್ರಲಿಪ್ತಿಯಾದ ೧೦೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಿಪ್ತಾದಿ ಫಲ ರಹಿತ ಸ್ಫುಟರವಿ ೦-೧೪-೪೭-೩ ಗತಿ ೫೪-೭ ಇದೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರವ್ಯಾದಿ ಸಪ್ತಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವದ್ವಿಗುಣದ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಅನ|| ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಗ್ರಹಗಳಪ್ರಯೋಜನವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು|| ಗ್ರಹಣಗ್ರಹೋದಯಾಸ್ತತ್ಯಂಗೋನ್ನತಿಖಚರಯೋಗಕಾಲಿಸು |

ದೃಕ್ಸಿದ್ಧೆಂದು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಸ್ಯಾದೇವಂನೇತರಕ್ರಿಯಾಸುಬುಧೈಃ ||

ಟೀ|| ಗ್ರಹಣರವ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಾಸ್ತೋದಯ ಚಂದ್ರ ತ್ಯಂಗೋನ್ನತಿ ಗ್ರಹಯುಧ್ವ ಸಮಾಗಮಾತಿಗಳನ್ನು ದೃಕ್ಸಿದ್ಧ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ತಿಥ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ದೃಕ್ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಕೂಡದು, ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕರುಂಗುಳಂ ಕೃಷ್ಣಾ ದೈವಜ್ಞರಿಂದ ವಿರಚಿತವಾದ ದೃಗ್ಗಣಿತ ಪಂಚಾಂಗ ಖಂಡನವೆಂಬ ಪುಸ್ತಕವು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಂಟುಮಾಡಿಧಾರೆಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಅನ|| ಪರಾಂತಕಾಲ ಲಕ್ಷಣವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮು|| ಏಷ್ಯಗತಪರಸ್ವತಾಲಾಂತಾಗತರವಿಹಿಮಕರೌತುತುಲೌಹಿ |

ಸ್ಯಾತಾಂದರೈರಾಕಾಂತೆಭಾಗಾದೆಸ್ಸಮೌಭವತಾಂಚ || ೧೬ ||

ಟೀ|| ವ್ಯರ್ಥೆಂದುವಿನಿಂದಾ ತಿಥಿ ಸಾಧನದಂತೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅನುವಾಸ್ಯೆ ಫುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಆಪರಸ್ವಫುಳಿಗೆಗಳಿಂದಾ ರವಿ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತತ್ತ್ವಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಅನುವಾಸ್ಯೆಪರಾಂತತ್ವದಲ್ಲಿ ರವಿಚಂದ್ರ ರಿಬ್ಬರು ರಾಶ್ಯಾದಿ ವಿಕಲಾಂತ ಸಾಮ್ಯವಾಗುವರು ಪೂರ್ಣಿಮಾಂತತ್ವದಲ್ಲಿ ೬ ರಾಶಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ ಭಾಗಾದಿ ವಿಕಲಾಂತ ಸಾಮ್ಯವಾಗುವರು ಹೀಗೆ ಸಾಮ್ಯವಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಪುನಃ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಸಾಧಿಸಿ ಬೃಹದ್ ಫುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಗತಗಮ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತತ್ತ್ವಾಲ ಗ್ರಹ ಸಾಧಿಸಿದ ಭಂಗಾರವು ಪ್ರುಟಪಾಕ ಶೋಧಿತವಾದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಲ್ಮಷವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶ

ಸುವದೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಿಕಲಾಂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಾಮ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಇಂಥಾ ಶುದ್ಧವರ್ತಮಂತಕಾಲವೇ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲವು.

ಅನ|| ಗ್ರಹಣ ಸಂಭವಕ್ಷಣನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಪಾತೋನಚಂದ್ರಭಾಗೋರಂಶಾಸ್ತ್ವಿಂದ್ರಾಲ್ಪಭಾಗತೋಗ್ರಹಣಂ |

ಭವತೀಂದೊರಥಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಂಗ್ರಹಭಾಗತೋಲ್ಪಕಾಂಶಶ್ಚೈತ್ || ೧೭||

ಟೀ|| ಚಂದ್ರಸ್ಪುಟದಲ್ಲಿ ರಾಹುವಂ ಕಳೆದ ಶೇಷಭಾಗವು ೧೦ ಕ್ಕಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣವು ೯ ಕ್ಕಿಂತಲು ನ್ಯೂನವಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವು ಸಂಭವಿಸುವವು ಈಭಾಗಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದರೆ ಸಂಭವಿಸಲಾರದೆಂದಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅನ|| ವಿಕ್ಷೇಪಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಪಾತೋನಚಂದ್ರಕೇಂದ್ರೋದಿತದೊರಬ್ಜ್ಯತರ್ದ್ಯವಹ್ನಿನಿಹತಾಚೈತ್ |

ಕೇಂದ್ರವದಾಶಾನಶತ ಸ್ಯಾದ್ವಿಕ್ಷೇಪ ಕಲಾತ್ಮಕಶಶಿನ|| ೧೮||

ಟೀ|| ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರ ಭುಜಜ್ಯೆಯನ್ನು ೩೬ ಮುನ್ವತ್ತಾರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು, ಕಲಾತ್ಮಕವಿಕ್ಷೇಪವಾಗುವದು, ಕೇಂದ್ರ ಮೇವಾದಿಯಾದರೆ ಉತ್ತರವಿಕ್ಷೇಪ ತುಲಾದಿಯಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣವಿಕ್ಷೇಪವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅನ|| ರವಿಚಂದ್ರ ರಾಹುಬಿಂಬಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಪುಟ್ಟಿತಹತಮಂದಗತಿರ್ದೈವನಿದಿರ್ದೈವನುರೂಪಹೃತಲಬ್ಧಂ |

ರವಿಬಿಂಬಮಥನಿಧೋಸ್ಯಾತ್ಪಾಂಗಹತಾಧ್ಯಾಪ್ಯಪ್ರಶಕ್ತಭಕ್ತಾಚ್ಚೈ || ೧೯||

ಖಖರಶಹತವಿಧುಗತಿರಗನಿಗಮಾಗಮವದಸಂಹೃತಾದ್ಭೂಮಿ ||

ಬಿಂಬಸ್ಯಾಧಪಿಸೂರ್ಯಸ್ಪುಟಗತಿಸಂಸ್ಕಾರಮಿಹವಿಧೇಯಂ || ೨೦||

ಲಿಪ್ತಾವಿಲಿಪ್ತಿ ಕಾಭಿರ್ಮನುಸುರಮಿತಿಭಿರ್ಮಿಶುದ್ಧ ಮಿಹಿರಗತಿಃ |

ಪುಟ್ಟಿತನಿಫ್ನಾನ್ವಾಂಬರಶಿವಭಕ್ತಾಲ್ಪಬ್ರಮಾನತಶ್ಯುದ್ಧಂ || ೨೧||

ಟೀ || ವಿಸ್ಪುಟ ಗತಿಯನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೦೯೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ

ಬಂದ ಲಬ್ಧವೆ ರವಿಬಿಂಬವು, ಚಂದ್ರಸ್ಪುಟ ಗತಿಯನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೦೮೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದಲಬ್ಧವೇ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವ್ಯಾಪಕಕಲಾದಿಯು, ಪುನಃ ಚಂದ್ರಸ್ಪುಟ ಗತಿಯನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೪೪೪೭ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಕಲಾದಿ ಲಬ್ಧವೇ ರಾಹು ಬಿಂಬವು, ಆದರೆ ಈರಾಹುಬಿಂಬವು ಶುದ್ಧವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಸ್ಪುಟ ಸೂರ್ಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ೧೪-೩೩ ಕಳೆದು ನಿಂತ ಶೇಷವನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೧೧೦೯ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಕಲಾದಿ ಫಲವನ್ನು ರಾಹು ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಸ್ಪುಟ ರಾಹು ಬಿಂಬವಾಗುವದು, (ತನೋಬಿಂಬಕ್ಕೆ) ರಾಹು ಬಿಂಬವೆಂತ ರೂಢಿಯಾಗಿರುವದು.

ಅನ|| ಛಾಂಧ್ಯಛಾಂಧಕ ಪರಿಚ್ಛೇದೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಛಾಂಧಯತಿಸೂರೈನಿಂದುರೈಭಾಭ್ಯಾ ದಯತಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚಂದ್ರಂಹಿ |

ಬಿಂಬೋಭಯಯೋಗದಳಾದ್ಧೀನೋವಿಕ್ಷೇಪಕೋಗ್ರಾಸಂ || ೨೦ ||

ಟೀ|| ಸೂರೈಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೇಛಾಂಧಕನು ಸೂರೈನೇ ಛಾಂಧ್ಯನು, ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಭೂಛಾಯೆ ಯಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದಂಥಾ ರಾಹುವೇಛಾಂಧಕನು, ಚಂದ್ರನೇ ಗ್ರಾಹ್ಯನು, ಭೂಛಾಯೆಗೆ, ಚಂದ್ರಪಾತವೆಂತಲು, ರಾಹುವೆಂತಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧವು, ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಬಿಂಬಗ ಳೆರಡನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಅಧಿಸಲು ಮಾನಯೋ ಗಾರ್ಧ ವಾಗುವದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪವು ಕಳಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಗ್ರಹಣಸ್ವರೂ ಉಂಟೆಂತಲು ಕಳಯುವದಕ್ಕಾಗದೆ ಅಧಿಕವಾದರೆ ಗ್ರಹಣಸ್ವರೂ ವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಮುಂಚೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಾದಿಗಳು ಸ್ಫೂ ಲರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಅನ|| ಗ್ರಹಣಗ್ರಾಹ್ಯೋಪಾಯವು.

ಮು|| ವಿಕ್ಷೇಪೋದ್ಯಧಿಕೋಬಿಂಬೈಕ್ಯಾರ್ಧಾನ್ನ ಸಂಭವದ್ಗ್ರಹಣಂ |

ಗ್ರಾಸಕಲಾಗ್ರಾಹ್ಯತನೋರಧಿತಾಶ್ಚೈದ್ಧಿ ಬಿತ್ತೋಧಿಕಶ್ಚೈದ್ಧಿ || ೨೧ ||

ಟೀ|| ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ನಿಂತ ಶೇಷವೆ ಗ್ರಾಸಲಿಪ್ತಾದಿಯು, ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು ವಿಕ್ಷೇಪವು ಅಧಿಕ ವಾದರೆ ಗ್ರಹಣವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿದರ್ಶನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಅನ|| ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಬಿಂಬಾರ್ಧಯೋಗವರ್ಗವಿಕ್ಷೇಪಂವರ್ಗಿತಂವಿಶೋಧ್ಯಮಿತಿಃ |

ಮೂಲಂಪ್ರಾಪ್ತಹತಂವ್ಯರ್ಕ್ಕಂಧೋರೈತಿತ್ವಲಂಸ್ಥಿತಿದಳಂಸ್ಯಾತ || ೨೨ ||

ಟೀ || ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಧ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗವನ್ನು ಕಳೆದ ನಿಂತಶೇ ಷಕ್ಕೆ ಮೂಲವನ್ನುಮಾಡಿ ಆಮೂಲ ಲಬ್ಧವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಕ್ಕೆಂದು ಗತಿಯಾದ ಭಾಗತಿ ಬದ ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆಗಳೇ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ಫುಳಿಗೆಗಳು ಸ್ಥಿತ್ಯ ರ್ಧವೆಂದರೆ, ಗ್ರಹಣವು ಸ್ವರೂಪಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು ಇರುವ ಆಧ್ಯಂತ ಫುಳಿಗೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅನ|| ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಸಬದದಲ್ಲಿ ವಿಮುರ್ದಾರ್ಧ ಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಬಿಂಬಾಂತರಾರ್ಧ ವರ್ಗವಿಕ್ಷೇಪಂವರ್ಗಿತಂವಿಶೋಧ್ಯತಃ |

ಮೂಲಂಪ್ರಾಪ್ತವಿನಿಫುಲಂವ್ಯರ್ಕ್ಕಂಧೋರೈತಿಭಾಜಿತಂವರ್ಧ || ೨೩ ||

ಟೀ|| ಗ್ರಾಹ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನವಾಗಿ ರುವದನ್ನು ಕಳೆದ ಶೇಷವನ್ನು ಅರ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಿಂಬಾಂತರಾರ್ಧವಾಗುವದು ಈ

ಬಿಂಬಾಂತರಾರ್ಧ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗವು ಯಾವಾಗ ಕಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತೆಯೋ ಆಗ ಸಂಪೂರ್ಣಗ್ರಾಸವಾಗುವದು ಹಾಗೆ ಕಳದಶೇಷದ ಮೂಲವನ್ನು ಒಂದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತವೆಂದು ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಿಂಬ ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆಗಳು ವಿಮರಾರ್ಧವು (ವಿಮರಾರ್ಧವೆಂದರೆ) ಗ್ರಾಹ್ಯಬಿಂಬ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಬಿಂಬಪ್ರಮಾಣವಾತ್ರಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧಿಕವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವರ್ಯಂತರ ಇರುವ ಫುಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವೆಂಬದಾತಿಯೆತಕ್ಕದ್ದು ಈ ವಿಮರಾರ್ಧವು ಸಂಪೂರ್ಣಗ್ರಾಸ ಬಾರ ಇದ್ದಾಗ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಯೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ತಿಳಿಯಲು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೆ ಇದೆ.

ಅನ|| ಸ್ವರ್ಮ ಮೋಕ್ಷ ಮಧ್ಯಕಾಲಕ್ಷೋನೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಸ್ವರ್ಮಸ್ಥಿತಿರಹಿತಸ್ವರ್ಮಾಂತಸ್ವರ್ಮಕಾಲಇತಿಜಾನೆ |

ಪರ್ಮಾಂತವವಮಧ್ಯಮೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಸಂಯುತಸ್ತುಮುಕ್ತಿರಿತಿ|| ೧೬||

ಟೀ|| ಪೂರೋಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಿರೀಕೃತ ಪರ್ಮಾಂತಕಾಲವೇ ಗ್ರಹಣಮಧ್ಯಕಾಲವು. ಈಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಫುಳಿಗೆಗಳು ಕಳದರೆ ನಿಂತ ಶೇಷವೇ ಗ್ರಹಣಸ್ವರ್ಮಕಾಲ ವಾಗುವದು, ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಫುಳಿಗೆ ಕೂಡಲು ಗ್ರಹಣ ಮೋಕ್ಷಕಾಲ ವಾಗುವದು, ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿದ್ದೆ ಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು. (ಆಧ್ಯಂತ) ಮದರೆ ಗ್ರಹಣ ಸ್ವರ್ಮ ಮೊದಲು ಗ್ರಹಣ ಮೋಕ್ಷದವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವಂಥಾ ಫುಳಿಗೆಗಳೆಂದಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅನ|| ನಿಮಾಲನೋನ್ಮಿಲನಕಾಲಕ್ಷೋನೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಸ್ವರ್ಮವಿಮರೋನ್ಮಿಯಂನಿಮಾಲನಕಾಲಶ್ಚಮುಕ್ತಿಮರ್ದನ |

ಸಂತೋನ್ಮಿಲನಕಾಲಸ್ಯಾತ್ಮರ್ದಗ್ರಾಸತೋವಿಧೋಗ್ರಹಣೆ|| ೧೭||

ಟೀ|| ಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಮರಾರ್ಧವನ್ನು ಕಳದ ಶೇಷವೇ ನಿಮಾಲನ ಕಾಲವು ಪರ್ಮಾಂತ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಮರಾರ್ಧವನ್ನು ಕೂಡಲು ಉನ್ಮಿಲನ ಕಾಲವಾಗುವದು, ವಿಮರಾರ್ಧವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿದರೆ ಬಿಂಬಾದರ್ಯನ ಕಾಲ ವಾಗುವದು, ಬಿಂಬಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಂಬಕ್ಕಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಿಂಬ ಕಾಣದೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವದಕ್ಕೆ ಬಿಂಬಾದರ್ಯನವೆಂದಭಿಪ್ರಾಯವು. ಈನಿಮಾಲನೋನ್ಮಿಲನಕಾಲವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವವು.

ಅನ|| ಗ್ರಾಸಾಂಶ ಪರಿಮಾಣಕ್ಷೋನೋಪಾಯವು.

ಮಾ|| ಗ್ರಹಣೆಗ್ರಾಸಕಲಾದ್ಯಂಕಲಾಹತಂಭಾದ್ಯಬಿಂಬಲಿಪ್ತಾದ್ಯಂ |

ಗ್ರಹಣಕ್ಷೇತ್ರಕಲಾಸ್ಯುತ್ಪ್ರರಾಶಿಕತಂಕಲಾವಶಾತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ|| ೧೮||

ಟೀ || ಗ್ರಾಹ್ಯಬಿಂಬ ಲಿಪ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೋಡನಾಂಶ ೧೬ ಭಾಗಗಳಾದರೆ
ಗ್ರಾಸಲಿಪ್ತಾದಿಗೆ ಎಷ್ಟಾಗುವದೆಂಬುವದನ್ನು ತ್ರೈಕಾಂಶದಿಂದ ಗ್ರಾಸಾಂಶವನ್ನು
ಕಾಣಬೇಕು.

ಅವ || ಸ್ವರ್ಮೋಕ್ಷಾದಿ ದಿಕ್ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮು || ದಕ್ಷಿಣವಿಕ್ಷೇಪೋಯದ್ಯುತರಗೋಳಭವೆಳ್ಳವದಿಕ್ಸ್ವರ್ಮಃ |

ನಾಯುದಿಶಿಮುಕ್ತಿರಿದೋಪಿತಾಪಿತಮನೈರುತತ್ವತ್ವಃ || ೮೯ ||

ಉತ್ತರವಿಕ್ಷೇಪೋಯದಿದಕ್ಷಿಣಗೋಳಗ್ನಿ ಭಾಗತಸ್ವರ್ಮಃ |

ನೈರುತಿಮೋಕ್ಷಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾಪಿತನಾಯುಶಂಭುಹರಿತೇತ್ಯ || ೯೦ ||

ಟೀ || ದಕ್ಷಿಣ ವಿಕ್ಷೇಪವಾದರೆ ಉತ್ತರಗೋಳದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯ ಸ್ವರ್ಮವಾಗು
ವದು, ನಾಯವ್ಯ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು, ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಲನವು ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ
ಉನ್ನಿಲನವು ಆಗುವದು, ಉತ್ತರ ವಿಕ್ಷೇಪವಾದರೆ ಆಗ್ನೇಯ ಸ್ವರ್ಮವು ನೈರುತ್ಯ
ಮೋಕ್ಷವು ನಾಯವ್ಯ ನಿಮಿಲನವು ಈಶಾನ್ಯೋನ್ನಿಲನವು.

ಅವ || ಬಿಂಬಾದರ್ಮನ ಪರಮಾವಧಿಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮು || ಬಿಂಬಾದರ್ಮನಮಂಭರಸಂಭವನ್ನಾಸ್ತಂಭವೆದ್ವಿಮರ್ದಶ್ಚ |

ಪರಮಾದ್ಯಂತಸ್ಯತುನಸ್ಯಾನ್ಮಾಡೀಚತುಷ್ಪತ್ಯಯಾದಧಿಕಂ || ೯೧ ||

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹವಿಮರ್ದೋನಭೃಶಂಸ್ಯಾದಸ್ತಿಚೇದ್ವಿಘಟಿಕಾನಾಂ |

ಪಂಚದಶಾನಾಂ ದ್ವಿಗುಣಾದಾದ್ಯಂತಾದರ್ಮದರ್ಮನಂನಭವತೇ || ೯೨ ||

ಟೀ || ಬಿಂಬವು ಕಾಣದೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ನಿಮಿಲನೋನ್ನಿಲನಾ
ದ್ಯಂತವಾದ ಬಿಂಬಾದರ್ಮನ ಪರಮಾವಧಿ ಘಳಿಗೆ ೪ ಕ್ಲಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ
ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಾದರ್ಮನ ಪರಮಾವಧಿ ೦-೨೦- ಮು
ವ್ಯತ್ಯು ವಿಘಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಅವ || ಗ್ರಹಣವರ್ಣ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮು || ಭಾನೋಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಸೇವಿರಳತಮಸ್ಸಂಪ್ರಕಾಶತೇ ಗತಿ |

ತಾರಾಪರಿಧೃಶ್ಯಂತಕೇಚಿತ್ತ್ವಚರಾಶ್ಚ ದೃಷ್ಟಿವಿಷಯಾಸ್ಯ || ೯೩ ||

ಜನಿತವಾದಗ್ರಾಸೇಬಿಂಬೇಚಂದ್ರಸ್ಯಧೂಮ್ರವರ್ಣಂಹಿ |

ಸ್ಯಾತ್ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮರ್ದಿಧೂಮಂತಾಮ್ರಂಚದೃಶ್ಯತೇಪೂರ್ಣ || ೯೪ ||

ಟೀ || ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಸ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಅಲ್ಪವಾಗಿ
ಪ್ರಕಾಶ ಉಂಟಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಗ್ರಹಗಳು ಪರಿಧೃಶ್ಯಮಾನಗಳಾಗುವವು, ಚಂ
ದ್ರನಿಗೆ ಪಾದಗ್ರಾಸವಾದರೆ ಧೂಮ್ರವರ್ಣವು ಅರ್ಧಗ್ರಾಸವಾದರೆ ಕಪಿಲವರ್ಣವು
ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಸವಾದರೆ ಕೃಷ್ಣತಾಮ್ರವರ್ಣವು ಉಂಟಾಗುವದು.

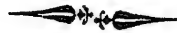
ಅನ|| ಕ-ಕಣಗ್ರಹಣ ಚ್ಚೋನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಛಾದ್ಯಾರ್ಕ ಬಿಂಬತೋಲ್ಪಂಭಾದಕಶೇಖಿಂಒಮಬ್ಜವಿಕ್ಷೇಪಃ |

ಶೂನ್ಯಂಚೈಕ್ಯಂಕಣಮಿವಭಾಸೋರ್ದಿಂಒಸ್ಯದೃಶ್ಯತಪದಿತಿ|| ೩೫||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಂಕರ ಭಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತೆ ಖಚರದರ್ಪಣೆ

ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯಃ ಪಂಚಮೀತಃ.

ಟೀ || ಛಾದ್ಯ ಬಿಂಬವಾದರವಿ ಬಿಂಬಕ್ಕೆಂತಲು ಛಾದಕ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ನ್ಯೂನವಾಗಿ ವಿಕ್ಷೇಪ ಶೂನ್ಯವಾದರೆ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬದಂತೂ ಕಂಕಣಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತೆ, ಈಕಂಕಣ ಗ್ರಹಣವು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ್ಯು ರವಿಗೆ ಚಂದ್ರವಿಕ್ಷೇಪಾಧೀನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

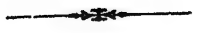
ವ್ಯರ್ಥೈದು ೫-೮೫-೩೫-೧೯ ಗ ೬೬೦-೩೩ ಗಮ್ಯಪರ್ಮ ೨೪-೧ ದಿನಾರ್ಧ ೧೫-೪೩ ಸೂರೋದಯಾದಿ ಪರ್ಮ ೩೯-೪೮ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಹಃಪ್ರಮಾಣ ಕಳದ ಅಸ್ತಾದಿಪರ್ಮ ೮-೧೪ ತತ್ಕಾಲ ರವಿ ೦-೧೯-೧೦-೨೦ ಚಂದ್ರ ೬-೧೯-೧೦-೨೦ ರಾಹು ೦-೧೩-೩೬-೧೦ ಇಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ರಾಹ್ಯಂತರ ಭಾಗವು ೧೨ ಕ್ಕಿಂತ ಕ್ಷು ಯಾದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಹಣ ಸಂಭವಿಸುವದು ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರ ೬-೫-೩೪-೧೦ ಭುಜಃ ೦-೫-೩೩-೫ ಜಾ ಭಾಗಾದಿ ೧-೪೩-೮೧ ಇದನ್ನು ೩೬ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ೬೦ ರಿಂದ ಲಬ್ಧ ೨೮-೧೬ ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರ ತುಲಾದಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಓಜಪದ ದಕ್ಷಿಣ ಶರವಾಯಿತು ಚಂದ್ರಸ್ಥುಟ ಗತಿ ೩೩೦-೦ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ೧೪೮೨ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಹದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವ್ಯಾಸಕಲೆ ೨೯-೩೮ ಪುನಃ ಚಂದ್ರಗ ತಿಯನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ೪೪೪೩ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಲತಮೋ ಬಿಂಬ ೯೮-೪೬ ಇಲ್ಲಿ ರವಿಗತಿ ೫೮-೩ ಇದರಲ್ಲಿ ೧೪-೩೩ ಕಳದ ಶೇಷ ೪೩-೩೪ ಇದನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ೧೦೮೮ ರಿಂದ ಭಾಗಿತಿ ಬಂದಕಲಾದಿ ೨೩-೩೫ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ತಮೋಬಿಂಬಕಲೆ ೯೮-೪೬ ರಲ್ಲಿ ಕಳಯಲು ೩೫-೧೧ ಸ್ಥುಟತಮೋ ಬಿಂಬವಾ ಯಿತು. ಈಬಿಂಬದ್ವಯ ಯೋಗಾರ್ಥ ೫೦-೧೩ ಇದರಲ್ಲಿ, ವಿಕ್ಷೇಪ ೨೮-೧೬ ಕಳದ ಶೇಷ ೨೪-೯ ಇದೆ ಗ್ರಾಸಲಿಪ್ತಿಃ ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಥ ವರಗ ೨೩೪೩-೩೦ ವಿಕ್ಷೇಪವರಗ ೩೯೯-೦ ಈಯರಡು ವರಗಗಳ ಅಂತರ ೧೯೪೮-೩೦ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ೪೪-೯ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ವ್ಯರ್ಥೈದು ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿತಿಬಂದ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಘಳಿಗೆ ೩-೫೫ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಕಳದ ಪರ್ಮಾಂತವೆ ಗ್ರಹಣ ಸ್ವರ್ಮಕಾಲ ೪-೨೧ ಪರ್ಮಾಂತವೆ ಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲ ೮-೧೬ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಹಣ

ವೋಕ್ಷಕಾಲ ೧೨-೧೧ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ದ್ವಿಗುಣಿತದ ಗ್ರಹಣಾದ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕಾಲ ೭-೫೦ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಶಿಸ್ವರ್ಮ ವಾಯವ್ಯ ವೋಕ್ಷ ಕೃಷ್ಣ ತಾಮ್ರವರ್ಣ, ||೩÷ ತ್ರಯೋ ದಶಾಂಶಾಧಿಕಗ್ರಾಸ.

ಅನ್ಯ ಉದಾಹರಣೆ.

ಸರ್ವಜಿನ್ನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಶುಕ್ಲ ೧೫ ಶನಿವಾರ ಸೂರ್ಯೋದಯಾ ದಿವಸ್ಯ ೫೫-೬ ಅಹಃ ೨೪-೨೧ ಅಸ್ತಾದಿವಸ್ಯ ೨೬-೪೫ ತತ್ಕಾಲ ಸರ್ವಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ರವಿಃ ೯-೧೬-೨೩-೨೪ ಚಂದ್ರ ೩-೧೬-೨೩-೨೪ ರಾಹು ೩-೧೭-೩೯-೨೪ ಪುತೋನಚಂದ್ರ ೧೧-೨೪-೪೩-೫೧ ಭುಜಜ್ಯೋ ೦-೧೦ ೪೬ ಯುಗ್ಮ ಪದ ದಕ್ಷಿಣ ವಿಕ್ಷೇಪ ೬-೨೩ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ೩೦-೫೬ ತಮೋಬಿಂಬ ೪೪-೫೩ ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಥ ೫೩-೫೪ ಗ್ರಾಸ ೫೧-೨೩ ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಥ ವರ್ಗ ೩೩೫೨-೨೪-೩೬ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗ ೪೧-೩೬-೯ ಅಂತರ ೩೩೧೦-೪೪-೨೩ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ೫೩-೩೨ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥೈದು ಗತಿ ೩೪೪-೩೬ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ೪-೩೪ ಚಂದ್ರ ತಮೋಬಿಂಬಾ-ತರಾರ್ಥ ೨೬-೫೪ ಇದರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗ ಕಳದ ಶೇಷದ ಮೂಲ ೨೬-೩ ಇದನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ವ್ಯರ್ಥೈದು ಗತಿ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ವಿಮುರ್ಧಾರ್ಥ ೨-೬ ಅಸ್ತಾದಿವಸ್ಯ ೨೨-೩ ನಿಮಿಲನ ೨೪-೩೯ ಮಧ್ಯಕಾಲ ೨೬-೪೫ ಉನ್ಮಿಲನ ೨೪-೫೧ ಬಿಂಬಾಧರ್ಮನ ೪-೧೨ ವೋಕ್ಷ ೩೧-೨೩ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಮಾಣ ೩೧-೪೪ ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯ ಬಿಂಬಯೋಗಾರ್ಥ ವಿಕ್ಷೇಪಯೋಗ ೬೪-೨೧ ಗ್ರಾಹದ ಗುಣಿತ ೩೧-೩೦-೪೪ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ೫೫-೫೩ ಇದರ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ೪-೩೦ ಹೀಗೆ ಸುಲಭೋಪಾಯಗಳು ಇವೆ, ದಶಾಂಶಾಧಿಕ ಸಂಪೂರ್ಣಗ್ರಾಸ (೧||=) ಕೃಷ್ಣ ತಾಮ್ರವರ್ಣ ಈಶಾನ್ಯ ಸ್ವರ್ಮಪ್ರೇರುತ್ಯ ನಿಮಿಲನ, ಆಗ್ನೇಯೋ ನ್ಮಿಲನವಾಯವ್ಯವೋಕ್ಷಂ.

ಇಂತು ಖಚರದಪ್ರಣಕ್ಕೆ ಭಾವಬೋಧಿನಿ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಿನೋಳ್
ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯಂ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀ

ಖ ಚ ರ ದ ವ ಃ ಷಃ.

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭಃ.

ಅವ || ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮು|| ಹೃದಾಕಾಶಮಧ್ಯೆ ಚಿದಾದಿತ್ಯ ಬಿಂಬಂ ಸದಾ ಭಾತಿಯದ್ಭಾ ಸತಂಸ್ವಪ್ನ
ಭಾಭಃ | ಸಮಸ್ತಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾದುಪಾಸ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನಾನಾ
ನಿಯತ್ರಪ್ರಭಾಂತಿ|| ೧||

ಹೀ || ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆಕಾಶ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶ
ಮಾನವಾದಂಥಾ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರು
ವದೋ ಅದೇ ಸಕಲ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶಕರವಾದದ್ದಾಗಿರುವದು. ಯೇ ಜ್ಞಾನ
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಗೆ ಯೆದುರಾಗಿ ಇತರವಾದಂಥಾ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳ ತೇಜಸ್ಸು
ಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದಿಲ್ಲವೇ ಅಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಭಾವಿಸುವೆವು.

ಅವ || ನತಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಪರಾಂತಾರ್ಕವಿಶೋಧಿತಲಗ್ನಸ್ಥಿತರಾಶಿಭಾಗಲಿಪ್ತಾ ದ್ಯಾಃ |

ಪಂಚಹತಾಃ ಮಾನದೃತಾಃ ದ್ವಿಘ್ನಾಂಶದ್ಯಾಯಥಾಮಾನಂ || ೨||

ಲಂಬನದಿನಗತಘಟಿಕಾಬಾಣವಿಧೌಶೋಧಿತಾಶ್ಚ ಪೂರ್ವನತಂ |

ಬಾಣವಿಧುರವಶೋಧ್ಯಾಯದಿಲಂಬನದಿನಗತನತಂಪಶ್ಚಾತ್ || ೩||

ಹೀ|| ಪರಾಂತಕಾಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ದೃಕ್ಸಿದ್ಧಸ್ಥುಟ ಪರಾಂತರವಿರುನ್ನು ಕಳೆದು
ನಿಂತರಾಶ್ಯಾದಿಯನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಸ್ವರ್ದ್ಧಿಸಿ ಭಾಗಾದಿಯನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ
ಯಥಾವಿಧಿ ಸವರ್ದ್ಧಿಸಲು ರಾಶ್ಯಾದಿಯೆ ಲಂಬನ ದ್ಯುಗತ ವಾಗುವದು. ಈಲಂಬನ
ದ್ಯುಗತ ಘಟಿಕೆಯನ್ನು ೦೫ ಘಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ನಿಂತ ಶೇಷವೇ
ಪೂರ್ವನತ ಘಳಿಗೆ ಯಾಗುವದು ೦೫ ಘಳಿಗೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ೦೫ ಘಳಿಗೆ
ಯಷ್ಟೆ ಕಳೆದು ನಿಂತ ಶೇಷವೇ ಪಶ್ಚಿಮನತ ಘಳಿಗೆ ಯಾಗುವದು (ಉಪಕರ
ಣಾಧ್ಯಾಯ ಶ್ಲೋಕ ೧೩.)

ಅವ || ಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲ ಲಂಬನವು.

ಮು|| ನತಘಟಿಕೊನಿತಮಿಶತಿನಿಹತಂನತಮೇತದೇವವಪ್ಪಿಪ್ಪು ||

ಸೌವ್ಯಸ್ವದೇಶವಿಷುವತ್ಕರ್ಣದ್ವಿಗುಣೇನವಪ್ಪಿಪ್ಪಿನಿತನ || ೪||

ಭಾಜಿತಲಬ್ಧಿಂಲಂಬನಮಿಹಮಧ್ಯಗ್ರಹಣಕಾಲಜಂಶುದ್ಧಂ ||

ಸೌತ್ವಾಗ್ರಗ್ರಹಣಾತ್ಪರವಣಿಶೇಷಧ್ಯಂಪಶ್ಚಾತ್ಕಪಾಲತೋಯೇಜ್ಯಂ || ೫||

ಏತಲ್ಲಂಬನಸಂಸ್ಕೃತದರ್ಮಾಂತೋಗ್ರಹಣಮಧ್ಯಕಾಲಸ್ಯಾತ್ ||

ರವಿಚಂದ್ರರಾಹುಗತಯೋರ್ಲಂಬನನಿಹತಾಋತರ್ಮಸಂಭಕ್ತಾ || ೬||

ಫಲಂಕಲಾದಿಭವತೋರ್ವಾಹ್ನಿ ರಹಿತಮಿತರಥಾಪರಾಹ್ನಿ ||

ರವಿಶಶಿನೋರ್ಗ್ನಿ ಪ್ತಾದಿಷುಕೂರ್ವಾಹ್ನಿ ಸ್ತುಪ್ರವರಿತ್ಯನ || ೭||

ಟೀ||ನತಘಟಿಕೆಗೆ ವಿಘಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಂ-ಎರಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನತಘಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ಸ್ವದೇಶ ವಿಷುವತ್ಕರ್ಣವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಫಲವೇ ಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲ ಲಂಬನ ವಾಗುವದು ಪೂರ್ವನತವಾದರೆ ಈಲಂಬನವನ್ನು ಪರವಾಂತ ಘಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು ಪಶ್ಚಿಮನತವಾದರೆ ಪರವಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು ಶುದ್ಧ ಸ್ಫುಟ ಪರವಾಂತ ಗ್ರಹಣ ಮಧ್ಯಕಾಲ ವಾಗುವದು, ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರವಾಂತಕಾಲಕ್ಕೆ ರವಿ ಚಂದ್ರ ರಾಹುಗಳನ್ನು ತತ್ಕಾಲ ಗ್ರಹ ಸಂಧಿಸಬೇಕು.

ಅವ || ದ್ವಿತೀಯನತಸ್ಫುಟಾರ್ಕ ಸಾಧನೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಅಥಲಂಬನಸಂಸ್ಕೃತಪರವಾಹರ್ದಳನಾಡಿಕಾಂತರಂಹಿನತಂ ||

ಭವತಿದ್ವಿತೀಯಮತದ್ವಾಣಹೃತಾ ದ್ರಾಶಿಭಾಗಲಿಪ್ತಾಧ್ಯಂ || ೧||

ಫಲಮತತ್ಪಾಗ್ರಗ್ರಹಣೇಭಾನೌಶೇಷಧ್ಯಂತುಪಶ್ಚಿಮಕಪಾಲಿ ||

ಯೋಜ್ಯೇಭವದಯುಸ್ಫುಟಾರ್ಕ ಶ್ವಲನಾಂಶಸಂಯುತುಕಾರ್ಯ || ೨||

ಟೀ || ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ಫುಟ ಪರವಾಂತಕ್ಕೆ ದಿನಾರ್ದಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳ ಅಂತರವೇ ಪ್ರಾಕೃತ್ಯಾನ್ವತವು, ಈನತವನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ರಾಶ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಚ್ಯುತವಾದರೆ ಪರವಾಂತಸ್ಫುಟ ರವಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಿಸುವದು ಪಶ್ಚಿಮನತವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಸ್ಫುಟಾರ್ಕ ವಾಗುವದು. ಈ ಸ್ಫುಟಾರ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಯನಾಂಶ ಕೂಡಿ ಚಕ್ರವಿಘಟಿಕೆಗೆ (ಮಂದಸ್ಫುಟಾಧ್ಯಾಯ ಕೋ ೨೦) ಉತ್ತರೀತ್ಯಾ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು.

ಅವ || ನತಿಸಾಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ವ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗ್ರಹಣ ದರ್ಶನ
ಸ್ಥಾನದ ಕ್ಷಣೋತ್ತರ ಯೋಜನ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮೂ|| ಸಾಯನಖಾರ್ಕೃದ್ಭವಚರವಿಘುಚೇತತಯಸ್ತುತ್ವರ್ಮನಿಹತಾಸ್ತಾಃ |
ಋಷಿವ್ಯಸಿಫುಷ್ಣಶ್ಚತ್ವರಿಃಕೃತಃಕುಲಮುಖ್ಯಃಸಂಯತಾಃ || ೧೦||
ಖರಸಾಹತವಿಘುಪದ್ಧಾಶ್ಚಫಲಮುಪಸೌಖ್ಯಯ್ಯಾಸುಗ್ಜನತಂ |

ಹೀ|| ಸಾಯನಸೂರ್ಯನಿಂದ ಸಂಪಾಸಿತವಾದ ಚರವಿಘುಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿದ
ಗುಣಿಶಿ ಸ್ವದೇಶ ವಿಷುವಫಾಯಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಯೋಜನಾತ್ಮಕ ಲಬ್ಧಿ
ವನ್ನು ಸಾಯನಖಾರ್ಕ ಮೇಷಾದ ಯಾದರೆ ಉತ್ತರಯೋಜನವಂತಲು ತುಲಾದಿ
ಯಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಯೋಜನವಂತಲು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಅವ || ಸ್ವನಿವಾಸಸ್ಥಾನದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ವಿಷುವದ್ವೇ ಖಾಂತರಾಳ ಯೋಜನ
ಜ್ಞಾನವು ನತಿಸಾಧನವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಮೂ|| ಸ್ಥಾಪ್ಯಸ್ವದೇಶವಿಷುವಿಭಾಯಾ ಸಂಶೋಧಿಕೌದ್ವರತಗುಣೀತ || ೧೧||
ವಿಷುವತ್ಪ್ರಭಾಹಿದಕ್ಷಿಣಯೋಜನರೂಪಾಸ್ವಪೇಶತೋಭವತಿ |
ಉತ್ತರದಿಕ್ಯಂಭವಚರಫಲಮುಪಸೌಖ್ಯಯೋಧ್ಯಮನ್ಯಥಾಯೇಜ್ಯಂ || ೧೨||
ಕರಹತಯೋಜನತತ್ತ್ವವಿಭಕ್ತಾಪ್ತಬ್ಧಂಭವದಪನತಿಶ್ಚ ||

ಹೀ|| ವಿಷುವಫಾಯಿಯನ್ನು ೩೬೦ರಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಶೇಷವನ್ನು ವಿಷುವಫಾಯಿ
ಯಿಂದ ಗುಣಿಶಿ ಗೋಮಾತ್ರ ಗಣಿತ ಸ್ವಾಯವಾಗಿ ಯಥಾಸ್ಥಾನ ಸವರ್ಣಿ
ಸಲು ಸ್ವದೇಶ ನಿರಕ್ಷಾಂತರ ದಕ್ಷಿಣಯೋಜನಾತ್ಮಕ ವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವ ಶ್ಲೋ
ಕೋಕ್ತಿಯೋಜನವು ಉತ್ತರ ಚರಯೋಜನವಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಂತರಯೋಜನದಲ್ಲಿ
ಕಳೆಯುವದು ದಕ್ಷಿಣ ಚರಯೋಜನವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಈ ಯೋಜನವನ್ನು
ದ್ವಿಗುಣಿಶಿ ೨೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧಿವೇ ಅಪನತಿ ಯಾಗುವದು, ದಕ್ಷಿಣ ಚರ
ಯೋಜನವಾಗಿದ್ದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಪನತಿಯಂತಲು ಉತ್ತರಚರವು ದಕ್ಷಿಣ ಚರಯೋ
ಜನಕ್ಕಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾದರೆ ಶೇಷದಿಂದ ಸಾಧಿತವೆ ಉತ್ತರಾವನತಿಯಂತಲು ಕಡ
ಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಚರಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶೇಷದಿಂದ ಸಾಧಿತವೆ ದಕ್ಷಿಣಾ
ಪನತಿಯಂತಲು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅವ|| ಎಷ್ಟು ಪರಮಸ್ಮಾರವು.

ಮು|| ಮಧ್ಯವಿಲಂಬನಕಾಲಸ್ಥುಟಪರಾಧಾನೀಯೇಭ್ಯಾ ರಂತಮಸು|| ೧೩||
 ಅವನತಿವಿಕ್ಷೇಪದಿಶೋರೈಕ್ಯೇಯೋಗೋನ್ಯಥಾ ಯೋಗಸ್ಯಾತ್ |
 ನತಿಶರಯೊರುಭಯೊರವ್ಯಧಿಕತ್ವಾದನಧಿಕತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ|| ೧೪||
 ವಿರಳಂಸ್ಥುಟವಿಕ್ಷೇಪಸ್ಯಾದಧಿಕಸ್ಯೈವದಿಗ್ವೃತ್ತತ್ವತಯೋ||

ಟೀ || ಮಧ್ಯಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಾಂತಕಾಲಿಕ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ
 ಧ್ಯಾಯೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ವಿಕ್ಷೇಪ ಸಾಧಿತಿ ಅನತಿಯನ್ನು ದಿಗೈಕ್ಯವಾದರೆ ಪರ
 ಸ್ಪರ ಕೂಡುವದು, ಭಿನ್ನದಿಕ್ತ್ವಾದರೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನವಾಗಿರುವದು
 ಕಳೆಯುವದು (ವಿಕ್ಷೇಪ ಸ್ಥುಟವಾಗುವದು) ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ವಿಕ್ಷೇಪದಿ
 ಕ್ತ್ವ ಯಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಅವ|| ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥಸಾಧನವು.

ಮು|| ಅಥರ ಚತಿಸೋರ್ದಿಂಬಾಭ್ಯಾಂಸಾಧ್ಯಾಸ್ಪರ್ಶಮೋಕ್ಷಕಾಲಭವೌ|| ೧೫||
 ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥಾದರಾಂತವಿರಹತಃ ಸಿಂಹಿತಾಕ್ರಮಣತೋಕಾರಾಢ್ಯ ||

ಟೀ || ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ರವಿ ಚಂದ್ರ ಬಿಂಬಗಳಿಂದಲು
 ನತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಕ್ಷೇಪದಿಂದಲು ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಘುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು
 ಪರಾಂತದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಸ್ಪರ್ಶಕಾಲವು ಕೂಡಲು ಮೋಕ್ಷಕಾಲವು ಆಗುವದು.

ಅವ|| ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಸ್ಥಿತಿರಣೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಸ್ಪರ್ಶಸ್ಥಿತಿವಿರಹಿತಪರಾಂತಸ್ಪರ್ಶಕಾಲಸಾಧಯೆಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ|| ೧೬||
 ಲಗ್ನಂತಸ್ತಾತ್ಸಪ್ತವಿಲಂಬನಮವಿಪ್ರಾರ್ಥಮುಕ್ತವದಿಕಸ್ಯಾತ್ |
 ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯುತದರ್ಶಾಂತ್ಯಾಪ್ಯರ್ಥಂನತಂಚಲಗ್ನಂಚ|| ೧೭||
 ಸಂಸಾಧ್ಯಮೋಕ್ಷಲಂಬನಮಾನೀಯ-ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೃತ್ತನಾವಿದುಸಾ |
 ಸ್ಪರ್ಶಾಲ್ಪಂಬನತೋಽಪ್ಯಂಭ್ಯಾಪ್ಯಾಂಶೋಽಸ್ಯಲಂಬನೇಜ್ಞಯಂ|| ೧೮||
 ತಸ್ಮಾನೋಕ್ಷವಿಲಂಬನಮುಪಪ್ರಾಪ್ತಗ್ರಹಣಕಾಲತೋರ್ಮಸ್ಯ |

ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾಲಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣೈಸ್ಪರ್ಶೋದ್ಧಲಂಬನಾದಧಿಕಂ || ೧೯ ||
ಮಧ್ಯವಿಲಂಬನಮಸ್ಮಾದಧಿಕಮೋಕ್ಷಸ್ಯಲಂಬನಂಭವತಿ |

ಟೀ|| ಪೂರೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪೋಕ್ಷಕಾಲಕ್ಕೆ ಲಂಬನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಲಂಬನವನ್ನು ಮದಾವರ್ದಿಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾಧನ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಜ್ಞತವಾದರೆ ಸ್ವರೂಪ ಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಲಂಬನಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವದು, ಪಶ್ಚಾನ್ನತವಾದರೆ ಅಧಿಕವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಪ್ರಾಜ್ಞತ ಕಾಲದ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದ ನಿರ್ದಯವು.

ಮು|| ಸ್ವರೂಪ ಮಧ್ಯಸ್ವಚ್ಛ ಲಂಬನಾಂತರಂ ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧತಾ ಪಾಗ್ರಹಣೇತು ಸಂಯುತಾತ್ || ೨೦ || ಸ್ವಪ್ಪಾಸ್ಥಿಸ್ಥಿತಿರ್ವ್ಯಾ ದಧಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷಯೋರೇವಂ ಕೃತಾದಂತರತಃ ಸ್ಫುಟಾಭವೇತ್ || ೨೦ ||

ಟೀ|| ಸ್ವರೂಪ ಮಧ್ಯ ಲಂಬನಾಂತರಗಳನ್ನು ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಲಂಬನಾಂತರಗಳನ್ನು ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು, ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದವು ಸ್ಫುಟವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಪಶ್ಚಾನ್ನತಕಾಲ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದ ನಿರ್ದಯವು.

ಮು|| ಸ್ವರೂಪ ಮಧ್ಯವಿಲಂಬನಾಂತರಮೇವಾಪ್ಯುಪಾಂತೇ ನತೇತ್ ||
ಸಿದ್ಧಿವಳಿವಿಶೋಧಿತಂ ಸ್ಫುಟಾಭವತ್ತಿಸ್ತಥಾ || ೨೧ ||
ಮಧ್ಯಮೋಕ್ಷ ವಿಲಂಬನಾಂತರಮುಕ್ತ ಲಮುತ್ರವಿಶೋಧಿತಾ |
ತ್ಸುಫುಟತರಾಸ್ಥಿತಿರ್ಮೋಕ್ಷ ಕಾಲಜಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತೇ || ೨೧ ||

ಟೀ || ಸ್ವರೂಪ ಮಧ್ಯಕಾಲ ಲಂಬನಾಂತರಗಳನ್ನು ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು, ಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಕಾಲ ಲಂಬನಾಂತರಗಳನ್ನು ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದವು ಸ್ಫುಟವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಗ್ರಹೋದಯಗ್ರಸ್ತಾಸ್ತಸಮಯಗ್ರಹಣಗಳ ಸಿದ್ಧತ್ವರ್ದ ನಿರ್ದಯವು.
ಮು|| ಗ್ರಹೋದಯಗ್ರಹಣೇತು ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾಲ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣೈಸ್ಪರ್ಶೋದ್ಧಲಂಬನಾದಧಿಕಂ || ೨೧ ||
ಯಥಾಗತತ್ರಾಪಿತಥಾಭವತೋಗ್ರಸ್ತಾಸ್ತತಃ ಪುರಸ್ಕರಣವೇವಾಪ್ಯುಪಾಂತೇ || ೨೨ ||

ಟೀ || ಗ್ರಸ್ತೋದಯವಾದರೆ ಪಶ್ಚಾನ್ನತಕಾಲ ಗ್ರಹಣೋತ್ತಿಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ
ಸ್ವುಟೀಕರಣದಂತೆಯೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಗ್ರಸ್ತಾಸ್ತವಾದರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞತ ಕಾಲಗ್ರಹ
ಣೋರೀತ್ಯಾ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಸ್ವುಟೀಕರಣ ಸಾಧಿಸಬೇಕು.

ಅನ|| ಪ್ರಾಜ್ಞತ ಸ್ವರ್ಯ ಪಶ್ಚಾನ್ನತಕಾಲ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಭವವಾದಾಗ್ಗೆ
ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ನಿರ್ಣಯವು.

ಮು|| ದಿನಾರ್ಧ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಣಸ್ಯಸಂಭವೋದಿನಾರ್ಧ ಕಾಲಸ್ಯಪರಿವಿಮೋಚನಂ|
ಭವೇದ್ಯದೀ ಹಾಗತಲಂಬನದ್ವಯೋರೈಕ್ಯೈನಸಂಯೋಗಕೃತಸ್ವುಟಸಿ ಥಿ||೮||

ಟೀ || ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾ ತ್ವರಸ್ವ ಸ್ವರ್ಯವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾತ್ಪರ ಮೋಕ್ಷವು
ಸಂಭವಿದರೆ ಸ್ವರ್ಯ ಮಧ್ಯ ಲಂಬನಗಳನ್ನು ವಂದಾಗಿ ಕೂಡಿ ಸ್ವರ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ
ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಸ್ವುಟವಾಗುವದು, ಮಧ್ಯ ಲಂಬನವನ್ನು ಮೋಕ್ಷಲಂಬನಕ್ಕೆ
ಕೂಡಿ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಸ್ವುಟವಾಗುವದು,
ಏವಂಚ ಮಧ್ಯಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರ್ಮಾಂತವೆ ಮಧ್ಯಕಾಲವು, ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವುಟ
ಸ್ವರ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ ಕಳೆಯಲು ಸ್ವರ್ಯಕಾಲ ವಾಗುವದು, ಸ್ವುಟಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥ
ಕೂಡಲು ಮೋಕ್ಷ ಕಾಲವಾಗುವದು, ಸ್ವರ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ
ಸಲು ಆದ್ಯಂತ ಪ್ರಣ್ಯಕಾಲವಾಗುವದು.

ಅನ || ಸುಪೂರ್ಣ ಗ್ರಹಣವಾದಾಗ್ಗೆ ನಿಮಿಲನೋ ನ್ತೀಲನ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥ ವಾಗಿ
ವಿಮುರ್ದಾರ್ಥ ಸ್ವುಟೀಕರಣೋಪಾಯವು.

ಮು|| ಪ್ರಾತ್ಪಕ್ಷಿ ಮೆಕಪಾಲೆದ್ವಿಕಪಾಲೆವಾಯಥಾಸ್ವುಟಸಿ ಥಿತ್ಯೋ |
ಲಂಬನಸೌಸ್ಯಾ ರೋಕ್ಷಸ್ತಕಲಗ್ರಾಪಿಮುರ್ದ ಳಯೇಸ್ಯಾತ್|| ೯||

ಟೀ || ಈಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿಯೆ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣೋತ್ತಪ್ರಕಾರ ವಿಮು
ರ್ದಧವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಜ್ಞತ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ ಪ್ರಾಕ್ಪ
ಶ್ಚಾನ್ನತ ಗ್ರಹಣಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಲಂಬನಾಂತರಗಳ. ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಿ
ನಲ್ಪಟ್ಟಿತೂ ಅದ್ವಂತೆಯೇ ಸ್ವುಸ್ಕರಿಸಲು ವಿಮುರ್ದಾರ್ಥ ಸ್ವುಟವಾಗುವದು.
ಈ ವಿಮುರ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ನಿಮಿಲನ ಕಾಲವಾಗು

ವದು, ಕೂಡಲು ಉನ್ನಿಲನ ಕಾಲವಾಗುವದು; ನಿಮಿಲನೋ ನಿನ್ನಿಲನಂತರವೆ
ಬಿಂಬಾದರ್ಶನಕಾಲವು.

ಅವ|| ಸ್ವರೈ ಮೋಕ್ಷಾದಿ ದಿಗ್ವಿವೇಚನವು.

ಮು|| ಉತ್ತರವಿಕ್ಷೇಪಯದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿರಗೋಳಮರುದ್ಧಿಶಿಸ್ವರೈ |
ಶಂಭುದಿಶಿಮುಕ್ತಿರಗ್ನಿಮಿಲನಮುಕ್ತಿಲನಂತುಸ್ತೈಋತ್ಯಾ || ೮೬||
ಯಾಮ್ಯುಕ್ತೈಋಯದಿಸ್ತೈಋತ್ಯಾಂಸ್ವರೈಃ ಸ್ವರೈಃ ಸ್ವರೈಃ ಸ್ವರೈಃ |
ಐಶಾನ್ಯಾದಿಶಿಮಿಲನಮುನ್ನಿಲನಮರುದ್ಧಿಶಿಚ್ಛೇಯ || ೮೭||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಧಂಕರ ಭಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತ ಖಚರದರ್ಪಣೆ
ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯಃ ಪದ್ಮಮಃ

ಪೀ|| ಉತ್ತರ ವಿಕ್ಷೇಪವಾದರೆ ಉತ್ತರಗೋಳದಲ್ಲಿ ವಾಯವ್ಯ ದಿಕ್ಸಂ
ರೈವು, ಈಶಾನ್ಯಮೋಕ್ಷವು, ಆಗ್ನೇಯ ನಿಮಿಲನವು, ಸ್ತೈಋತ್ಯಾ ನಿನ್ನಿಲನವು
ಸಂಭವಿಸುವದು, ದಕ್ಷಿಣ ವಿಕ್ಷೇಪವಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಳದಲ್ಲಿ ಸ್ತೈಋತ್ಯಾ ಸ್ವ
ರೈವು ಆಗ್ನೇಯ ಮೋಕ್ಷವು ಈಶಾನ್ಯ ನಿಮಿಲನವು ವಾಯುವ್ಯೋ ನಿನ್ನಿಲನವು
ಸಂಭವಿಸುವದಾಗಿ, ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಇಂತು ಖಚರದರ್ಪಣದ ಭಾವಮೋಧಿನೀಯಂಬ ಕನ್ನಡ ಪೀಠಿಕೋಳ
ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಾಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಉ ದಾ ಹ ರ ಣ.

—(*)—

ಭಾವನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಶನಿವಾರ ಸೂ
ರ್ಯಗ್ರಹಣ ಸಾಧನವು, ಕಲಿತಾಬಾದ್ ರವಿ ೧೯೭೫ ರವಿ ವರ್ಷಾಂ ತಥ್ಪ್ರವಸಾರಾದಿ
೪-೧೪-೪೭ ಚಂದ್ರ ರಾಶ್ಯಾದಿ ೧೧-೦-೩೩-೦ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ಧ್ರುವ ೫-೦-
೪೪-೩೩ ರಾಹುಧ್ರುವಂ ೧೪-೩೧-೦೬ ಚೈತ್ರಾದಿ ಅಹರಣ ೮೦೦ ಇದರಲ್ಲಿ
ಗತರುತು ೩೨೦೦ ಚಂದ್ರಧ್ರುವ ಭಾಗವನ್ನು ೧೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದದಿನ
೮೭೦೦ ಕಳೆದು ನಿಂತ ಅಹರಣ ೧೪೦ ಇದರಿಂದ ಸೇಧಿತವಾದ ರವಿ ೫-೭-೮೪-

೩೦ ಚಂದ್ರ ೩-೧-೪೪-೩೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೦-೦೦-೦-೫೬ ರಾಹು ೦-೯-೩೦-೦೪ ವರ್ಷಾಂತ ಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ರವಿ ೫-೦೩-೦೪-೩೦ ಚಂದ್ರ ೬-೦-೧೩-೩೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೬-೧೦-೫೧-೩೩ ಕಳಿದ ರಾಹು ೦-೫-೦-೦ ಸಂಕ್ರಮಣ ಘಟಿ ೧೮-೪೩ ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಗತಿ ಗುಣಿತಿ ೬೦ ರಿಪ ಭಾಗಿತಿ ಬಂದ ಫಲಶೋಧಿತ ವಾದ ಅರ್ಧ ರಾತ್ರ ಕಾಲಗ್ರಹಗಳ ರವಿ ೫-೦೩-೬-೦ ಚಂದ್ರ ೫-೧೮-೧೦-೩ ರಾಹು ೦-೫-೧-೧ ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಗತಿ ಕಳಿದು ರಾಹುವಲ್ಲಿಕೂಡಲು ಅಮಾವಾಸ್ಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಗ್ರಹ ರವಿ ೫-೦೬-೩೬-೦೬ ಚಂದ್ರ ೫-೦೧-೩೪-೫೦ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೬-೧೦-೪೬-೦೩ ರಾಹು ೦-೫-೦-೩೬ ದೃಕ್ಪಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ರವಿ ೫-೦೬-೪೬-೦೩ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ ೬-೫-೧೫-೪೮ ಕುಂಡಿಸೇನಗರಕ್ಕೆ ದೇಶಾಂತರ ಲಿಪ್ತಿ ರವಿಗೆ ೦-೦೯ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ೬-೩೫ ರವಿಮೂಲೋಚ್ಚ ೦-೧೮-೦೪-೩೩ ಸ್ವುಟರವಿ ೫-೦೪-೩೬-೦೫ ಗತಿ ೫೯-೧೪ ರುಣ ಭುಜಾಫಲ ೧-೦೯-೦೯ ದಿನನಾರ್ದ ೧೪-೪೩ ರವಿಭುಜಾಫಲ ದೇಶಾಂತರಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರ ೫-೦೧-೦೩-೧೮ ಸ್ವುಟಚಂದ್ರ ೫-೦೦-೩೦-೪೪ ಗತಿ ೩೦೯-೩ ಹಾರಕ ೧೦೦-೫೩ ರವಿ ಬಾಹುಫಲ ವಿಕಲಾವಿಯನ್ನು ೫೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವುಟರವಿ ೫-೦೪-೫೧-೦೧ ಚತುಃ ಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವುಟಚಂದ್ರ ೫-೦೦-೫೩-೦೮ ಪರದಿನ ಚತುಃ ಫಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದ್ರ ೬-೪-೩೯-೫೫ ಇದರ ಅಂತರವೆ ಗತಿ ೩೦೬-೧೩ ಅಯನಾಂತ ೦೧-೦೦-೦ ಪ್ರಾಣಕಲಾಂತರ ೮೮-೪೫ ಪ್ರಾಣಕಲಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವುಟ ಚಂದ್ರ ೫-೦೦-೫೧-೪೪ ಗ ೩೦೬-೧೩ ರವಿ ೫-೦೪-೫೧-೩ ಗತಿ ೫೯-೧೪ ಸ್ಯರೈಂದು ೧೧-೦೩-೫೯-೩೩ ಗತಿ ೬೪೩-೩ ಏಷ್ಯಪರ್ದ೧-೯ ಉದಯಾದಿಪರ್ದ ೦೫-೫೦ ತತ್ಕಾಲ ರವಿ ಚಂದ್ರರು ೫-೦೫-೦-೦ ರಾಹು ೦-೫-೦-೧ ಸಾಯನರವಿ ೬-೧೬-೦೦-೦ ಭೋಗ್ಯ ಭಾಗಾದಿ ೧೩-೩೩-೫೮ ಭೋಗ್ಯ ವಿಘುಳಿಗೆ ೧೦೦-೦೦ ಇಷ್ಟಕಾಲ ವಿಘುಳಿಗೆ ೧೫೫೦೦ ಸಾಯನಲಗ್ನ ೧೧-೦೩-೦-೪೦ ಅಯನಾಂತ ರಂತ ಶುದ್ಧ ಲಗ್ನ ೧೧-೧-೪೦-೪೪ ಅರೈಕನಲಗ್ನ ೫-೬-೪೯-೦೩ ಇದನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಪುನಃ ಭಾಗಾದಿಯ ಸ್ತು ದ್ವಿಗುಣಿತಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಲಂಬನ ದ್ಯುತ ೦೬-೮ ರಲ್ಲಿ ೧೫ ಕಳಿದ ಶೇಷ ೧೧-೮ ಪಶ್ಚಾತ್ತ ತ ಇದನ್ನು ೦೦ ರಲ್ಲಿ ಕಳಿದ ಶೇಷ ೮-೫೦ ವನ್ನು ಸತಫುಳಿಗೆ ೧೧-೮ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿದ್ದು ೯೮-೪೦-೫೬ ಸ್ವದೇಶ ವಿಷುವತ್ಕ್ರಣ ದ್ವಿಗುಣಿತ ೦೫-೩-೦೪ ಏಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಿಡು ಮಧ್ಯಲಂಬನ ೩-೫೬ ಪಶ್ಚಾತ್ತ ನ್ನತವಾದ ಕರಣ ಪರಾಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಂಬನವನ್ನು ಕೂಡಿದ ಶುದ್ಧಪರ್ದ ೦೯-೪೮ ತತ್ಕಾಲರವಿ ೫-೦೫-೫-೪೯ ಚಂದ್ರ ೫-೦೫-೩೮-೪೦ ರಾಹು ೦-೫-೧-೪೯

ದಿನಾರ್ಧ ೧೪-೪೩ ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಾಂತ ದಿನಾರ್ಧಾಂತರವೆ ಪಶ್ಯಾನ್ನತ
 ೧೪-೫೪ವನ್ನು ೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಪಾರ್ಶ್ವವು ೧-೦೯-೫೪-೦ ಪಶ್ಚಿಮ ನತ
 ವಾದ್ದರಿಂದ ಶುದ್ಧ ಪರಾಂತ ರವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಸ್ಫುಟ ಪಾರ್ಶ್ವವು ೧-೦೪-
 ೫೯-೪೯ ಅಯನಾಂಶ ಕೂಡಿದ ಸಾಯನ ಪಾರ್ಶ್ವವು ೯-೧೫-೧೯-೪೯ ಈಪಾರ್ಶ್ವ
 ದಿಂದ ಸಾಧಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಚರವಿಘಟಕೆಗಳು ೧೪೧-೪೩ ಇದನ್ನು ೬ ರಿಂದ
 ಗುಣಿಸಿ ಸ್ವದೇಶ ವಿಷುವಭಾಯೆ ೩-೩೬ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಚರಯೋಜನ
 ೧೩೬-೧ ವಿಷುವಭಾಯೆಯನ್ನು ೫೦ ರಲ್ಲಿ ಕಳಿದ ಶೇಷ ೪೬-೦೪ ದಿಂದ ವಿಷುವ
 ಭಾಯೆಯನ್ನು ಗುಣಿಸಲು ಸದಾ ದಕ್ಷಿಣಯೋಜನ ೧೬೩-೧-೦೪ ಸಾಯನ
 ಪಾರ್ಶ್ವ ಸಾಧಿತ ಚರಯೋ ನ ದಕ್ಷಿಣವಾದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಕೂಡಲು ೪೦೩-೩-
 ೦೪ ಇದನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಿಸಿ ೮೦೬ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವೇ ದಕ್ಷಿಣಾ ವನತಿ ೩೦-
 ೦೪ ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಾಂತ ಚಂದ್ರ ೫-೦೫-೩೧-೪೦ ರಾಹು ೦-೫-೧-
 ೪೯ ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರಕೇಂದ್ರ ೫-೦೦-೩೬-೫೧ ಯುಗ್ಮವದ ಉತ್ತರ ವಿಕ್ಷೇಪ
 ೪೩-೪೦ ಅವನತಿ ವಿಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನದಿವೇದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಉಭಯಾಂತರವೆ
 ಶುದ್ಧ ಉತ್ತರ ವಿಕ್ಷೇಪ ೧೫-೧೧ ರವಿ ಬಿಂಬ ೩೦-೦೯ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ೦೯-೩೦
 ಬಿಂಬೈಕ್ಯಾರ್ಧ ೩೧-೦ ಗ್ರಾಹಲಿಪ್ತಿ ೧೫-೪೦ ಬಿಂಬೈಕ್ಯಾರ್ಧವರ್ಗ ೯೬೧ ವಿಕ್ಷೇಪ
 ವರ್ಗ ೧೩೪-೫-೦೪ ಅಂತರ ೩೦೬-೫೪-೩೬ ಇದರಮೂಲ ೦೬-೫೩ ಇದನ್ನು
 ೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಮಂದಸ್ಫುಟ ವ್ಯರ್ಥೆಂದು ಗತಿಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ
 ಘಳಿಗೆಗಳು ೧-೦೪ ಇದನ್ನು ಉದಯಾದಿವರ್ಷ ೮೫-೫೦ ರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ೧೩-
 ೩೧ ತತ್ಕಾಲ ರವಿ ೫-೦೪-೫೯-೪೦ ತತ್ಕಾಲ ಲಗ್ನ ೧೦-೧೧-೧೫-೦೩ ಅರೋಹೀ
 ನಲಗ್ನ ೪-೧೬-೧೫-೪೬ ಲಂಬನ ದ್ಯುಗತ ೧೦-೪೧ ಪಶ್ಯಾನ್ನತ ೩-೪೧ ಸ್ಪರ್ಶ
 ಲಂಬನ ೩-೪೬ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ಸಹಿತ ಪರ್ವ ೧೧-೧೩ ತತ್ಕಾಲ ರವಿ ೫-೦೫-೪-೦೪
 ತತ್ಕಾಲ ಲಗ್ನ ೧೧-೧೩-೩-೪೯ ಅರೋಹೀನ ಲಗ್ನ ೫-೦೧-೫೯-೦೫ ಲಂಬನ
 ದ್ಯುಗತ ೧೧-೪೦ ಪಶ್ಯಾನ್ನತ ೧೩-೦೦ ಮೋಕ್ಷಲಂಬನ ೩-೩೩ ಗ್ರಾಹಾಸಮ
 ಯ ಗ್ರಹಣವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಧ್ಯ ಲಂಬನಾಂತರ ೦-೪೩ವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಸ್ಥಿ
 ತ್ಯರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಸ್ಪರ್ಶ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ೧೦೦೦ ಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಲಂಬನಾಂತರ
 ಯುಕ್ತ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ೧-೩೩ ಲಂಬನ ಸುಸ್ತುತ ಶುದ್ಧ ಪರ್ವವ ಗ್ರಹಣ
 ಮಧ್ಯಕಾಲವು ೧೯-೪೦ ಸ್ಪರ್ಶ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ಕಳೆಯಲು ವಾಯವ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಕಾಲ
 ೧೩-೧೪ ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ಯುಕ್ತ ಈಶಾನ್ಯ ಮೋಕ್ಷಕಾಲ ೩೦-೧೯ ಸ್ಪರ್ಶ
 ಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಧ ದ್ವಯ ಯೋಗವೆ ಆದ್ಯಂತ ಪ್ರಣ್ಯಕಾಲ ೫-೫ ಅರ್ಧ ಗ್ರಾಹ
 ಣವುಪರಃ.

ಅನ್ಯಬುದ್ಧಾಹರಣ.

ಕಲಿಗತ ರ್ಪರ್ಪ ಬಹುಧಾನ್ಯನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಅಮಾ
ವಾಸ್ಯಾ ಬುಧವಾರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಸಾಧನಂ ಚಿಂಗಳೂರು ಸ್ವದೇಶ ನಿರ್ಮಿಜ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಧ್ಯಗ್ರಹ ರವಿ ೯-೯-೪-೨೦ ಚಂದ್ರ ೯-೧-೨೦-೫೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ
ಚ್ಚ ೦-೫-೫-೫೬ ರಾಹು ೯-೧೧-೫೬-೫೪ ರವಿ ಮಂದೋಚ್ಚ ೧-೧೪-೧೪-
೨೭ ಅಯನಾಂಶ ೧೧-೫೪-೦ ವಿಷುವಫಾಯ ೧-೪೦ ಚರಖಂಡ ೧೭-೧೧-೯
ದೃಶಿಸ್ಥಿ ಗ್ರಹ ರವಿ ೯-೯-೧೪-೧೭ ಚಂ ೯-೧-೨೦-೫೬ ಚಂದ್ರೋಚ್ಚ
೧೧-೧೯-೨೪-೧೬ ರಾಹು ೯-೧೧-೫೬-೫೪ ಚಂದ್ರ ಮಂದಹಾರಕಂ ೯೬-೫೪
ಸ್ಪುಟ ಗ್ರಹ ರವಿ ೯-೧೦-೧-೧೧ ಗತಿ ೬೧-೧೦ ಧನ ೦-೦-೪೬-೫೪ ಹಾರಕ
೧೦-೧೧ ಚಂದ್ರ ೯-೭-೨೬-೧೫ ಗತಿ ೭೪೪-೫೦ ಏಷ್ಯ ವರ್ಷ ೧೧-೫೭
ಚಂದ್ರ ದ್ವಿತೀಯಫಲ ೫-೧೪ ಪಾತೋನ ಚಂದ್ರಫಲ ೧ ಚರಧನ ಫಲ ೧-೯
ಸ್ಯಕ್ಚಿಂದು ಋಣಫಲ ೧-೪೦ ಏಷ್ಯವರ್ಷ ೧೧-೧೭ ಪಾಣಕಲಾಂತರಫಲ ೫-೭
ಚತುರ್ದ ಸ್ಪುಟಚಂದ್ರ ೯-೭-೨೫-೭೪ ಗ ೭೪೬-೧೧ ಸ್ಪುಟರವಿ ೯-೯-೫೫-
೫೭ ಗ ೬೧-೧೦ ದಿನಾರ್ದ ೧೪-೧೬ ಸ್ಯಕ್ಚಿಂದು ೧೧-೧೭-೪೦-೨೧ ಗ ೭೧೫-
೨೧ ಏಷ್ಯವರ್ಷ ೧೧-೨೭ ಉದಯಾದಿವರ್ಷ ೨೫-೫೭ ತತ್ಕಾಲ ರವಿ ಚಂದ್ರರು
೧೦-೭-೪೪-೦ ಪಡ್ರಾಶ್ಯತ ಸಾಯನರವಿ ೪೦-೫-೫೪ ಭೋಗ್ಯ ಭಾಗಾದಿ
೧೭-೫೪-೬ ಗತ ಇಪ್ಪ ನಿಫಳಿಗಳು ೧೫ ಗತನಿರಾಡಿಗಳು ೧೧೧೨ ಸಾ
ಯನಲಗ್ನ ೨-೧೭-೪೪-೧೪ ಶುದ್ಧಲಗ್ನ ೧-೧೫-೪೬-೧೪ ಅರೋನಲಗ್ನ ೫-
೧೫-೨೪-೨೦ ಲಂಬನ ದ್ಯುಗತ ೧೭-೨೬ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ ೧೧-೨೬ ಅಪರನತವಾದ್ಯ
ರಿಂದ ಧನ ಲಂಬನ ೨-೪೨ ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ವರ್ಷ ೧೯-೨೬ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ
೧೫-೧೦ ಪಾರ್ಕ ೨-೧೦ ಸ್ಪುಟಪಾರ್ಕ ೧-೧೧-೧೧-೨೦ ಸಾಯನಪಾರ್ಕ ೧-
೪-೯-೨೦ ಉತ್ತರಚರ ವಿಫುಳಗೆಗಳು ೫೯-೨೬ ಇದನ್ನು ೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಂ ವಿಸು
ವಫಾಯೆಯಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಉತ್ತರ ಚರಯೋಜನ ೧೬೯-೧೭ ಸದಾ ದಕ್ಷಿಣಚರ
ಯೋಜನ ೧೧೭ ೨೦ನ್ನು ಕಳೆದು ನಿಂತ ಶೇಷವಾದ ಉತ್ತರ ಚರಯೋಜನ
೪೦-೪೨ ಉತ್ತರಾವನತಿ ೨-೦೫ ಶುದ್ಧ ವರ್ಷಾಂತಕಾಲಚಂದ್ರ ೯-೧೦-೫೭-೨೫
ರಾಹು ೯-೧೧-೫೬-೫೪ ದಕ್ಷಿಣ ವಿಕ್ಷೇಪ ೪-೫೫ ನತಿ ವಿಕ್ಷೇಪ ದಿಗ್ಭೇದ ವಾಪ್ಪ
ರಿಂದ ಉಭಯಾಂತರದ ದಕ್ಷಿಣ ವಿಕ್ಷೇಪ ೧-೨೦ ರವಿ ಬೆಂಬ ೨೨-೨೦ ಚಂದ್ರಬೆಂಬ
೨೧-೯ ಬಿಂಬೈಕೈರ್ಧ ೨೧-೧೦ ಗ್ರಾಸಿಲ-೫೦ಬಿಂಬೈಕೈರ್ಧವರ್ಗ ೧೦೪೫-೧೬-
೪೦ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗ ೧-೧೫ ವಿಕ್ಷೇಪವರ್ಗ ಸ್ಯಕ್ಕಲಿತ ಬಿಂಬೈಕೈರ್ಧವರ್ಗ ೧೦೪೨-
೧೧ ೪೦ ಮೂಲ೨೧-೨೪ ಸಿದ್ಧಿ ಸ್ವರ್ಧ-೪೦ ಸಿದ್ಧಿ ಸ್ವರ್ಧರಹಿತವರ್ಷ ೨೨-೧೨ತತ್ಕಾ

ಲರವಿ ೯-೧೦-೫-೨ ಸಾಯನರವಿ ೧೦-೧-೩೦ ಭೋಗ್ಯಭಾಗಾದಿ ೨೩-೫೬-೫೪
ಭೋಗ್ಯವಿನಾಡಿಗಳು ೦೫೯-೦೪ ಇಷ್ಟವಿನಾಡಿ ೧೩೯೩ ಸಾಯನಲಗ್ನ ೩-೩-
೫೦-೦೪ ಅರೋನಲಗ್ನ ೫-೧-೪೯-೦೦ ಲಂಬನ ದ್ಯುಗತಿ ೨೫-೧೧ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ
೧೦-೧೧ ಸ್ವರ್ಮಲಂಬನ ೪-೦ ಮೋಕ್ಷಕಾಲಪದ್ಯ ೦೪-೩೩ ತತ್ತ್ವಲ ರವಿ ೯-೧೦-
೨೪ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ ಸಾಯನರವಿ ೪-೨-೪-೦೪ ಸಾಯನಲಗ್ನ ೪-೨-೪-೦೪
ಅರೋನಲಗ್ನ ೬-೦-೦-೦ ಲಂಬನ ದ್ಯುಗತಿ ೩೦-೦ ಪಶ್ಚಾನ್ನತ ೧೫-೦ ಮೋಕ್ಷ
ಲಂಬನ ೩-೪ ಸ್ವರ್ಮ ಮಧ್ಯ ಲಂಬನಾಂತರ ೦-೦೧ ಮಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ಲಂಬನಾಂತರ
೦-೩೪ ಲಂಬನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ್ಮ ಸಿಂಧ್ಯಾರ್ಧ ೩-೧೪ ಕಾರ್ಯತ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಂಧ್ಯಾರ್ಧ
೩-೧೪ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧ್ಯಾರ್ಧ ರಹಿತ ನೈಋತ್ಯಸ್ವರ್ಮಕಾಲಃ ೨೬-೩೫ ಸಿಂಧ್ಯ
ರ್ದಯುತ ಆಗ್ನೇಯ ಮೋಕ್ಷಕಾಲಃ ೩೦-೫೬ ಅಹಪ್ರಮಾಣ ೦-೨೪-೩೩
ಕ್ಷಣತಾಮ್ರವರ್ಣಃ ಪಂಚದಶಾಂಶಗ್ರಾಸಃ.

ಶ್ರೀ

ಮಹಾಪಾತ್ರಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭಃ.

ಅವ || ಅನಿತ್ಯತಾದಂಥಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪುನಃ || ಅಸ್ತಿತ್ವಿಯತ್ಪ್ರತ್ಯೇಕನೋಪಹಾತಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧಾ ಅಧುನಾತನಾಶ್ಚ ||

ಯಃ ಪ್ರಾಹುರೇತಜ್ಜನಫಾದಿಹೇತುಂ ನಮೋ ಸ್ತುತಸ್ಮೈ ಪ್ರವರಮೇಶ್ವರಾಯ || ೧ ||

ಟೀ || ಮಹಾತ್ಮರೆಂಥು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದಂಥಾ ಪುರಾತನರಾದಂಥಾ ನನಕನ
ನಂದನಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳುನ್ನು ಆ ಧುನಿಕತಾದ ಆಸ್ತಿಕರು ಯಾವದನ್ನು ಈಪು
ರೋವರಿಯಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿಯು
ಯಾವದನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವದನ್ನಾಗಿಯು ಯಾವ ಕಥಾಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ
ಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹೇಳುವರೋ ಅಂಥಾ ವಿರಾಟ್ಟುರುವದನಾದಂಥಾ ಪರಮೇಶ್ವರನಿ
ಗೋಸ್ಕರ ನಮಸ್ಕರವಾಗಲಿ.

ಅವ || ಮಹಾಪಾತ್ರರೂಪವು ತತ್ತ್ವಲಗುಣದೋಷವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಪುನಃ || ರವೀಂದ್ರೋರೈವದಾಕ್ರಾಂತಿಸೇವ್ಯೈಶ್ಚ ಗುಣೋ ಮಹಾಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರೇವ
ಹಾಪಾತ್ರಸಂಜ್ಞಾ | ರಸಸ್ತಂಭನಂ ಮಧ್ಯಕಾಲೇಯತೋಷಾ ವಿನಾಶಾ
ಯತಃ ಪಾಂಚಿಕರಾತ್ರಕಾರ್ಯ || ೨ ||

ಟೀ|| ಸಾಯನರವಿಕ್ರಾಂತಿಗು ಸಾಯನ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಗು ಯಾವಾಗಕೂ
ಸಾಮ್ಯವಾಗುವದೋ ಅದೇ ಪಾತಮಧ್ಯಕಾಲವು; ರವಿ ಚಂದ್ರ ಕಿರಣೋನ್ಮೋ
ನ್ಯಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಬಿಂಬಕೇಂದ್ರ ರೂಪ ದೃಗುತ್ಪನ್ನವಾದ ಪ್ರಕಾ
ಶಾತಿಶಯ ಸುಭವದಿಂದುಂಟಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರವಹ ಮಾರುತದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿ
ಸುನಂಥಾದ್ದಾಗಿ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವದೇತಲು
ಅದರ ರೂಪವನ್ನು ತತ್ಕಾಲ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಆಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷೀರಸೃಷ್ಟವಂ ಷೋದಿಶಿದರ ಪೂರೋಕ್ತರ ೩ ಕ್ಷಣ ವರ್ಯಂತರವು ಕ್ಷೀರವು ಹೊರ
ಡನೆ ರಸಸ್ತಂಭನವಾಗುವದು, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಾದಾನಾದಿ ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಗೆ
ದೋಷವಾವ್ವರಿಂದ ಸ್ನಾನ ದಾನ ಜಪಾದಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಘ್ನಾಂತಿಕರ
ಪಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅವ|| ಕ್ರಾಂತಿವಿಕ್ಷೇಪ ಸಾಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ದೃವ ಖಂಡಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಮು|| ಖಂಡಾನಿಷಟ್ಟ ಮಾತೃತ್ವ ಕ್ರಾಂತಿಸ್ಸಾವಯವಕಥಿತಾನಿ |
ಪಂಚಪಶುಂಖರಮೇಕೋನೇತ್ರಿಂಶದ್ವಿಂಶತಿರ್ಭವದಧಚ|| ೩||
ರೂಪಾಬ್ದಯಶ್ಚಿ ಲೀಮುಖನಿಗಮಾಶ್ಚಂದ್ರೇಂದ್ರಿಯಾಣಿಖಗುಣಶ್ಚ |
ಸಪ್ತಶಾಂವಂಶೇಂದವಗನರಸಾಶ್ಚಿತ್ತಿರಿತ್ತಾನ್ಯೇವಂ|| ೪||
ವಿಕ್ಷೇಪಕ್ರಾಂತೇಖಂಡಾನಿಗುಣಾಶ್ಚಾಗ್ನಯಶ್ಚಷಟ್ಟಶ್ಚ |
ಅಸ್ಪೃಶಿಂಶವ್ವ ಶಶರವೇದಾಂರುದ್ರಾಶ್ಚ ರಾಬ್ದಯೋರ್ಧ್ವಾರ್ಕಾ|| ೫||

ಟೀ|| _____೫||

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ಖಂಡಗಳು.

ವಿಕ್ಷೇಪ ಖಂಡಗಳು.

ಗ	೧೫	೦	ಅ	೧೪	೮೦	೧	೩	೩	ಅ	೩	೩
೮	೨೫	೮೦	ಅ	೧೦	೧೫	೮	೬	೬	ಅ	೮	೧೪
೩	೪೧	೪೫	ಅ	೯	೪೫	೩	೪	೩೦	ಅ	೮	೧೫
೪	೫೧	೩೦	ಅ	೫	೪೫	೪	೧೦	೪೫	ಅ	೧	೦
೫	೫೩	೧೫	ಅ	೮	೪೫	೫	೧೧	೪೫	ಅ	೦	೮೩
೬	೬೦	೦	ಅ	೦	೦	೬	೧೮	೧೮	ಅ	೧	೧

ಅವ || ಕ್ರಾಂತಿವಿಕ್ಷೇಪಸಾಧನಮ್.

ಮು|| ಸಾಯನರವಿಶಶಿಸ್ವರಾಭ್ಯಾನ್ಮಾನಾಂಭಾಗಸಂಚಯಸ್ತಿ ಧಿಭಿಃ |
 ಭಕ್ತಾತ್ಮಲಂತುಯಾತಂಖಂಡಂಹೈಷ್ಯಸ್ಯತಸ್ಯವಿವರಣತಃ || ೬ ||
 ಶೇಷಂತಿಫಿಸಂಭಕ್ತಾದ್ಯುಕ್ತಂಕ್ರಾಂತಿರ್ಭವದ್ಗತನಫಲಂ |
 ಸ್ಫುಟಗತಿರಂತರನಿರ್ಘ್ನಾನವಶತ್ಯತ್ಯಕ್ತಾಂತಿಭುಕ್ತಿರರ್ಹಸ್ಯ || ೭ ||
 ಏಕಾಯನಗತವಿಧುವಿಕ್ಷೇಪಾಯದ್ಯಭಯಖಂಡಯೇದ್ವಿವರೆ |
 ಕೃತಸಂಕಲನಹತಾಸ್ಫುಟಗತಿರರ್ಹಸ್ಯವತ್ಯದ್ಗತಿಃಕ್ರಾಂತೇ || ೮ ||
 ವ್ಯಸುತಶಿಕಕುಭೈಕ್ಯೈವಿಕ್ಷೇಪಕ್ರಾಂತಿಯೇಗನಾತ್ಮ |
 ಭಿನ್ನದಿಶ್ಯತವಿಯೋಗಶ್ಯುಧ್ಧೇದುಕಾಂತಿರವಸಂಭವತಿ || ೯ ||

ಟೀ || ರವಿಚಂದ್ರ ರಾಹುಗಳಿಗೆ ಅಯನಾಂಶ ಕೂಡಿ ಸಾಯನರವಿ ಭುಜ
 ಭಾಗವನ್ನು ಂಗರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿಬಂದ ಲಬ್ಧ ಸಮಾನ ಸಂಖ್ಯಾ ಖಂಡವನ್ನು ಟ್ಪು ಶೇಷ
 ವನ್ನು ವಿಷ್ಯ ಖಂಡಾಂತರದಿಂದ ಚತುಷ್ಪದ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗುಣಿಸಿ ಂಗರಿಂದ
 ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಫಲವನ್ನು ಪ್ರಾರೋಪ್ಯ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಶೇರಿನಲು ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ಯಾಗುವದು,
 ಇದರಂತೆಯೇ ಚಂದ್ರನಿಗು ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸುವದು. ಮೇವಾದಿ ಉತ್ತರ
 ದಿಕ್ಚಾಂತಲು. ತುಲಾದಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಚಾಂತಲು ಕರ್ಮದಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೆಂತಲು ಮಹ
 ರಾದಿ ಉತ್ತರಾಯಣವೆಂತಲು ಕೇಂದ್ರವಶದಿಂದ ತಿಳಿಯುವದು, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ರಾಹು
 ವನ್ನು ಕಳದು ವಿರಾಹು ಚಂದ್ರ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧನವೆಂತಯೇ ವಿಕ್ಷೇಪ
 ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ವಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಏಕದಿಕ್ಚಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಭಿನ್ನ
 ದಿಕ್ಚಾದರೆ ಅನಿಶ್ಚಯವಿರುವದರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವದನ್ನು ಕಳೆಯುವದು, ಅನಿಶ್ಚ
 ದಿಕ್ಚಾಂತಿ ದಿಕ್ಚಾಗುವದು, ರವಿಸ್ಫುಟ ಗತಿಯನ್ನು ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ಖಂಡಾಂತರ
 ದಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ೯೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧ ಶುದ್ಧ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ಯಾಗುವದು,
 ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ವಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಅಯನೈಕ್ಯವಾದರೆ ಕ್ರಾಂತಿ ವಕ್ಷೇಪ ಖಂಡಗಳನ್ನು
 ಯೋಗಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟ ಗತಿಯನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ೯೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಶುದ್ಧ
 ಚಂದ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುವದು, ಅಯನಭೇದವಾದರೆ ಕ್ರಾಂತಿ ವಕ್ಷೇಪಾಂತರಗ
 ಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಕಳದು ನಿಂತ ಶೇಷದಿಂದ ಚಂದ್ರಸ್ಫುಟ ಗತಿಯ ಗುಣಿಸಿ ೯೦೦
 ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧ ಶುದ್ಧ ಚಂದ್ರ ಕ್ರಾಂತಿ ಗತಿ ಯಾಗುವದು.

ಅನ|| ಪಾತಗತ್ಯಪ್ಯ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮೂ|| ಯುಗ್ಮಪದಸ್ಯ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಸ್ವಲ್ಪಾಧಿಕಾರವೇತ್ರಾಂತಃ |

ಯದಿಪಾತೋಯಾತ್ಯಪ್ಯಸ್ಯಾದೇವಪದೇಪ್ಯಯಾತಪಾತಶ್ಚ || ೧೦||

ಟೀ|| ಮೂರು ರಾಶಿಗಳಂತೆ ಒಬ್ಬಪದವಂತಲು ನಂತರ ೬ ರಾಶಿ ಪರ్యಂತ ಯುಗ್ಮ ಪದವಂತಲು ೯ ರಾಶಿ ಪರ್ಯಂತ ಒಬ್ಬಪದವಂತಲು ನಂತರ ೧೦ ರಾಶಿ ಪರಿಗು ಯುಗ್ಮ ಪದವಂತಲು ತಿಳಿಯುವುದು, ರವಿಕ್ರಾಂತಿಗಿಂತಲು ಯುಗ್ಮಪದಸ್ಯ ಫಲ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ಕಮ್ಮಿಯಾದರೆ ಪಾತಗತವಾಗುವದು, ಅಧಿಕವಾದರೆ ಗಮ್ಯವಾಗುವದು, ಒಬ್ಬಪದಸ್ಯ ಫಲ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯು ರವಿಕ್ರಾಂತಿಗಿಂತಲು ಅಧಿಕವಾದರೆ ಪಾತ ವತವಾಗುವದು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಗಮ್ಯವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಪಾತಮಧ್ಯಕಾಲ ಜ್ಞಾನೋಪಾಯವು.

ಮೂ|| ಕ್ರಾಂತೋತ್ತರಂತರಮಂಬರರನಿಹತಂಕ್ರಾಂತಿಗತ್ಯೋಸ್ತು |

ಯೋಗವಿಯೋಗೋದ್ಧೃತಫಲಮಿಷ್ಟಾಸ್ವರಾಡಿಕಾತಫಲವ್ಯಗತಾಃ || ೧೧||

ಗತಗಮ್ಯಪ್ಪಫುಟೇಭಿಯಾರ್ವಕ್ಕ್ರಾಂತೋತ್ಥವಚ್ಚ ಸಾವ್ಯಂತು |

ತಾವನ್ಮಹುರುಹುಸ್ತುಕ್ಕ್ರಾಂತೋತ್ಥವಚ್ಚ ಸಾವ್ಯಂತು || ೧೨||

ಟೀ|| ಏಕಾಯನವಾದರೆ ರವಿಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ಗತಿಯನ್ನು ಯೋಗಮಾಡುವದು, ಭಿನ್ನಾಯನವಾದರೆ ಗತ್ಯಂತರಮಾಡಿ ರವಿಚಂದ್ರಕಾಂತ್ಯಂತರವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಈಗ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ರಾಂತಿ ಗತಿ ಯೋಗ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವು ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆಗಳಾಗುವದು, ಪಾತಗತವಾದರೆ ಇಷ್ಟ ಫುಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುವದು ಗಮ್ಯಪಾತವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಹೀಗೆ ನಂಜ್ಞರಿಸಿದ ಫುಳಿಗೆ ವಿಫುಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಕಾಲವು ಬೇರೆ ಯೋಗವಾದುದು ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ರವಿಚಂದ್ರ ರಾಶಿ ಚಾಲನವ ಡಿಕಾಂತಿ ವಿಕ್ಲೇಪವಂ ಸಾಧಿಸಿ ಯಾವಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲ ಸಾವ್ಯಂತಾಗುವದೋ ಅಮವರಿಗು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿ ಯಾವಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲ ಸಾವ್ಯಂತಾಗುವದೋ ಅದೇ ಪಾತ ವ್ಯಧ್ಯ ಕಾಲವು.

ಅನ|| ಪಾತಸಿಂಧುತ್ವೈರ್ದ ಸಾಧನಾರ್ಥವಾಗಿ ರವಿಚಂದ್ರ ಬಿಂಬಸಾಧನವು.

ಮು|| ವೇದಾಬ್ದಿವಿಹೃತಾರ್ಕಸ್ಪೃಟಗತಿರಿಹಭೇದತಿಬಿಂಬಮಧಶನಃ |

ವೃಟ್ಟತಭಕ್ತಾದ್ಭಕ್ತಿರ್ದಿಂಭಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವದೇತಿವಿಜ್ಞೇಯಂ || ೧೩ ||

ಟೀ || ರವಿಸ್ಪೃಟಗತಿಯನ್ನೇ ೮೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವೆ ಕಲಾದಿ ತವಿ ಬಿಂಬ ವಾಗುವದು, ಚಂದ್ರಸ್ಪೃಟ ಗತಿಯನ್ನು ೬೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧವೆ ಕಲಾಡಿ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ ವಾಗುವದು.

ಅನ|| ಸಿಂಧುತ್ವೈರ್ದ ಸಾಧನವು.

ಮು|| ಬಿಂಬೈಕ್ಯಾತ್ಸಂಪದಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಂಗತ್ಯೋಸೂರ್ಯೋದುಕ್ರಾಂತೈಃ |

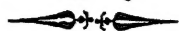
ಯೋಗನಿಯೋಗನಾಯನಭಿದಾದಾಪ್ತಂಸಿಂಧುತ್ವೈರ್ದ ಭವತಿ || ೧೪ ||

ಟೀ || ಬಿಂಬೈಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಅಯಸ್ಕೈಕ್ಯವಾದರೆ ರವಿ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಗತಿಯೋಗದಿಂದಲೂ ಅಯನ ಭೇದವಾದರೆ ಗತಿ ವಿಯೋಗಾಂತರ ದಿಂದಲೂ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧವೆ ಸಿಂಧುತ್ವೈರ್ದ ಘಟಕವಿಘಟಕ ಯಾಗುವದು.

ಅನ|| ಪಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ ನಿರ್ಗಮನ ಮಧ್ಯಕಾಲಜ್ಞಾನವು.

ಮು|| ಏವೈಗತೇಷ್ವಘಟಕಭಿರ್ಮೃತವಿಯುತಂದಿನದಳಂತುಪಾತಸ್ಯ |

ಮಧ್ಯಮಕಾಲಸಿಂಧುತ್ವಾರಹಿತಸ್ವರೂಪಯುತಸ್ತುಮುಕ್ತಿಸ್ಯಾತ್ || ೧೫ ||

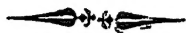

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಛಂಕರ ಭಾರತೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತೇ ಖಚರದರ್ಪಣೇ

ಮಹಾಪಾತಾಧ್ಯಾಯಸ್ತಪ್ತಮಃ.

ಟೀ|| ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೇ ಕಾಲವನ್ನು ದಿನಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಗತವಾದರೆ ಈಜು ಬದು ಗೆವ್ಯವಾದರೆ ಕೂಡುವದು ಇದೆ ಪಾತ ಮಧ್ಯಕಾಲವು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುತ್ವೈರ್ದ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಪಾತಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಕೂಡಲು ಪಾತವೋಕ್ಷಕಾಲವು ಆಗುವದು, ಗುಡಾದಿಯೋಗವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಪಾತವು ಶುಕ್ಲಾದಿಯೋಗ ಸೂಚಕದಲ್ಲಿ ವೈವ ಮಹಾ ಪಾತವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದನವಾದ ಮೇಷ ತುಲಾಯನ

ಸನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಯರಡು ಪಾತ ಉಂಟಾಗುವದು ವಿಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ ವಮಾಸ್ತೃತ್ವ (ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ವಿಲೋಮವಾಗಿ) (ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ) ಸಂಭವಿಸುವದು, ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳಾದ ಕಟಕಾಯನ ಮಕರಾಯನಗಳ ಪೂರ್ವೋಕ್ತರಗಳಲ್ಲು ಖಾತ ಅಭಾವ ವಾಗುವದು.

ಇಂತು ಖಚರದರ್ಪಣದ ಭಾಷಬೋಧಿನೀ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಿನೋಳು
ಮಹಾಪಾತಾಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು.

ಉ ಧಾ ಹ ರಣ.

ಭಾವಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವಯುಜ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶೀ ಬುಧವಾರ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ಕಾಲಿಕ ಮಧ್ಯ ಗ್ರಹ ರವಿ ೬-೭-೦೬-೫೪ ಚಂದ್ರ ೧೧-೦೩-೬-೩೦ ಉಚ್ಚ ೬-೧೦-೦-೧೯ ರಾ ೦-೪-೦೬-೦ ಅಯನಾಂಶ ೨೧-೦೨-೦ ರವಿಮಂದೋಚ್ಚ ೦-೧೪-೦೪-೩೩ ಸ್ಥುಟ ರವಿ ೬-೫-೫೦-೩೩ ಗತಿ ೫೯-೪೩ ಮುಣ ಭುಜಾಫಲ ೧೦೩-೫೪ ದಿನಾರ್ದ ೧೪-೩೧ ಸ್ಥುಟ ಚಂದ್ರ ೧೧-೧೯-೧೫-೩೦ ಗತಿ ೪೩-೩೯ ಸಾಯನ ರವಿ ೬-೦೭-೧೦-೩೬ ಭುಜ ೦-೦೭-೧೦-೩೬ ಭಾಗಾ ದಿಯನ್ನು ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ೧ ಶೇಷ ಭಾಗಾದಿ ೧೦-೧೦-೩೬ ಖಂಡಾಂತರ ೧೪-೨೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಯಥಾಸ್ಥಾಯವಾಗಿ ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಲಬ್ಧಿ ೧೧-೧೩ ಗತಖಂಡ ೧೫ ರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ೨೬-೩೩ ಸಾಯನ ಚಂದ್ರ ೧೧-೧೦-೦೫-೩೦ ಭುಜ ೦-೧೯-೦೫-೧೪ ಭಾಗಾದಿ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ೧೯-೩೩ ಸಾಯನಕಾಹು ೦-೦೫-೪೬-೦ ರಾಹುನಚಂದ್ರ ೧೦-೧೪-೧೯-೩೦ ಭುಜಭಾಗಾದಿಸಾಧಿತ ವಿಕ್ಷೇಪ ೪-೩೧ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿಯು ವಿಕ್ಷೇಪ ಪ್ರತಿ ಏಕದಿಕ್ಪಾದ ರಿಂದ ವಂದಕ್ರೋದ್ಯ ಸಂಜೋಗವಾಡಲು ವಿಕ್ಷೇಪ ಶುನ್ಯ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ೦೭-೪೪ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ೦೬-೩೩ ಉಭಯಾಂತರ ೧-೧೧ ರವಿಸ್ಥುಟ ಗತಿ ೫೯-೪೩ ಕ್ರಾಂತಿ ಖಂಡಾಂತರ ೧೪-೨೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ೯೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ಗತಿ ೦-೫೭ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಖಂಡಾಂತರ ೧೪-೨೦ ವಿಕ್ಷೇಪ ಖಂಡಾಂತರ ೦-೦೪ ಕ್ರಾಂತಿ ವಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಕಕಾಯವನಾದ್ದರಿಂದ ವರಸ್ವರ ಕೂಡಲು ೧೬-೪೪ ರಿಂದ ಚಂದ್ರಸ್ಥುಟ ಗತಿ ೪೩-೩೯ನ್ನು ಗುಣಿತಿ ೯೦೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಬಂದ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಗತಿ ೧೫-೩೩ ರವಿ ಚಂದ್ರರಿಗೆ ಅಯನ ಭೇದವಾದ ಕಾರಣ ರವಿ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಗತೃತೇತರದಿಂದ ಕ್ರಾಂತೃತೇತರವಾದ ೧-೧೧ನ್ನು ಭಾಗಿಸಿದ ಲಬ್ಧಿ ಫುಳಗೆ ವಿಫುಳಗೇಗಳು ೪-೫೧ ಸಾಯನ ಚಂದ್ರನು ಯುಗ್ಮಪದ

ನಾದ್ವೈತ ಪಾತವು ಗಮ್ಯ ರ-ಗಿರಿಂದ ರವಿಚಂದ್ರ ರಾಹುಗತಿಗಳನ್ನು ಗುಣಿತಿ
 ತ್ವಂ ಸುಸ್ಕೃತಿಸ ಸಾಯಸರವಿ ೬-೨೩-೧೩-೨೬ ಚಂದ್ರ ೧೧-೧೧-೩೩-
 ೯ ರ ಹು ೦-೨೫-೪೫-೪೫ ರಾಹುನಚಂದ್ರ ೧೦-೧೫-೪೩-೦೪ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ
 ೦೩-೪೪ ರವಿಕ್ರಾಂತಿ ೦೩-೪೪ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ೧೪-೧೩ ದಕ್ಷಿಣ ವಿಷ್ಣುವ ೪-
 ೦೨ ಚೈವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶುದ್ಧ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ೦೩-೦೯ ರವಿ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತ್ಯಂ
 ತರ ೦-೫ ಇವನ್ನು ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ಪೂರ್ವದಿಶಕ್ರಾಂತಿ ಗತ್ಯಂತರದಿಂದ
 ಭಗಿವೆ ಲಬ್ಧಿ ಫಲಗಳಿಗಳು ೦-೦೦ ಸೂರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗಿಂತಲು ಯುಗ್ಮಪದ ಚಂ
 ದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ್ದಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೦-೦೦ನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಸಿದ್ಧಿರೀ
 ಕೃತೆ ಗಮ್ಯ ಫಲಗೆ ೪-೨೯ ಇದನ್ನು ಅಪರಾತ್ರಿ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ೪೪-೩೧ ರಲ್ಲಿ
 ಕೂಡಲು ಉಪಯೋಗಿ ಪಾತ ಮಧ್ಯಕಾಲ ೪೯-೦ ರವಿಸ್ವರತಿ ಗತಿ ೫೯-೪೪ನ್ನು
 ೪೪ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿವ ಕಲಾದಿ ರೇಖೆಂಬಿ ೧-೦೧ ಚಂದ್ರಗತಿ ೪೩೬-೩೯ನ್ನು ೬೦೦
 ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿವ ಕಲಾದಿ ಚಂದ್ರೇಂಬಿ ೧-೦೩ ಬಿಂಬೈಕ್ಯಾರ್ಥ ೧-೦೦ ಇದನ್ನು
 ೬೦ ರಿಂದ ಗುಣಿತಿ ರವಿ ಚಂದ್ರಕ್ರಾಂತಿ ಗತ್ಯಂತರದಿಂದ ಭಗಿತಿ ಬಂದ ಸಿದ್ಧತ್ಯರ್ಥ
 ಫಲಗಳಿಗಳು ೫-೩೩ ಪಾತ ಮಧ್ಯಕಾಲ ೪೯-೦ ಸಿದ್ಧತ್ಯರ್ಥ ಕಳೆಯಲು ಪಾತ
 ಸ್ವರೂಪಕಾಲ ೪೩-೦೩ ಕೂಡಲು ಪಾತ ನಿಗ್ಗಮನಕಾಲ ೫೪-೩೩.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲನಿವಾಸಿ ಜಟುವಲ್ಲಭ ರಾಮಾನುಜಾ

ಚಾರ್ಯರವರ ತನೂಭವ ಕೃಷ್ಣ ದೈವಜ್ಞಾ ವಿರಚಿತ

ಮಾದ ಖಚರದರ್ಪಣದ ಭಾವಬೋಧಿನೀ

ಯಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾ ಟೀಕೆಯು

ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು.

ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹ ವರಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ.

